

Čajko Rudine Ri

ZEMLJODILSKI KALENDAR

Gradska Štedionica u Subotici

u gradskoj kući I. sprat.

Bavi se svima bankovnim poslovima. Prima uloge na
štednju i tekući račun, koje

isplaćuje bez otkaza.

Daje zajmove na ručne zaloge (zlatne i srebrne stvari).

Garancija: Općina grada Subotice jamči cijelim svojim
imanjem za sve obaveze Gradske Štedionice u opće,
a zasebno još za sve uloge.

Štedljiva domaćica, koja voli
čistoću kuva, grije, pegla i

::: t. d. sa plinom :::

Gradska Štamparija i Knjigoveznica

radi najljepše i najjeftinije.

I. GODINA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
SUBOTICA
BUNJEVAČKO-SOKAČKA
* KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDAČ“ *

ZEMLJODILSKI KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PRISTUPNU GODINU

1924.

KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDAČ“
SUBOTICA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

CINA 10 DINARA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.:

SUBOTICA

IZDALA JE ZEMLJODILSKA KASINA U SUBOTICI.

Crkveni post i nemrs

prema novom crkvenom zakonu od 19. svibnja 1918.

Razlikuj zakon nemrsa i zakon posta.

1. Na zakon *nemrsa* obvezani su svi vjernici, koji su navršili sedmu godinu, a nijesu zapriječeni bolešću ili kojim drugim opravdanim razlogom.

2. Na zakon *posta* obvezani su svi, koji su navršili 21. godinu, a nijesu još zašli u 60. godinu, osim kad su bolesni ili kad obavljaju teške radnje, bilo tjelesne bilo duševne. Tko je ispričan od *posta*, nije zato oprostjen i od *nemrsa*.

3. Zakon o *nemrsu* zabranjuje jesti meso i juhu (čorbu) od mesa, ali ne brani jaja, mlijeko i mliječne proizvode, niti bilo kakve začine, pa bili oni i od životinjske masti.

4. Zakon o *postu* propisuje, da se na dan uzima samo po jedan potpuni obrok, ali ne brani ujutro i navečer nešto založiti, držeći se ipak glede kolikoće i kakvoće jela utvrđenog mesnog običaja.

5. Nije zabranjeno služiti se pri istom obroku mesom i ribom, niti je zabranjeno potpuni obrok uzeti uvečer mjesto o podne.

6. Zakon o *samom nemrsu* ima se obdržavati u sve petke.

7. Zakon o *nemrsu i postu zajedno* ima se obdržavati: na čistu srijedu, u petke i subote korizmene i u kvatrene srijede, petke i subote, u dan prije Duhova, Velike Gospe, Svih Sveti i Božića.

8. Zakon o *samom postu* ima se obdržavati u sve ostale dane korizmene.

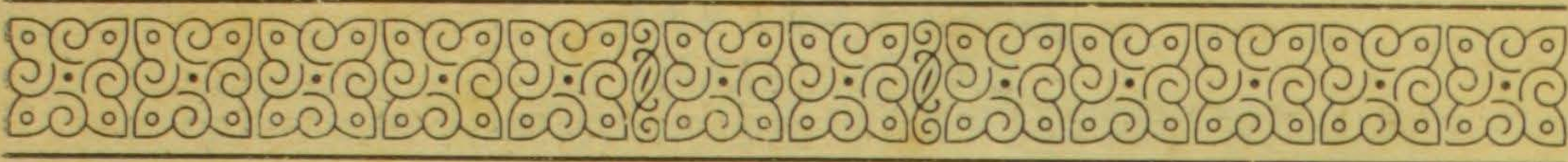
9. Ako je u kojoj biskupiji bio do sada običaj, da se posti na koji drugi dan, n. pr. uoči Začecća, taj post ostaje u toj biskupiji i nadalje u kreposti.

10. Uoči Petrova nema više posta. Na *ukinute* blagdane valja držati post ili nemrs prema tome na kakav dan padnu, jer to više nijesu zapovjedni blagdani.

11. Biskup može dati u svojoj biskupiji još i veće olakšice za pojedine vrsti ljudi prema vlasti dobivenoj od sv. Oca Pape.

12. Tko je bolestan ili teško radi, pogotovo ako nema izbor hrane ne treba ni tražiti oprost od posta, jer ga zakon uopće ni ne veže, dok je u tim prilikama.

13. Bogu milo čini, tko dobrovoljno posti prem nije po zakonu dužan, samo da je pri tom razborit i ponizan.

VISOKA KRALJEVSKA KUĆA KRALJEVINE S. H. S.

Njegovo Veličanstvo

Aleksandar I. Karađorđević
rođen 17. decembra 1888. na
Cetinju. Na presto stupio 16.
avgusta 1921. Oženio se dne
8. juna 1922. sa Njezinim
Veličanstvom

Marijom

rumunjskom princezom.

Njima se rodi dne 6. sep-
tembra 1923. g. muško dete,
Njegovo Visočanstvo

Petar

prestolonaslednik, koji je krš-
ten 20. oktobra 1923. godine.

Njeg. Visočanstvo kraljević

Đorđe

brat kraljev, rođen 8. sept.
1887. na Cetinju. Odr. kao se
prestolonasledstva 27. marta
1909. godine.

Njezino Visočanstvo kneg.

Jelena

sestra kraljeva, rođena 4. ok-
tobra 1884. na Rijeci, vjen-
čana 3. sept. 1911. sa knezom
Ivanom Konstantinovićem.

Stric Nj. V. kralja Nj. Vis.
knez **Arsenije Karađorđe-
vić** rođen 16. aprila 1859.
u Temišvaru.

Sin njegov Njeg. Vis. knez
Pavle Karađorđević rođen
27. aprila 1893. u Petrogradu.

Oženio se 21. oktobra 1923.
g. sa Njez. Visočanstvom

Olgom

grčkom princezom.

JANUAR

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1. tjedan. Kad se navrší osam dana. Luka 2, 21.				
U	1 Nova godina	19 Bonifacije †	7 43	4 25
S	2 Ime Isusovo	20 Ignacije †	7 43	4 26
Č	3 Genoveva dj. m.	21 Julijane †	7 43	4 27
P	4 Tito bp. †	22 Anastazija †	7 43	4 28
S	5 Dobromir	23 10 Mučenika	7 42	4 29
2. tjedan. Kad se rodi Isus. Eto Mudraci Matej 2, 1.				
N	6 Tri Kralja	24 Ned. Oteč.	7 42	4 30
P	7 Lucijan m.	25 Rožd. Krist.	7 41	4 31
U	8 Radoslav	26 Zbor Bogorod	7 40	4 32
S	9 Nevinka	27 Stjep. prvom.	7 40	4 34
Č	10 Pavao pust.	28 Domna m.	7 39	4 35
P	11 Zdravko p. †	29 Mladenci	7 38	4 37
S	12 Nesto op.	30 Amisije	7 38	4 39
3. tjedan. Kad bi Isusu dvanaest g. Matej 2, 42.				
N	13 Sv. Obitelj	31 N. po Bog.	7 37	4 41
P	14 Radovan bp.	1 Novoljeto	7 37	4 42
U	15 Mavro op.	2 Silvester	7 36	4 43
S	16 Marcel p.	3 Malahija	7 36	4 45
Č	17 Antun op.	4 Zbor 70 uč.	7 35	4 46
P	18 Stol. sv. P. u R. †	5 Teopempto	7 35	4 48
S	19 Karlo	6 Bogojavljenje	7 34	4 49
4. tjedan. Prvo čudo Is. u Kani Galil. Ivan 2, 1.				
N	20 2. Po Bog. F. i S.	7 N. p. Prosv.	7 33	4 50
P	21 Janja dj. m.	8 Georgij	7 32	4 51
U	22 Vincencije m.	9 Polievkto	7 32	4 52
S	23 Zaruci Bl. Dj. M.	10 Gregorij	7 31	4 53
Č	24 Timotej b. m.	11 Teodozij	7 30	4 54
P	25 Obrač. sv. P. †	12 Tatijana	7 29	4 56
S	26 Polikarpo b. m.	13 Emil. i Strat.	7 28	4 58
5. tjedan. Isus ozdravlja gubavca. Matej 8, 1.				
N	27 3. Po Bog. I. Zl.	14 N. 35.	7 27	4 59
P	28 Margita	15 Pavao	7 26	5 01
U	29 Franjo S.	16 Verige sv. P.	7 25	5 02
S	30 Martina dj. m.	17 Antonije V.	7 24	5 04
Č	31 Petar Nol. isp.	18 Atanadije	7 23	5 04

JANUAR
posvećen je
Prisv. Imenu
Isusovom.

Sunce

ulazi dne 21. u
8 s. 29 m. prije
podne u znak
Vođenjaka. Dan
poraste za 1 s.
i 1 m.

Misečeve mine:

☉ Mlađ dne 6.
u 1 s. 48 m. po p.

☽ Prvak dne 13.
u 11 s. 45 m. noću

☿ Ustap dne 22.
u 1 s. 45 m. noću.

☽ Trećak dne 29
u 6 s. 53 m. jutrom

Narodno gata-
nje o vrimentu:

1. jan. Zaručena
zora donasa ne-
zgodno vrime.

Kako je na 2.
takav je rujan.

Ako je obraćenje
Pavlovo vedro,
doćra se godine
iščekiva.

U januaru vode:
Vino nam ode!

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Handwritten signature or initials

zkvkh.org.rs

MART

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč	Sunce izlazi	Sunce zalazi
S	1 Albin b.	17 Teodor	6 40	5 47
10. tjedan. Isus proriče svoju muku Luka.			18, 31.	
N	2 Pedeset.	18 Mesopust	6 38	5 49
P	3 Kunegunda	19 Arhipa	6 36	5 50
U	4 Kazimir isp.	20 Lav	6 33	5 52
S	5 Pepelnica †	21 Timotej	6 31	5 53
Č	6 Veca †	22 Eugenij	6 29	5 55
P	7 Toma Akvin †	23 Polikarp	6 27	5 56
S	8 Ivan od Boga †	24 Naš g. Iv. Kr.	6 26	5 57
11. tjedan. Isusa napastuje đavao. Matej 4, 1.				
N	9 Čista R.	25 Siropust	6 24	5 59
P	10 40 Mučenika †	26 Tarasij †	6 22	6 00
U	11 Eulogije m. †	27 Porfirij †	6 20	6 01
S	12 Grg. Vel. p. Kv. †	28 Prokopij †	6 17	6 03
Č	13 Rosina †	29 Basilij †	6 15	6 04
P	14 Matilda ud. Kv. †	1 Evdokija †	6 13	6 05
S	15 Longin m. Kv. †	2 Teodot	6 11	6 06
12. tjedan. Isus se preobrazi na gori. Matej 17, 1.				
N	16 Pačišta	3 1 N. P.	6 10	6 07
P	17 Patricij b. †	4 Gerasim †	6 08	6 08
U	18 Ćiril b. Jerusol. †	5 Konon †	6 06	6 09
S	19 Jos. z. B. D. M. †	6 42 mučenika †	6 04	6 11
Č	20 Niceta †	7 Vasilij †	6 02	6 12
P	21 Benedikt op. †	8 Teofil †	6 00	6 15
S	22 Vladislav kr. †	9 40 mučenika	5 59	6 16
13. tjedan. Isus izgoni vruga. Luka 11, 14.				
N	23 Bezimena	10 2 N. P.	5 57	6 17
P	24 Gabriel Ark. †	11 Sofronij †	5 55	6 18
U	25 Blagovijest †	12 Teofan †	5 54	6 20
S	26 Emanuel m. †	13 Nikifor †	5 51	6 21
Č	27 Ivan Damasc. †	14 Benedikt †	5 49	6 23
P	28 Iva a Kapistran †	15 Agapij †	5 47	6 25
S	29 Eustazij isp. †	16 Sabin	5 46	6 27
14. tjedan. Isus nahrani 5000 ljudi. Ivan 6, 1.				
N	30 Sridoposna	17 3. N. P.	5 44	6 28
P	31 Balbina dj. †	18 Kiril †	5 43	6 29

MART
posvećen je
sv. Josipu.

Sunce

ulazi dne 20. u
10 s. 20 m. u ve-
čer u znak Ovna,
i lime počimlje
proliće. Dan po-
raste za 1 s. 46 m.

Misečeve mine.

☉ Mlađak dne
5. u 4 s. 58 m.
po podne.

☾ Prvak dne 13.
u 5 s. 50 m. po
podne.

☼ Uštap dne 21
u 5 s. 30 m. u jutro

☾ Trećak dne
27. u 9 s. 24 m.
u večer.

*Narodno gata-
nje o vrimenu:*

Ako je na Josi-
povo vedar dan,
plodna se godina
obećaje.

Kako je vrime
10., na 40 muče-
nika, tako ostaje
40 dana.

Bolje da te maj-
ka bije.

Neg ožujsko
sunce grije.

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

zkv.h.org.rs

APRIL

BROJI 30 DANI

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	<p style="text-align: center;">APRIL</p> <p style="text-align: center;">posvećen je štovanju svetih 5 rana Isusovi.</p> <p style="text-align: center;"><i>Sunce</i></p> <p>ulazi dne 20. u 9 s. 59 m. pr. p. u znak Bika.</p> <p>Dan poraste za 1 s. 37 m.</p> <p><i>Misečeve Mine:</i></p> <p>☾ Mlađ dne 4. u 8 s. 17 m. prije pod.</p> <p>☽ Prvak dne 12 u 12 s. 12 m. o podne.</p> <p>☼ Uštap dne 19 u 3 s. 11 m. po pd.</p> <p>☾ Trećak dne 26. u 5 s. 28 m. u jutro.</p> <p><i>Narodno gata- nje o vrimenu:</i></p> <p>Ako žabe zapi- vaju prija ožujka, ćutit će u travnju. Đurđevska kiša donaša blagoslo- va. Kišovit travanj rodna godina. Travanj vedar noću škodi vinu ko i voću.</p>
U	1 Hugon b. †	19 Hrisant †	5 41	6 20	
S	2 Franjo Paulisp †	20 Op. sv. Ot. †	5 39	6 31	
Č	3 Rikard b. †	21 Jakob †	5 37	6 32	
P	4 Izidor b. †	22 Vasilij †	5 35	6 33	
S	5 Viniko Fer. isp. †	23 Nikon †	5 33	6 35	
15. tjedan. Isusa hoće da kamenuju. Ivan 8, 46.					
N	6 Gluha	24 4. N. P.	5 32	6 36	
P	7 Albert b. †	25 Blagovijest	5 31	6 37	
U	8 Dionizije b. †	26 Gabrijela †	5 30	6 39	
S	9 Marija Misir. †	27 Matrona †	5 27	6 40	
Č	10 Methilda †	28 Ilarion †	5 25	6 41	
P	11 7 žalosti BMD †	29 Marko †	5 23	6 43	
S	12 Julije p. †	30 Ivan Lj.	5 20	6 44	
16. tjedan. Isus sveč. ulazi u Jerusol. Matej 21, 1.					
N	13 Cvitna	31 5. N. P.	5 18	6 46	
P	14 Tiburcije m. †	1 Marija Eg. †	5 16	6 47	
U	15 Svetoslav isp. †	2 Tito †	5 14	6 48	
S	16 Milutin †	3 Nikita †	5 12	6 50	
Č	17 Vel. Četvrtak †	4 Juraj †	5 10	6 52	
P	18 Vel. Petak †	5 Teodot †	5 08	6 53	
S	19 Vel. Subota †	6 Evtihij	5 04	6 54	
17. tjedan. Isus uskrsnu iz groba. Marko 16, 1.					
N	20 Uskrs	7 6. N. P.	5 03	6 56	
P	21 Uskrsni pon.	8 Irodij †	5 01	6 57	
U	22 Soter i Kajo m.	9 Eupsihij †	4 59	6 58	
S	23 Adalbert	10 Terencije †	4 57	7 00	
Č	24 Đurđevo	11 Vel. Č. †	4 55	7 01	
P	25 Marko evand. †	12 Vel. P. †	4 53	7 03	
S	26 Klet i Marce m.	13 Vel. S. †	4 52	7 04	
18. tjedan. Isus dođe na zatvor. vrata. Ivan 20, 19.					
N	27 Bijela	14 Uskrs	4 51	7 06	
P	28 Pavao od Kriza	15 Uskrs pon.	4 49	7 07	
U	29 Petar m.	16 Uskrs utor.	4 48	7 08	
S	30 Katarina Sien. dj	17 Simeon	4 47	7 09	

MAJ

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	
Č	1 Filip i Jakov ap.	18 Ivan pr.	4 46	7 09	MAJ posvećen je Majci Božjoj <i>Sunce</i> ulazi dne 21. u 9 s 41 m. u znak Bli- zanaca. Dan po- rasle za 1 s. 15 m. <i>Misečeve mine:</i> ☉ Mlađ dne 4. u 0 s. i 6 m. jut. ☽ Prvak dne 12. u 3. s. i 14 m. u jutro. ☽ Ustap dne 18 u 10 s. 53 m. več. ☾ Trećak dne 25. u 3 s. 16 m. po podne. <i>Narodno gata- nje o vrimentu:</i> Spasovska kiša donosi dobru go- dina. Ako Pan- krac i Servac i Urban produ bez mrzla, Božja je blagodat. Duhovi kišni, ambari pu- ni. Su v Maj, prazne vriće. Kad u maju mnogo siva. Mudar paor neka piva.
P	2 Atanazije V. b. †	19 Pafnucije	4 45	7 10	
S	3 Našašće sv Kriz.	20 Todor	4 44	7 11	
19. tjedan. Isus dobri pastir. Ivan 10, 11.					
N	4 2. Po Uskr.	21 N. Tomina	4 43	7 12	
P	5 Pijo V. p.	22 Teodor S.	4 42	7 13	
U	6 Ivan pred vr. lat.	23 Georgij	4 40	7 14	
S	7 Zaštita sv. Jos.	24 Sava	4 39	7 15	
Č	8 Miholjice	25 Marko ev.	4 37	7 16	
P	9 Grg. Nazuj. br. †	26 Vasilje	4 35	7 18	
S	10 Antonin b.	27 Simeon	4 34	7 20	
20. tjedan. Malo i ne ćete me više vidjeti. Ivan 16, 16.					
N	11 3. Po Uskr.	28 N. ž. Mironos.	4 32	7 21	
P	12 Pankracij	29 Mć. Kizički	4 31	7 22	
U	13 Servacij	30 Jakov z.	4 29	7 24	
S	14 Bonifacij m.	1 Jeremija pr.	4 28	7 25	
Č	15 Ivan de la Salle	2 Atanasij	4 26	7 26	
P	16 Ivan Nepom. m. †	3 Teodozije	4 24	7 28	
S	17 Paskal isp.	4 Pelagija	4 23	7 29	
21. tjedan. Idem k Onomu, koji me poslao. Ivan 16, 3.					
N	18 4. Po Uskr.	5 N. o raslab	4 22	7 30	
P	19 Celeslin p.	6 Job	4 21	7 32	
U	20 Bernardin S. pr.	7 Poj. sv. Križa	4 20	7 33	
S	21 Feliks m.	8 Jovan ap.	4 19	7 24	
Č	22 Julija i Helena	9 Pren. m. sv. N.	4 18	7 35	
P	23 Željko b. m. †	10 Simon z.	4 17	7 36	
S	24 Marija Pom. krs.	11 Kiril i Metod	4 16	7 37	
22. tjedan. Ako što zaišlete od Oca, dat će. Ivan 16.					
N	25 5 Po Uskr.	12 Ned. o Samar.	4 15	7 38	
P	26 Filip N. isp.	13 Glikerija	4 14	7 39	
U	27 Beda časni	14 Izidor	4 14	7 39	
S	28 Augustin bp.	15 Pahomije	4 13	7 40	
Č	29 Spasovo	16 Teodor	4 13	7 41	
P	30 Ferd. kr. isp. †	17 Andron	4 12	7 41	
S	31 Mar. Majka mil.	18 Teodot	4 12	7 42	

JUNI

BROJI 30 DANA.

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi	
23. tjedan. Kada dođe Utješitelj. Ivan 15, 26.					<p style="text-align: center;">JUNI</p> <p style="text-align: center;">posvećen je Srcu Isusovom</p> <p style="text-align: center;"><i>Sunce</i></p> <p>ulazi dne 22. u 6 s. po podne u znak Raka i po čimlje lito. Dan poraste za 15 m., a od 22. do 30. smanji se za 4. m.</p> <p><i>Misečeve mine :</i></p> <p>☾ Mladak dne 2. u 3 s. 34 m. po pod.</p> <p>☽ Prvak dne 10 u 2 s. 37 m. po pod</p> <p>☾ Uštap dne 17 u 5 s. 41 m. u jutro</p> <p>☾ Trećak dne 24 u 3 s. 16 m. u jutro</p> <p><i>Narodno gatanje o vrimentu :</i></p> <p>Kiča 8 na Medarda lako ne pristaje. Magla i k.ša na Vidov dan šturavo će biti žito. Al ni u suši glada ni u kiši blaga.</p> <p>Hladan Juni Sve pokunji.</p>
N	1 Po Uskr. Pamfl.	19 O. o slijep	4 12	7 42	
P	2 Erazmo b. m.	20 Talalej	4 12	7 43	
U	3 Klotilda kr.	21 Konstantin	4 11	7 44	
S	4 Kvirin Sis. b. m.	22 Vasilisko	4 11	7 45	
Č	5 Dobroslav	23 Voznesenije	4 10	7 46	
P	6 Norberto h. †	24 Simeon	4 10	7 47	
S	7 Robert op. †	25 N. gl. sv. Iv.	4 10	7 48	
24. tjedan. Ako tko ljubi mene, držat će riječ. Ivan 14, 25.					
N	8 Duhovi	26 N. Ot. nik. s.	4 09	7 49	
P	9 Duhov pon.	27 Heladije	4 09	7 50	
U	10 Bogomil	28 Nikita	4 09	7 51	
S	11 Barnaba ap, Kv. †	29 Teodozija	4 09	7 51	
Č	12 Ivan Fakundo	30 Izakij	4 09	7 52	
P	13 Antun Pad. Kv. †	31 Hermas	4 08	7 52	
S	14 Bazil Vel. Kv. †	1 Justin	4 08	7 53	
25. tjedan. Dana mi je sva vlast. Matej 28, 18.					
N	15 Presv. Trojst.	2 Sošest. Sv. D.	4 08	7 53	
P	16 Ivan Fr. Reg. isp.	3 Duh. pon.	4 08	7 54	
U	17 Adolf, Rajner	4 Mitrofan	4 08	7 54	
S	18 Efrem Sirski isp.	5 Petar †	4 08	7 54	
Č	19 Brašančevo	6 Vizarij †	4 08	7 55	
P	20 Silverij p. m. †	7 Teodot †	4 08	7 55	
S	21 Alojzije Gonz.	8 Teodor	4 08	7 55	
26. tjedan. Neki čovjek zgotovi večeru. Luka 14, 16.					
N	22 2. Po. Duh. Pavl.	9 Svi Sveti	4 08	7 55	
P	23 Alban, Sidonija	10 Timotet †	4 09	7 55	
U	24 Rođ. Iv. Krst.	11 Barnaba †	4 09	7 55	
S	25 Prosper b.	12 Onufrije †	4 09	7 55	
Č	26 Ivan i Pavao m.	13 Akilina †	4 10	7 55	
P	27 Srce Isusov. †	14 Elizej pr. †	4 10	7 55	
S	28 Irenej b. m.	15 Amos pr.	4 11	7 55	
27. tjedan. Priča o izgubljenoj ovci. Luka 15, 1.					
√	29 Petar i Pava	16 2. Ned. Tihon	4 11	7 56	
√	30 Spomen sv. Pav.	17 Mamul	4 12	7 56	

JULI

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
U	1 Presv. Krv. Isus	18 Leontij †	4 12	7 54
S	2 Pohod B. D. M.	19 Juda a. †	4 13	7 54
Č	3 Heliodor b.	20 Metodij †	4 13	7 53
P	4 Berta †	21 Julijan †	4 14	7 53
S	5 Ćiril i Met. bb.	22 Eusebij	4 14	7 53
28. tjedan. O obilatom ribolovu. Luka 5, 1.				
N	6 4. Po Duh. Izaija	23 3. Ned. Agrip.	4 15	7 52
P	7 Lipa	24 Rožd. sv. Jov.	4 16	7 52
U	8 Elizabeta kr. Por.	25 Fevronij	4 16	7 51
S	9 Brcko b.	26 David	4 18	7 51
Č	10 Ljubica	27 Samson	4 18	7 50
P	11 Pijo p. I. †	28 Kiril i Ivan	4 19	7 50
S	12 Mohor m.	29 Petar i Pavao	4 20	7 49
29. tjedan. Ako prav. vaša ne bude veća. Matej 5, 20.				
N	13 5. Po Duh. Mar.	30 4. Ned. Zb. a.	4 21	7 48
P	14 Bonaventura b.	1 Kuzma i Dam.	4 22	7 47
U	15 Vladimir	2 Halj. pr. Bog.	4 23	7 46
S	16 Gospa Škapul.	3 Jakinto	4 24	7 46
Č	17 Aleksij isp.	4 Andrija Kreć.	4 25	7 45
P	18 Miroslav †	5 Kiril i Met.	4 26	7 44
S	19 Vinko Paulski is.	6 Atanazij	4 27	7 44
30. tjedan. Pomoženje hljeba. Marko 8, 1.				
N	20 6. Po Duh. Ilija	7 5. Ned. Toma	4 28	7 43
P	21 Daniel prorok	8 Prokopije	4 29	7 42
U	22 M. Magdalena	9 Pankracij	4 30	7 41
S	23 Apolinar M.	10 45 muč.	4 31	7 39
Č	24 Kristina dj.	11 Eufemija	4 32	7 38
P	25 Jakob ap. †	12 Proklo	4 33	7 36
S	26 Ana mati B.D.M.	13 Zbor arh. G.	4 34	7 34
31. tjedan. Čuvajte se lažnih proroka. Matej 7, 15.				
N	27 7. Po Duh. Pant	14 6. Ned. Ahila	4 35	7 32
P	28 Viktor, Nazarije	15 Vladimir	4 36	7 31
U	29 Marta dj.	16 Antinogen	4 38	7 30
S	30 Dobrila	17 Og. Marije	4 39	7 29
Č	31 Ignacije Loj. isp.	18 Emilijan	4 41	7 28

JULI
posvećen je
štovanju pri-
dragocine Krvi
Isusove.

Sunce

ulazi dne 23. u
4 s. 58 m. u znak
Lava. Dan se
skrati za 58 m.

Misečeve mine:

☉ Mlađak dne
2. u 6 s. 35 m.
u jutro.

☾ Prvak dne 9.
u 10 s. 46 m. 4
večer.

☽ Uštap dne 16
u 12 s. 49 m. o
pod.

☾ Trećak dne
23. u 5 s. 36. m.
po pod.

☉ Mlađ dne 31.
u 8 s. 42 m. u
večer.

Narodno gata- nje o vrimenu:

Kaki srpanj,
takav je sićanj.

Jul mačvaran
Svaćemu je kva-
ran.

AUGUST

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
P	1 Petar u okov. †	19 Makrina	4 42	7 28
S	2 Porciunkula	20 Ilijin dan	4 43	7 27
32. tjedan. O nepravедnom upravitelju. Luka 16, 1.				
N	3 8. Po Duh. Aug.	21 7. Ned. Sim.	4 44	7 26
P	4 Dominik isp.	22 Mar. Magd.	4 45	7 25
U	5 Snižna Gospa.	23 Trofin i Teof.	4 46	7 24
S	6 Preobraženje K.	24 Boris	4 47	7 22
Č	7 Kajetan isp.	25 Ana	4 48	7 21
P	8 Vlastica †	26 Paraskeva	4 49	7 19
S	9 Roman m.	27 Pantalejmon	4 40	7 18
33. tjedan. Isus plače nad Jerusalimom. Luka 19, 9.				
N	10 9. Po Duh. Lov.	28 8. Ned. Proh.	4 52	7 17
P	11 Suzana dj. m.	29 Kalinik	4 53	7 16
U	12 Klara dj.	30 Sila	4 55	7 15
S	13 Hipolit i Kas. m.	31 Jevdokim	4 57	7 13
Č	14 Euzebije isp. †	1 Pr. sv. Kr.	4 58	7 12
P	15 Velika Gospa	2 Pren. m. sv. St.	4 59	7 10
S	16 Roka	3 Isak	5 00	7 08
34. tjedan. O farizeju i cariniku. Luka 19, 9.				
N	17 10. Po Duh. Br.	4 9. Ned. 7 ml.	5 02	7 07
P	18 Jelena ud.	5 Evsigenij	5 04	7 05
U	19 Preč. Srce Mar.	6 Preobraženije	5 05	7 03
S	20 Bernardo	7 Dormetije	5 07	7 01
Č	21 Ivana Franc. Š.	8 Emilijan	5 08	7 00
P	22 Timotej	9 Matija	5 09	6 58
S	23 Filip Benicij isp.	10 Lavrentije	5 10	6 56
35. tjedan. Isus izlijeći gluhonijemoga. Marko 7, 31.				
N	24 11. Po Duh. Bart	11 10. Ned. Evpl.	5 11	6 54
P	25 Ljudevit kr.	12 Fokije	5 12	6 52
U	26 Pelagija ud.	13 Maksim	5 13	6 50
S	27 Josip Kalasancij.	14 Mihelj	5 14	6 48
Č	28 Augustiin b.	15 Uspenije Bog	5 15	6 46
P	29 Glavosjek I. K. †	16 Diomid	5 17	6 44
S	30 Roza Limska dj.	17 Miron	5 19	6 42
36. tjedan. O milosrdnom Samaritancu. Luka 10, 23.				
N	31 12. Po Duh. Raj.	18 11. Ned. Flor.	5 20	6 40

AUGUST
posvećen je
pričistom Srcu
Marijinu.

Sunce

ulazi dne 23. u
11 s. 48 m. u znak
Djevice. — Dan
se smanji za 1 s.
34 m.

Misečeve mine:

☾ Prvak dne 8.
u 4. s. 41 m. u jut.

☽ Uštap dne 14
a 9 s. 19 m. u v.

☾ Trećak dne
22. u 10 s. 10 m.
prije podne.

☉ Mlađak dne
30. u 9 s. 37 m
prije podne.

*Narodnogata-
nje o vrimenu:*

Vedri i vrući
dani oko Gospo-
jine dozrijavaju
jako vince. Rosa
blaga, svakom
drago.

Ako August žeže,
Žeže i vino.

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

zkv.h.org.rs

SEPTEMBAR

BROJI 30 DANA

Dán	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce nalazi
P	1 Egidij isp. Ver.	19 Andrija	5 21	6 39
U	2 Zenon m. Jod. b.	20 Samuilo	5 22	6 38
S	3 Milojka	21 Tadej ap.	5 23	6 36
Č	4 Rozalija dj.	22 Agaton	5 24	6 34
P	5 Lovro. Just. b. †	23 Lup	5 25	6 32
S	6 Zaharija pror.	24 Evtihij	5 20	6 28
37. tjedan. Isus ozdravi deset gubavaca. Luka 17, 11.				
N	7 13. Po Duh. M.	25 12. Ned. Bart.	5 28	6 26
P	8 Mala Gospa	26 Adrijan	5 29	6 24
U	9 Petar Klaver isp.	27 Timen V.	5 30	6 22
S	10 Nikola Tolent.	28 Mojsije	5 31	6 20
Č	11 Proto i Hijac. m.	29 Usjek sv. Jov.	5 33	6 18
P	12 Ime Marijino †	30 Aleksander	5 34	6 17
S	13 Amat b.	31 Pol. poj. Bog	5 35	6 15
38. tjedan. Nitko ne može dva gospod. služiti. Matej 6, 24.				
N	14 14. Po Duh. U.K	1 13. Ned. Sim.	5 36	6 13
P	15 Sedam žal. B. D.	2 Mamont	5 37	6 11
U	16 Ljudmila ud. m.	3 Antim	5 38	6 09
S	17 R. sv. Fr. Kv. †	4 Vavila	5 39	6 07
Č	18 Josip Kupert.	5 Zaharij	5 41	6 05
P	19 Jan. b. m. Kv. †	6 Evdoksij	5 42	6 01
S	20 Eustahij m. Kv. †	7 Soson	5 43	5 59
39. tjedan. Isus uskris, mladića iz naima. Luka 7, 41.				
N	21 15. Po Duh. Mat.	8 Rožd. Bog.	5 44	5 57
P	22 Mauricij m.	9 Joak. i Ana	5 46	5 56
U	23 Tekla dj. m.	10 Minodora	5 47	5 54
S	24 Bl. Dj. M. O. suž.	11 Teodora	5 48	5 53
Č	25 Zlatka	12 Avton	5 49	5 51
P	29 Ciprijan m. †	13 Kornel	5 51	5 49
S	27 Kuzma i Damj. m	14 Krstov dan	5 53	5 47
40. tjedan. Isus izliječi čov. od vod. bolesti. Luka 14, 1.				
N	28 16. Po Duh.	15 15. Ned. Ntkit.	5 54	5 45
P	29 Miholj	16 Evfemija	5 56	5 43
U	30 Jeronim isp.	17 Sofija i 3 kćeri	5 57	5 42

SEPTEMBAR

posvećen je
štovanju
Anđela čuvara

Sunce

ulazi dne 23. u 8
s. 58 m. u jutro u
znak Tezulje i
počimlje jesen.
Dan se skрати
za 1 s. 40 m.

Misečeve mine :

☾ Prvak dne 6
u 9 s. 46 m. pr.
podne.

☽ Ustap dne 13
u 8 s. pr. podne.

☾ Trećak dne
21. u 4 s. 35 m.
u jutro.

☽ Mlađak dne
28. u 9 s. 16 m.
u veče.

*Narodno gata-
nje o vrimenu :*

Početak poka-
ziva cio misec.
Prvi dan vedar,
cio misec lip.
Kaka mina, tako
i četvrta cilina.

Rujanski hlad
Gotov jad.

OKTOBAR

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi		
S	1 Remigij b.	18 Evmenij	5 59	5 41	OKTOBAR posvećen je Kraljici Prisve- te Krunice.	
Č	2 Andeli čuvari.	19 Trofim	6 00	5 40		
P	3 Kandid m. †	20 Evstahij	6 12	5 39		
S	4 Franjo Asiški isp	21 Kodrat	6 03	5 78		
41. tjedan. Koja je najveća zapov. u zak. Matej 22, 3.						
N	5 17. Po Duh.	22 16. Ned. Foka	6 05	5 36	<i>Sunce</i> ulazi dne 23. u 5 s. 44 m. u znak šti- pavca. Dan se skrati za 1 sati 43 m. <i>Misečeve mine:</i> ☾ Prvak dne 5. u 3 s. i 15 m. po podne. ☽ Uštap dne 12 u 9 s. 21 m. u večer. ☾ Trećak dne 20. u 11 s. 54 m. u večer. ☉ Mlađak dne 28. u 7 s. 57 m. u jutro. <i>Narodno gata- nje o vrimenu:</i> Luki kišica, Petru pšenica. Kad oktobrom mного magle pane, Bit će žimi sni- ga na sve strane.	
P	6 Bruno isp.	23 Zač. Iv. Kr.	6 06	5 34		
U	7 Sveta Krunica	24 Tekla	6 07	5 31		
S	8 Brigita ud.	25 Evfrosima	6 08	5 28		
Č	9 Dionizije b.	26 Sp. Iv. ap.	6 10	5 26		
P	10 Franjo B. isp. †	27 Kalistrat	6 11	5 24		
S	11 Nikasij b. m.	28 Ilaritan	6 13	5 22		
42. tjedan. Isus izliječi čovjeka uzetoga. Matej 9, 1.						
N	12 18. Po Duh.	29 17. Ned. Kir.	6 14	5 20		
P	13 Slavoljub	30 Grigorij	6 15	5 18		
U	14 Kalist p. m.	1 Pokr. Bogor.	6 16	5 16		
S	15 Terezija dj.	2 Kiprijan	6 17	5 14		
Č	16 Gal op. Hedviga	3 Dionizije	6 18	5 12		
P	17 Marg. Alak. dj. †	4 Jerotej	6 20	5 10		
S	18 Luka ev.	5 Haritima	6 22	5 08		
43. tjedan. Priča o kraljevskoj svadbi. Matej 22, 1.						
N	19 19. Po Duh. Pet.	6 18. Ned. Toma	6 24	5 06		
P	20 Ivan Kentski isp.	7 Sergij	6 25	5 04		
U	21 Uršula dj. m.	8 Pelagija	6 26	5 02		
S	22 Ivan Kap.	9 Jakov	6 27	5 01		
Č	23 Ignacije bp.	10 Eulampij	6 28	5 00		
P	24 Rafael arkand. †	11 Filip	6 29	4 58		
S	25 Hrisanto i D. m.	12 Probo	6 31	4 56		
44. tjedan. Isus izliječi sina kralj. čovj. Ivan 4, 46.						
N	26 20. Po Duh. D.	13 19. Ned. Karp.	6 30	4 55		
P	27 Sabina m.	14 Nazarij	6 33	4 53		
U	28 Simon i Juda	15 Lucijan	6 34	4 52		
S	29 Narcis b.	16 Longin	6 35	4 51		
Č	30 Alfonzo R. isp.	17 Osija	6 36	4 50		
P	31 Vuk †	18 Luka ev.	6 37	4 49		

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

zkv.h.org.rs

NOVEMBAR

BROJI 30 DANA

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce zalazi
S	1 Svi Sveti	19 Joel	6 38	4 49
45. tjedan. Priča o kralju, koji traži i oprašta dug. Mt. 18, 23.				
N	2 21. Po Duh. J.	20 20. Ned. Art.	6 40	4 47
P	3 Mrtvih dan	21 Ilarij	6 42	4 45
U	4 Karlo Borom	22 Averkij	6 44	4 43
S	5 Mirko isp.	23 Jakov a.	6 46	4 42
Č	6 Leonardo op.	24 Areta	6 48	4 40
P	7 Anđelko	25 Markijan	6 49	4 39
S	8 Bogdan.	26 Dimitrij	6 51	4 39
46. tjedan. Je li slobodno porez dati ces. Matej 22, 15.				
N	9 22. Po Duh. B.	27 21. Ned. Nestor	6 52	4 39
P	10 Andrija Av. isp.	28 Petka	6 54	4 39
U	11 Martin b.	29 Anastazija	6 56	4 39
S	12 Martin p.	30 Milutin	6 57	4 39
Č	13 Stanislav Kostka	31 Stahij	6 58	4 39
P	14 Josafat b. m. †	1 Kuzma	6 01	4 30
S	15 Lavoslav isp.	2 Akindin	6 02	4 29
47. tjedan. Isus izliječi ženu od krvotoka. Matej 9, 18.				
N	16 23. Po Duh. Ivan	3 22. Ned. Erast.	7 03	4 28
P	17 Grgur čudotvor.	4 Joanikij	7 05	4 27
U	18 Roman m.	5 Galaktion	7 06	4 26
S	19 Elisabeta ud.	6 Pavao isp.	7 07	4 25
Č	20 Feliks de Val. isp	7 Lazar	7 08	4 24
P	21 Prik. B. D. M. †	8 Zbor Mih.	7 09	4 23
S	22 Cecilija dj. m.	9 Onisifor	7 11	4 22
48. tjedan. Isus navj. propast Jerus. Matej 24, 15.				
N	23 24. Po Duh. Mil.	10 23 Ned. Erast.	7 13	4 21
P	24 Ivan od Križa isp	11 Mino	7 15	4 20
U	25 Katarina dj. m.	12 Josafat	7 17	4 18
S	26 Ivan Berchmans	13 Ivan Zl.	7 18	4 17
Č	27 Virrinij b.	14 Filip	7 19	4 16
P	28 Sost. uč. sv. P. †	15 Gurij	7 20	4 16
S	29 Saturnin m.	16 Matej ev.	7 21	4 15
49. tjedan. Isus proriče sadnji dan. Luka 21, 25.				
N	30 1. Adventa Andr.	17 24. Ned. Grig.	7 21	4 14

NOVEMBAR

sića nas groznih muka, što ih tpre duše u čistilištu.

Sunce

ulazi dne 22. u 2 s. 46 m. po podne u znak Striljeca.

Dan se skрати za 1 s. i 16 minuta.

Misečeve mine:

☾ Prvak dne 3 u 11 s. 19 m. u več.

☽ Uštap dne 11 u 1 s. 31 m. po p.

☾ Trećak dne 19 u 6 s. 39 m. po pod.

☽ Mlađak dne 26. u 6 s. 16 m. po pod.

Narodno gatanje o vrimenu:

Ako je na Sve Svete vlažno, bit će mnogo sniga. Sv. Martin kišu voli, jer ima svoj ogrtač. Sv. Kata snig za vrata.

Teška zima, Težak snop.

DECEMBAR

BROJI 31 DAN

Dan	Za katolike	Za grčko-istoč.	Sunce izlazi	Sunce nalazi
P	1 Eligij b. Natal. ud	18 Platon †	7 22	4 14
U	2 Bibijana dj. m.	19 Avdija pr. †	7 23	4 13
S	3 Franjo Ksav.	20 Grigorije †	7 24	4 13
Č	4 Barbara dj. m.	21 Uvod, Bogom	7 55	4 12
P	5 Saba op. †	22 Filim †	7 26	4 12
S	6 Nikola b.	23 Amfilohij	8 27	4 11
50. tjedan. Ivan šalje učenike svoje k Is. Matej 11, 2.				
N	7 2. Adv. Ambr. b.	24 25. Ned. Katar.	7 28	4 11
P	8 Bezgr. Z.B.D.M	25 Kliment †	7 29	4 10
U	9 Leokadija dj. m.	26 Alipij †	7 30	4 12
S	10 Prijenos kuće L.	27 Jakov †	7 31	4 13
Č	11 Damas p.	28 Irinarh †	7 32	4 13
P	12 Maksencij m. †	29 Paramije †	7 33	4 13
S	13 Lucija dj. m.	30 Andrijh ap.	7 34	4 14
51. tjedan. Židovi poslaše svećenike Iv. Ivan 1, 19.				
N	14 3. Materice	1 26. Ned. Naum	7 35	4 14
P	15 Irenej b.	2 Avakum †	7 36	4 15
U	16 Adelhajda ud.	3 Sofronij †	7 37	4 12
S	17 Lazar b. m. Kv. †	4 Barbara †	7 38	4 13
Č	18 Očekiv. p. BDM.	5 Sava †	7 38	4 13
P	19 Nemezij. m. Kv. †	6 Nikoljdan	7 39	4 13
S	20 Amo m. Kv, †	7 Ambrosij	7 40	4 14
52. tjedan. Ivan propovijeda u puštinji. Luka 3, 1.				
N	21 4. Oci	8 27. Ned. Patapij	7 40	4 14
P	22 Zenon m.	9 Bez. z. B. D. M.	7 40	4 15
U	23 Viktorija dj. m.	10 Mino †	7 40	4 16
S	24 Badnjak †	11 Danilo †	7 40	4 17
Č	25 Božić Rođ. Kr.	12 Spiridion †	7 41	4 18
P	26 Stjepan p. m. †	13 Evstratij †	7 41	4 19
S	27 Ivan ap. i ev.	14 Levkile	7 42	4 20
53. tjedan. Marija i Josip čuđahu se. Luka 3, 1.				
N	28 Mladen.	15 N. Praoteč.	7 42	4 21
P	29 Toma b. m.	16 Agej †	7 43	4 22
U	30 David kr.	17 Lazar †	7 43	4 23
Š	31 Silvestar p.	18 Sebastijan †	7 44	4 24

DECEMBAR
posvećen je
malom Isusu.

Sunce

ulazi dne 22. u
3 s. 45 m. u jutro
u znak Kozoroga
i počinje zima.

Misečeve mine :

☾ Prvak dne 3.
u 10 s. 10 m.
prije podne.

☽ Ustap dne 11.
u 8 s. 3 m. prije
podne.

☾ Trećak dne
19. u 11 s. 11 m.
prije podne.

☼ Mladak dne
26. u 4 s. 46 m.
u jutro.

Narodno gata-
nje o vrimenu :

Crni Božić bili
Uskrs.

Kake su otačke
kvatre, tako je
sve lito.

O vrimenu čo-
vik snuje Bog
bogu je.

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

zkv.h.org.rs

Prestupna godina 1924.

I. ČETIRI GODIŠNJE DOBE.

Proljeće počimlje ove godine 20. marta u 10 s. 20 m. u večer. Toga dana je noć jednako duga kao i dan.

Ljeto počimlje: 21. juna u 6 s. po podne. Ovo je najdulji dan u godini, a noć najkraća.

Jesen počimlje: 23. septembra u 8 s. 58 m. u jutru. Noć i dan jednako su dugi.

Zima počimlje: 22. decembra u 3 s. 45 m. noću. Ovo je najdulja noć, a najkraći dan u godini.

III. POMIČNE SVETKOVINE.

a) *Po rimskom kalendaru:*

1. Sedamdesetnica 17. februara.
2. Pepelnica 5. marta.
3. Uskrs 20. aprila.
4. Molitveni dani 26. 27. i 28. maja.
5. Duhovi 8. juna.
6. Tijelovo 19. juna.
7. Svetkovina Presv. Srca Is. 27. j.
8. Prva nedjelja adventa 30. nov.

b) *Po grčkom kalendaru:*

1. Nedjelja o Mitru i Farizeju 4. fe.
2. Mesopust 18. februara.
3. Uskrs 14. aprila.
4. Spasovdan 23. maja.
5. Duhovi 2. juna.

IV. KVATERNI POSTOVI.

Proljetni 12., 14. i 15. marta; ljetni 11., 13. i 14. juna; jesenski 17., 19. i 20. septembra; zimski 17., 19. i 20. decembra.

V. POMRČINE 1924.

1. Potpuna pomrčina *mjeseca* 20. febr; počimlje u 2. s. 15 m.

i traje do 8 s. 2 m. po podne. U nas će se opaziti samo konac pomrčine.

2. Djelomična pomrčina *sunca* 5. marta; počimlje u 2 s. 55 m. i traje do 6 s. 53 m. po podne. U nas se ne će opaziti.

3. Djelomična pomrčina *sunca* 31. jula; počimlje u 7 s. 52 m. i traje do 10 s. i 4 m. u večer. U nas se ne zamjećuje.

4. Potpuna pomrčina *mjeseca* 14. augusta; počimlje u 7 s. 31 m. Zamjećuje se do 11 s. 9 m. u večer. U nas će se moći vidjeti.

5. Djelomična pomrčina *sunca* 30. augusta; počimlje u 7 s. 50 m. i traje do 10 s. 55 m. jutrom. U nas se ne će zamljetiti.

VI. VELIKI BLAGDANI I NORME

Glazba i plesanje zabranjeno je i po državnom zakonu u zadnja tri dana Velikoga tjedna, na prvi dan Uskrsa i Duhova, na Tijelovo, Badnjak i Božić. Vjerna pak djeca katoličke Crkve uzdržavaju se od toga još i u ozbiljno vrijeme adventa i u pokorničko vrijeme korizme te u kvatrene dane.

Kazališne predstave zabranjene su na iste dane osim na Tijelovo. Ali kazališne predstave u dobrotvorne svrhe mogu se davati samo s dopuštenjem nadležne oblasti i na Uskrs, Duhove i Božić.

Norme: Božić, Uskrs, Duhovi i Tijelovo.

Državni praznici: 28. juna; 1. i 17. decembra.

Gospodarski poslovi u godini.

Januar.

Dvor. Krumpire i repu prigrledaj, kad je toplije vrijeme, da vidiš, trunu li ili možda i mrznu. Sijeno i slama u stogovima mora se čuvati, da ne prokisne, žito se prelopatava, a sjeme za jare usjeve očistiti tkijerom. Nezreo se kukuruz ne smije upotrijebiti za hranu, jer može prouzrokovati bolesti. Jarci oko kuća i lokve eeka se čiste. Čitaj gospodarske knjige i novine. Bit će ti od koristi.

Livada. Po livadama se krče šikare; kopaju se jarci za natapanje i isušivanje. Ne bi bilo nikako s gorega, da sada zimi proučiš svoje livade, ako ih imaš. Kod nas kao nigdje na svijetu, nema previše sijena. Zato bi ga trebalo povećati razumnim livadarstvom. To se postizava osim natapanja, gnojenjem livada i sijanjem dobrih trava. U tom će lijepo uputiti neke knjižice društva sv. Jeronima. Potraži ih i pomno čitaj.

Njiva. Djetelina se polijeva osokom. Đubre, kompost, mulj i kreč treba izvažati na polje. Ako je lijepo vrijeme, sad imaš najviše vremena, da svoje njive ogradiš. Sadi za to živice, gdje samo možeš. Nema boljeg plota od toga.

Pčelinjak. Kao prošlog tako se mora i ovoga mjeseca paziti, da u pčelinjaku vlada najveći mir. Svako uzemirivanje pčela prouzrokuje, da pčele troše više

hrane, nego što im je inače potrebno.

Podrum. Ako mlado vino još nije sa pece (taloga) skinuto, to valja još početkom ovoga mjeseca oločiti vino, jer će drugčije dobiti neugodan miris od pece. Svake sedmice nalijevaj burad po jednom a vino kušaj.

Staja. Staje treba od studeni čuvati, ali ipak svaki dan zračiti. Krmu valja štedljivo priređivati. Kokoš drži na zaklonjenom i toplom mjestu, da počnu što prije nositi, a tlo treba na tome mjestu posuti zemljom, pepelom ili pljevom, da imaju gdje čeprkati. Tim će se kokoši održati zdrave i čiste, te im tu treba i zrnja posipati.

Vinograd. Nastavlje se dubrenje, ako se nije jesenas dovršilo. Na zemljištu, gdje podizati novi vinograd, nastavlja se i svršava rigolanje. No prve nego ćeš da novi vinograd sadiš, dobro promisli, ne bi li bilo bolje, da posadiš maslinu ili smokvu, ako si u Dalmaciji. Moraš znati, da po sudu pametnih ljudi, dalmatinskom vinu prijete opet utakmica vina ostalih zemalja carevine, u koje bi se inače moglo izvoziti dalmatinsko. Promisli dakle dobro.

Voćnjak. U mladim baščama mora svaki posjednik strogo paziti, da mu zecivim ne naprave nikakove štete. Trebaš li za proljeće prisada od voćaka, pobrini se za nj još sada. Voće, što si ga ostavio za zimsku potrebu,

To se čini povaljivanjem jedne rozgve (grebenice), koja se od najbližeg trsa podali u jarak, dubok 30—40 cm., prema mjestu gdje je trs uginuo; ali tako, da od rozgve viri jedan ili dva pupa. U jarah se uspe nešto gnoja, onda se napuni zemljom i dobro ugazi. Na jesen se ili pak slijedećeg proljeća odreže grebnica od matice. Svršava se koljenje i prvo duboko kopanje. Počinje se sađenje novih vinograda.

Vočnjak. Najzgodnije vrijeme za sađenje voćaka. Ne sadi dublje, nego što je voćka prvo bila; to možeš samo u toplim krajevima, da se voćke lakše uzdrže od suše. Grane se dobro podrežu. Stare voćke možeš pomladiti, ako ih valjano obrežeš.

Vrt. Odstrani ostatke povrća od prošle godine i spali ih. Gnoji starim sasvim odležanim gnojem. Novim gnojem ne valja đubriti za grah, grašak, luk, mrkvu i perštn. Ako je lijepo, sij mrkvu, peršin i špinat. U klijalima sij prisad za rani kupus, kelj, kolorabu i salatu. Za klijala uzmi sanduke i drži ih u toplu.

Najbolje je sijati u redove, razdaleko oko 8 cm. Klijala i lijehe s prisadom valja po noći, a kad je studeno i po danu, pokriti hasurama. Kad sjeme iznikne, od prijeke je potrebe, da se svaki dan otkrije, jer će drukčije požutjeti i pokvariti se. Odgoj ranoga povrća osobito je važan za južne krajeve.

April.

Dvor. Sada se čine pripreme za sjetvu kukuruza. Žito se u hambarima prevrće. Trapovi (rovovi) za krumpire i repu pregledaju se, da ne bi te plodine proklijale; stoga ih treba za toplih dana pokriti slamom, a noću otkriti.

Livada. Livade se natapaju i drljaju, ako su visoko. Imaš li gnojnicu, razredi je vodom i razvezi po livadi. Što se tiče natapanja, treba paziti na to, da voda nije previše hladna; ona bi morala biti toplija nego zrak. Razlika je pak u natapanju; natapa se, ili da se livada samo vodom provodi, ili pak, da se i pognoji, ako je voda imala kakova gnoja. Ako se samo natapa, ne ćemo u travnju puštiti vode na livadu, ako je kišovito i hladno.

Njiva. Naštavlja se sjetva jarog žita. Kad više nemaš straha pred mrazom, sadi krumpire i kukuruze. Za sjeme se uzima zdrav osrednji krumpir; krupniji se po duljini raspolovi. Zemlja mora biti za sve usjeve duboko i sitno uzorana. Za sjeme kukuruza moraju se uzeti najbolji klipovi; a iz ovih se opet uzme samo zrnje iz sredine. Kukuruz se sadi u redove, kako bi se kašnje mogao plugom okopavati.

Pčelinjak. U krajevima, gdje se sije repica, nalaze pčele obilatuu pašu. Ako je lijepo vrijeme, treba leta proširiti, pošto u ovom mjesecu svjeta voće i razno livadno i šumsko cvijeće. Kupi si košnice. Nađemo li koju

košnicu bez matice, možemo još pomoći, ako joj dodamo okvir sa jajima, iz kojih će pčele sebi izvesti maticu.

Podrum. U podrumu bi trebalo dovršiti razumno obrađivanje vina, da nas ne zateknu velike vrućine. Neprovela slatka vina neka se u neisumporenu bačvu preliju, kako bi se drugo vrienje izazvalo.

Staja. Ovdje valja osobito na to paziti, da bude lagan prelaz od suhe hrane na zelenu i to tako, da se u početku daje zelena hrana sa sijenom i slamom. Ovce se ne smiju izgoniti na mokru pašu. Proljetna je prasad najbolja za priplod.

Vinograd. Loza se, ako nije ispupala, povaljuje, a gdje je običaj, kolje pobija. U toplijim krajevima, gdje loza ranije izbija, valja je odmah oplijeveti, a polovicom ili koncem mjeseca politi prvi put. Pri prskanju treba politi donju stranu lista. Jalove se loze prekalamljuju.

Voćnjak. Prekalamljivanje voćnih stabala od manje vrijednih vrsta neka se čim prije obavi. Ranim kalamljenjem se biljke dobro srašćuju i dobro razvijaju: Da ptice ili vjetar ne odlome kalema, neka se uz svaku ukalamljenu grančicu priveže jedna ili dvije šipčice. Kod svake nanovo posađene voćke treba sve mlade grane odrezati, da ostanu samo najdonja 3—4 pupa. Voćke, koje smo u prosloj godini posadili, te kod kojih su moguće ostale grane neprikraćene, neka se ove godine prikrute, da se od svake po prilici

polovica odreže; a pri tome se pazi, da krošnja dobije okrugao oblik.

Vrt. Prisade od ranoga proljeća kao i one od paprike i crv. paradajza, od kojih smo sjeme već u ožujku posijali, neka dobiju čim više sunca i zraka do ojačaju. Sjeme od salate i kolorabe sije se po drugi put za odgoj prisada.

Maj.

Dvor. Okreči kuću, robu i postelju vjetri; a i kuću zrači. Pazi na tjelesnu čistoću. Potrebno je, da se kupaš i pereš.

Livada. Kad je suho, po noći natapaj livade. Ako je studeno, natapa se u proljeće ispočetka po malo. Prijeti li mraz, ostavi se voda na livadi, kako bi mladu travu mogla zaštititi od studeni. Sije li sunče, bolje je da se ne natapa; jer bi se mogla lako napraviti neka zelena slina po zemlji, koja travu davi. Čim je trava dovoljno izrasla, ne natapa se više nego što je potrebno, da se zemlja navlaži; to se čini po noći, kako bi dnevna toplina mogla služiti bilinama du rastu.

Njiva. Krumpir u kukuruzu te repu sij početkom mjeseca. Radnja se ova mora obaviti u redovima, da okapanje bude brže i jeftinije. Za kukuruzno sjeme moraš izabrati dobre klipove, i onda uzmi sa ovih srednje zrnje. Krumpiri za sjeme moraju biti zdravi i jakih očiju. Krmne biljke: mješavina zobi s grahoricom i zeleni kukuruz treba da siješ

svakih 14 dana, da dobiješ kašnje uvijek mlade krme. Za to treba dobro priređenih i jako zagnojenih polja, da dobiješ što jaču košnju.

Pčelinjak. Puštaš li, da li se pčele prirodno roje, moraš ih za vrijeme rojenja čuvati od 8 sati prije podne do 4 sata po podne, ako hoćeš da znaš, iz koje ti se košnice pustio roj i da ne pobjegne. Kad opaziš, da su pčele u medištu i zadnji sat napunile te najmanje $\frac{1}{3}$ zatvorile voštanim poklopcima: možeš početi s istresanjem meda na vrcaljku. Pčele trebaju naročito ovaj mjesec u izobilju čiste vode pa im je moraš držati u pojilima.

Podrum. U podrumu je malo posla. Pazi, da vino dolijevaš svakih 14 dana, a podrum drži čisto.

Staja. Nastavlja se hranidba zelenom krmom; prelaz mora biti postepen. Zelena se krma ne smije upaliti. Kad hraniš djetelinom, ne smiješ pojiti odmah, nego prije obroka ili dulje vremena iza toga.

Vinograd. Čim možeš raspoznati na lozi, koje su mladice plodne, koje neplodne, treba oplijeviti i povezati. U travnju i svibnju treba u vinogradu i voćnjaku paziti na mrazove. Ovi su česti i pogibeljni. Mogu se lako ukloniti, naneseš li rpe slame u vinograd ili voćnjak; pak kad ima izgleda uveče, da će biti mraza, ostaviš spavanje, pa ćeš ići zapaliti slamu, da očuvaš svoju muku. Dim naime čuva od mraza.

Voćnjak. Gusjenice se moraju odmah uništiti. Namjeravaš li u šljivicima sijati kukuruz, sij ga samo onda, kad je zemlja dobro pođubrena, ali ga moraš sasvim rijetko sijati. Još je bolje saditi grah ili tikve (buče, bundeve). Da privabiš ptice u bašću, da ti kasnije trijebe različite štetočince po voćkama, preporučuje se, da oko bašće posiješ suncokret.

Vrt. Sadi se prisad od ranog kelja, kupusa, kolorabe i sa.ate. Od špinata možeš manje lijehe po drugi put posijati. Ako nijesi još posijao mrkvu i majnonos, obavi to čim prije. Da sjeme od tih vrsta povrća brže nikne, ostavi se 24 sata u mlakoj vodi. Oko polovice maja sije se sjeme od zimskog kupusa kelja i pastog kelja.

Juni.

Dvor. Treba se za vremena pobrinuti za spremišta sijena. Moraju se prirediti kose, grablje i ostali alat za žetvu; a tako isto i kola za uvažanje. Kasno je na to misliti o žetvi.

Livada. Livade se po drugi put kose, što treba obaviti, kad je veći dio biljaka u cvijetu. Kada se kasno kosi, postaje sijeno tvrdo. Rpe svježeg sijena i djeteline treba češće pregledavati, da se zapriječi ugrižavanje i plijesan. Ako livade natapaš, treba time prestati i nedjelju prvo kosidbe. No uprav pred kosidbom ćeš još jednom napustiti malo vođe, da bude lakša kosidba. Iza kosidbe se ne natapa jedno 8 dana, anda se nastavi.

Njiva. Nastavlja se sjetva kukuruza za hranu. Krumpire treba zagrtati plugom, te dovršiti okapanje kukuruza i repe. Pri tom uštede plugovi za okapanje mnogo vremena i nadnice. Djetelina se kosi i suši, ali se ne smije posušiti u otkosima, jer se lišće kida; a ne smije se ni previše ugrijati, jer bi pocrnila. Koncem se mjeseca počinja žetva žita; mjesto srpa neka se upotrijebi kosa, jer je posao brži. Žito ne smije biti prezrelo jer ispađa, kad se o njemu radi.

Pčelinjak. U mnogim našim krajevima nastaje ovoga mjeseca rojidba. Mlade rojeve treba redovno pregledati. Za rđava se vremena moraju pčele umjetno hraniti, ako nemaju dovoljno meda. Kad pregledaš rojeve drugence i trećake, gledaj, imaju li maticu i je li ona oplodena. U krajevima, gdje nema kasne jesenje pašne, treba koncem ovoga mjeseca završiti rojidbu. U nekim krajevima opet nastaje i svršuje se cvjetanje lipe; pa zato mora pčelar da pazi, da se vremena ograniči leglo, te istrese stari med iz košnice, kako bi mogao dobiti što više meda lipovca.

Podrum. Podrum zatvaraj, a vino procjedđuj, ako ti je još koje mutno i uredi ga prije vrućine. Bačve nadolijevaj svake sedmice.

Staja. Sa zelenom je krmom potrebno biti na oprezu radi napuhivanja. Na pašnjacima se treba pobrinuti, da bude hladovine i pojila. U lipnju je već

moguće, da se marva drži po noći izvan štale; pa to i čini, ter je po nju zdravo. Kakov mali tor pred stajom dosta je za tu stvar. Ovce se počinju strići. Nabavi za to kakovu mašinu, ako imaš mnogo marve.

Vinograd. Kad se digne rosa, prskaj lozu rostopinom modre galice od $1\frac{1}{2}\%$ s obje strane lišća, i u resu, te sumpori naročito grožde, prema potrebi svakih 7—14 dana. Za sumporenje uzmi t. zv. bakreni sumpor, u kome ima 2—5% modrog kame-
na, a možeš ga nabaviti kod gospodarskog društva.

Voćnjak. Voćke, koje su proljeće, presađene, ako još nijesu istjerale, neka se izvade iz zemlje ponovno i nanovo posade, te dobro pokvase. Još je bolje, ako se razmuti u rupi gusto blato, u koje se onda žile opet smjeste. Blato se odozgor pokrije suhom, sitnom zemljom.

Vrt. U njemu su do sada skoro sve lijehe zasađene i zasijane različitim povrćem. Daljni razvitak zavisi sada o tom, da se lijehe čim prvo oplijeve te ako nema dovoljno kiše, da se češće polijevaju. Za to je najbolje meka i mlaka voda.

Julij.

Dvor. Stovarište za sijeno i žito te gumno, treba za vremena prirediti. Pribavi si što prije mašinu za vršenje, jer ćeš njom brže, bolje i jeftinije raditi.

Livada. Jednokosne se livade kose. Pakosene se livade mogu po noći natapati. Ako ti je livada

uopće slaba, ako je na slaboj zemlji: to ćeš ako imaš čim, gledati, da je popraviš. Zašto ćeš je sada plitko preorati, na jesen dobro pognojiti i na proljeće zasijati travom.

Njiva. Dovrši zadnje kopanje, odnosno nagrtanje repe, kumpira i kasno posijanog kukuruza. Krumpiri se ne smiju zagrtati, kad već izbijaju loze (vriježi), jer bi se time poremetilo umnožavanje gomolja. Posij kukuruz za zelenu krmu. U ovom je mjesecu glavni posao žetva. Bolje je kositi nego žeti, jer je brže; samo ne smije žito biti prezrelo. Koncem se mjeseca počinje žito vršiti ili mlatiti. Ako možeš, nabavi si barem ručnu mašinu za mlaćenje. Ručne mašine su vrlo zgodne, a nijesu ni skupe; ima ih i za 150 kruna. Ne zaboravi, da odmah iza žetve treba njivu plitko preorati. Nauči se na taj korisni posao, koji je kod nas skoro nepoznat.

Pčelinjak. Gdje nema kasne jesenje paše, skrajnje je vrijeme, da stanemo na put daljnjem rojenju. U većini naših krajeve nastaje sada glavna paša za pčele. Uz marljivo istresanje meda moramo već od sada misliti, da pčelama ostavimo dosta meda za zimu. Pčelar će dobro učiniti, ako ostavi veću zalihu medenih i zatvorenih okvira za proljetnu hranu. U mnogim krajevima cvjeta u ovome mjesecu najbolja i najmedovnija vrsta lipa: bijela lipa. Od ovoga meda treba ostaviti 5—6 okvira za zimu, jer na ovom medu pčele

izvrsno prezime. Posude za med moraju biti čiste i sigurne, da med ne povuče duhu. Na pojilima treba da se nalazi svježa voda. Košnice treba radi vrućine zasjeniti.

Podrum. U podrumu nadolijevaj bačve sedmično, a prazne zasumporaj barem jedamput. Pritvori vrata i prozore, da ti ne ulazi vrućina. Uređuj suđe za berbu i naruči stvari, kojih nemaš, da ti stignu na vrijeme.

Staja. Sada ima obilno krme, te treba stoka da se obilno hrani. Marva neka je po mogućnosti i po noći vani na čistom zraku, a po danu opet na paši, jer je to vrlo zdravo.

Vinograd. Nastavi sumporenje i nastoj, da ti sumpor pada sitno na grožđe poput magle; lozu polijevaj, ako je izrasla, a iza kiše svakako, kad se digne vlaga. Ne polijevaj i ne sumporaj, kad je velika žega.

Voćnjak. U šljivicima i drugim baščama, koje rađaju, neka se prije ljetne suše i vrućine sva visoka trava pokosi, te pod krošnjama razgrne. U drugoj polovici srpnja kalam se na spavajući pup. Grančice za kalem uzmi od stabalja, koja najbolje rađaju i to sa sunčane strane krošnje. U toplim se krajevima domovine preporuča, da se debla mladih voćaka omotaju granjem ili časom, da ne trpe od sunčane žege.

Vrt. Početkom se mora, ako nijesi u lipnju svršio, saditi zimski kupus i kelj. Krastavice, grah, rani karfiol i koloraba se

još jedamput siju. Osobito za vrijeme suše ne smije zemlja imati kore na gornjoj strani. Polijevaj rano ili uveče.

Avgusta.

Dvor. Šupe, u kojima je smješteno žito, valja češće pregledati i osobito na to paziti, da se ne užeže ili nakisne. Nastavlja se vršidbom. Žito se prije spremanja mora očistiti na vetranjači, a slama se i pljeva kao stočna hrana spremi za zimu.

Livada. Livada se natapa. Možeš i ovaj mjesec preorati stare i slabe livade. Čuvaj, da ti u otavu ne ulazi marva, jer ona ne samo što pogriže, nego i pokvari travu.

Njiva. Žitarice se žanju, i to čim niže, da dobiješ što više slame. Strnište se opase, ako ima u njemu trave, i onda odmah zaore i posije stočnim biljkama, koja će nam dati priličan otkos na jesen, bude li vrijeme povoljno. Treba paziti i na vilinu kosu (kuskutu) u djetelini i uništavati je tako, da se gnijezdo pomljivo opkopa i pospe slamom, koja se onda zapali. Njiva se pripravlja za repicu.

Pčelinjak. U košnici se mora nalaziti toliko saća, koliko ga pčele mogu pokriti. Suvišno saće treba spremi u ormar ili sanduk, te ga redovno sumporiti, kako bi se sačuvalo od metilja. Da društvo sretno prezimi uz dovoljno mladih pčela i uz mladu maticu, treba, da ima 8—9 kg. dobra meda ili prekuvana še-

ćera. Da hrana ne ukisne, saće mora biti zatvoreno voštanim poklopcima. Ako su nam društva slaba, najbolje ćemo učiniti, ako ih spojimo dva ili više zajedno. Kad pčele počnu trutove izgoniti, znak je da se moraš brinuti za njihovo prezimljenje.

Podrum. Pazi na vino, pa ga odmah filtriraj ili sumpori, ako treba. Sad je već skranje vrijeme, da se vinogradske sprave i alat za berbu priprave i uredi. Čisti i kreči podrum i konobu.

Staja. Gdje se hrani zelenom krmom, primiješa se pomalo slame, da se trava uštedi za sijeno. Svježe sijeno ne davaj, jer mogu nastati smetnje u probavi. Perad se pušta na strnište, gdje može naći još dovoljno hrane.

Vinograd. U drugoj se polovici mjeseca počinje grožđe zreti. Zato ga čuvaj od ptica i kradljivaca. Stolno se grožđe počinje razošiljati; ali moraš paziti, kako ga bereš i spremaš. Košare neka nijesu teške.

Voćnjak. Rane kruške i jabuke treba obrati, čim koštice počnu žutjeti, te su samo na vrhu crne. Obrato se voće ostavi u čistu i hladnu podrumu ili kojoj drugoj hladnoj prostoriji, te po krije papirom, da nadođe. Rane jabuke i kruške, koje ostaju dulje vremena na stablu, gube svoju sočnost. U kolovozu je najbolje vrijeme za kalamljenje voćaka na spavajući pup. Kalem-grančice neka se uzimaju samo sa sunčane strane i to od zdravih stabala, koje dobro rađaju.

Vrt. Povrće se mora plijeviti i okopavati. Kupus, kelj, karfiol i celer valja sada svake nedjelje politi stajskom osokom. Na $\frac{3}{4}$ vode uzme se $\frac{1}{4}$ odležale osoke. Gledaj, da od zrela povrća ostaviš dosta sjemena. Zato moraš izabrati najrodnije i najbolji plod. Tako ne ćeš morati kupovati novog sjemena, a ni dangubiti oko nabavljanja; često odvrate čovjeka takve okolnosti, da se bavi povrćem, što je samo zalosna pojava. Zreli luk počupaj, pa ne pušta novih žila.

Septembar.

Dvor. Pazi na spremljeno žito, da se ne upali. Češće ga moraš promiješati. Zato u žitnici ne smiju biti okna preduboka, jer se ne može miješati.

Livada. Kosi se otava i djetelina, koje gledaj što prije osušiti, da te kiša ne zateče.

Njiva. Žetva je većinom dovršena, na polju je još krumpir, kukuruz i repa. Po srtnu pusti goveda da pasu. Brini se za sjetvu ozimnih usjeva i raži ječma i pšenice. Što prije dospiješ posijati ozimice, sigurniji ti je prirod slijedećeg ljeta. Žito se još u jesen dobro ukorijeni, te će lakše i sigurnije izdržati zimu, a na proljeće će, čim sunce ogrije, brzo nastaviti rad, a manje će mu i sušna godina škoditi. Gdje misliš sijati jarinu, poori strn naplitko, ako ikako možeš dospjeti; a kada ti u kasnu jesen dopane vremena,

preori opet, ali duboko, da zemlja preko zime promrzne i da što više vlage upije. Kad krumpir povadiš i kukuruz pobereš, pozubi poteškom zubačom uzduš i poprijeko da snjom izvučeš korijenje i da zemlju sravnaš.

Pčelinjak. U krajevima, u kojima ovoga mjeseca prestaje pčelinja paša, ne smiju se poslije 15. rujna premetati okviri niti olvarati košnice. Slabe se košnice moraju spojiti s jačima, a tako i one bez matice. Ako bi pčelar, nakon uzimljenja, ostao dovoljan broj okvira punih medom, treba ih sačuvati kao zalihu do proljeća za hranu.

Podrum. Suđe operi dobro za berbu; bačve nemoj sumporiti. Bijelo grožđe, ako je zdravo, pusti dan — dva da prevre u bad ju i onda ga preši, pa će ti se vino lakše bistrirati. Toplota podruma, dok mošt vrije, neka je 24—30 C°.

Staja. Odluči ovnove od ovaca, a pripuštaj samno one, koji bi htio, da ti se rano ojanje. U rujnu je već dosta studeno, pazi zato na marvu. Ugoni je u suhu i toplu staju, koju još ovaj mjesec gledaj da popraviš.

Vinograd. Beri bijelo grožđe zasebno od crnoga, a trulo i pljesnivo upotrijebi za pečenje rakije.

Voćnjak. Stabla u prošlom mjesecu kalamljenja na spavajući pup, mogu se, ako se kalem nije primio, i sada, ima li dovoljno soka, na pup kalamiti, sada se počimlju i šljive sušiti.

Da pri tome previše soka ne iscure, mora se kod branja paziti i, da šljive ne pucaju. U tu je svrhu najbolje, ako se zemlja pod šljivom pokrije ponjavom. Ko ima za sušenje dvostruke lijesa, neka suši na tal način, da ostavi šljive samo četiri do pet sati u pušnici; a onda neka ih vadi, a na njihovo mjesto neka metne opet druge lijesa sa šljivama u pušnicu, dok se šljive na prvim lijesama na zraku suše i hlade. Kad se na taj način suši, dobije se puna vaga šljiva, a troši se mnogo manje drva.

Vrt. Neka se sije zimska i poljska salata. Poslije svake veće kiše prekapaj zemlju, da na površini ne bude previše tvrda, jer to škodi. U rujnu se sprema povrće za zimu. To je veoma ugodan posao, ali ga ipak treba znati. Za to je najbolje, da se pobrineš za kakovu zgodnu knjižicu, koja će te uputiti, kako se voće i povrće sprema i ukuhava. Špinat se može još uvijek posijati.

Oktobar.

Dvor. Zeleni kukuruz, repino lišće i otavu, što se ne može sušiti, treba za zimu smjestiti u jame. Jame moraju biti na suhu mjestu, 1.5 m široke, 1—1.5 m duboke i prema potrebi dugačke.

Livada. Košnju otave treba dovršiti. Mahovinom obrasle livade neka se obranaju s livadnom ili kojom drugom oštrom branom. Tko ima komposta, neka njim nađubri livade. Luk je dobar gnoj za livade. Kisele livade

treba pognojiti krečom i to na 1000² 200 kg. 1 umjetna se gnojiva moraju sada razasuti, i to 40—60 kg. tamasove drozge i 10—20 kg. kalijeve soli od 40%, sve na 1000 m². Livade treba natapati, kad je voda mutna.

Njiva. U toplim se krajevima još može zasijati ozima smjesa. Krtolu treba vaditi onda, kad se lišće osuši, jer je zrela. Najbolje se čuvaju krumpiru u dobrim trapovima (rovo-ima), koji moraju biti na suhom mjestu. Oni se mogu ukopati u zemlji, ali ih ovak napravi: Zemlja se samo očisti od rave i izravna, krumpiri se naspju 1.5 m široko i 70 cm visoko, košto su rpe stučena kamena na cestama. Oni se ispočetka počnu znojiti u trapovima, zato bi se mogli pokvariti. Da se to zapriječi, postupa se ovako. Na sljeme od rpe krumpira metne se dugačko drvo, debelo do 15 cm; krumpiri se onda pokriju sa strane slamom; a onda samo sljeme poput sedla, a na to se naslaže sloj zemlje debeo 10 cm. Kad se na to izvuče drvo, nastane gore kanal, kroz koji onda izlazi vlaga. Prije nego li nadođu veliki mrazovi, treba trapove nagnuti 30—50 cm debelom naslagom zemlje. Polja, koja će se rasijavati u proljeće ori sada u jesen.

Pčelinjak. Da pčele sretno prođu zimu, ovi su uvjeti. 1. Mlada i plodna matica; 2. Jako društvo sa mnogo mladih počela; 3. Dovoljno treba meda i to 10—20 kg.; 4. Ispod okvira treba da je dovoljno prostora, kako

bi se košnica mogla lijepo vjetriti; 5. Leta od košnice ne smiju biti okrenuta prema onoj strani, s koje puše vjetar.

Podrum. U podrumu ti mora sada, da je sve pri ruci za liještenje grozda. Sudi neka su svi čisti, jer ti se drukčije mogu dogoditi razne neugodnosti pri vrenju vina.

Staja. Marva se mora ugoniti za vlažna vremena u staju; drukčije neka stoji u toru, bolje joj je. Popravljaj staje.

Vinograd. Nastavlja se ili se počinje berba. Nevaljalo grožde ne miješaj sa zdravim. Čuvaj, da ti berači mnogo ne pojedu, jer trpiš velike gubitke.

Voćnjak. U mjesecu oktobru i novembru najzgodnije je vrijeme za gnojenje voćnjaka. Stari zreli stajski gnoj razgrne se pod krošnjama i pospe stučerim vapnom (krečom), a kasnije se sva zemlja plitko prekopa. Jako je oobro, da sada marva pase u voćnjaku.

Vrt. Povrće, što si ostavio za sjeme, kad sasvim sazori, čisti se za toplu vremena, sjemenke se vade i lijepo suše. Gdje ti se nalazi zimsko povrće, mora se zračiti, dok je još toplo; pa zato otvaraj podrum i trap. Vrt treba lijepo uskopati i pognojiti dobrim stajskim gnojem. Vještači osobito preporučuju vapno u vrtu. Zato ga pospi u dovoljnoj mjeri i ne će ti sigurno biti od štete.

Novembar.

Dvor. Kukuruzanu pregledaj češće, da se klipovi ne zapare i da ne poplijesne. U spremištima za krumpire i repu treba isto tako, priviriti, da nije prirod morkar. Dogodi li se i to, treba trapove, odnosno rpe na više mjesta otkriti, da uniđe suh zrak. Dok ne nastupe mrazovi neka se štjeme trapa drži otvoreno. Gospodarsko oruđe i sprave, koje se sada više ne će upotrebljavati, treba očistiti i u suhu spremi. Stariji kompost neka se izvažava i razastire.

Livada. Krtinjače treba poravnati, mahovinu i drač treba odstraniti oštrom drljačom. Mokre livade treba isušiti pomoću jarka. Po livadama valja rastresti kompost i umjetno đubre i nastaviti natapanje.

Njiva Gnoj treba izvesti i odmah ga razgrnuti i zaorati. Jesenje oranje oranje za jare usjeve treba početi. U tlo, koje bude preko zime u dubokoj brazdi, prodre lako voda, zrak i mraz, zemlja se razdrobi, hranjive se čestice rastope, radnije su u proljeće lakše, a prirod veći. Da voda može utjecati, treba napraviti odvodne jarke. Čuo si već toliko puta, da treba njivu gnojiti vapnom. To je korisna stvar, pa se ne ćeš pokazati, pokušaj li. Osobito je za tešku i kiselu (borovitu) zemlju vapno veoma korisno. Na 1 ha ga se daje negašena 10—20 cenata. Treba ga još u jesen rasuti te zaorati.

Pčelinjak. Ako pčele oskudijevaju na hrani, možeš ih i u ovome mjesecu, kad je toplo vrijeme, prehranjivati gustom rastopinom šećera. Ako su noći hladne, treba košnicu, koju hranimo, unijeti u toplu prostoriju.

Podrum. Nastavlja se rad prošloga mjeseca. Ako vino nije još po prvi put pretočeno, pretoči se, da se talog skupa s drogom može peći u rakiju, i da se vino prozrači. Bačve nadolijevaj svakih 14 dana.

Staja. Kolikogod vrijeme dopušta, treba da marva pase. Na suhu hranu u staji treba prelaziti postepeno. Životinje valja čistiti i to kefom i česagijom. Perad, koja je suvišna, neka se izluči, uhrani i proda.

Vinograd. Dovrši jesensko kopanje zajedno s đubrenjem. Kopa se na krupno, da zemlja lakše upija zimsku vlagu. Gnojiti treba po mogućnosti između redova loze i gnoj izmiješati sa zemljom. Gdje je zemlja i loza gotova, počinje se sa sadnjom loze. Pred konac mjeseca reze se divlja (američka) loza.

Voćnjak. Sada je najbolje vrijeme za sadnju voćaka i za đubrenje. Oko nanovo posade- nih voćaka zagri debla zemljom po prilici 30 cm. visoko da zemlja ostane vlažna oko žila, i da se zimi ne smrzne. Krošnje će te tek na proljeće obrezati pri listanju. Đubrenje valja da se obavlja što vlše i što prije u jesen. Najbolje je zrelo stajsko đubre. Ono se razgrne pod

krošnjom podjednako, ali ne sasvim do debla; onda zakopa.

Vrt. Zimsko povrće treba sada vaditi i smjestiti u podrum ili trap. Dok traje toplo vrijeme, potrebno je podrum i trap zračiti. Najbolji je gnoj za vrt stajski, od koga treba prije nego što će se rasipati, napraviti kompost, t. j. gnoj se pomiješa sa zemljom i ostavi, da se rastvori. A može se rpa politi i osokom. Ovakov se kompost mora već gotov razgrnuti po vrtu. Ujedno pospi i vapno po vrtu i to 30—40 kg. na 1000 m² ili na 1 dunum.

Decembaru.

Dvor. Pojski su poslovi većinom gotovi, pa težak imade dosta prosta vremena. Slogove krumpira i repe treba sada završiti i pokriti zemljom na 40—50 cm. Sjeme se od djeteline najbolje mlati, kad je suho i mrzlo vrijeme. Osobitu pažnju treba obratiti kompostu (mješanom gnoju). Sve otpatke iz kuće i dvorišta, zatim zemlju, ruševinu i t. d. prelići osokom i dobro smiješati. Stariji se kompost mora prekapati; i to tako, da se siječe okomito. Zreli se kompost razvaži i razgrće mjeseca imaš i previše slobodna vremena, pa zato marljivo čitaj gospodarske knjige.

Livada. Ako nije premokra, razvažaj po njoj kompost i lapor. Na močvarnim se livadama kokaju odvodni jarci. Ako možeš, odvodni, odnosno osuši premokru livadu drenakom, naime

zemljanim cijevima, koje se polože u jarke duboke 80—120 cm. koji su jedan od drugoga daleko jedno 15 metara.

Njiva. Izvaža se gnoj na njivu i odmah se rastrese i podore. Ako je njiva daleko od kuće, složi se gnoj na veće rpe i pokrije zemljom. U malim rpama ne smije prezimivati, jer se ispere, pa je slaba korist od njega.

Pčelinjak. Leta moraju biti otvorena radi zračenja. Da opet u košnicu ne dođu miši, metne se na leto češalj. Mrtve se pčele iza leta moraju iznesti.

Podrum. Nastavljaju se radnje prošlog mjeseca; a vinn, koje je još nepretočeno, mora se pretočiti. Bačve neka su vazda pune, jer se drukčije vino na površini pretvara u ocat. Peče se komovica. Nije dobro, da zrak dodari u odlučeni kom, pa je zato potrebno, da se odozgor pokrije u badnju ilovačom.

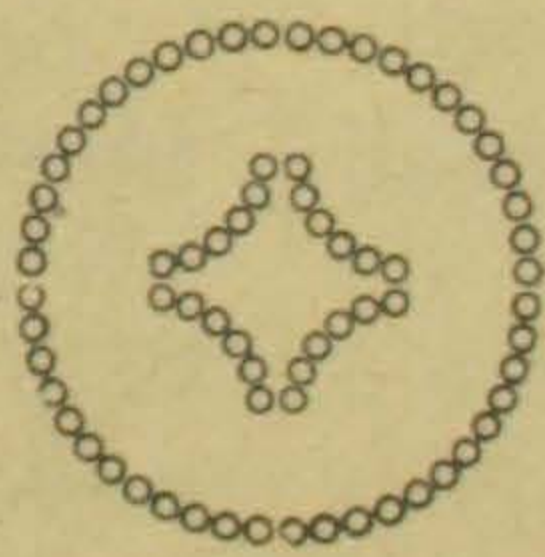
Staja. Gva ne smije biti ni prehladoa ni pretopla, ali uvijek mora biti zračna. Hranjenju marve treba obratiti osobitu pomnju. Sijeno se i slama isjecka i pomiješa skupa s plilevom izrezanoj krmnoj repi ili krumpirima. Tome se još doda mekinja ili krupno samljevena žita, i sve se polije slanom vodom. Na ovaj

se način može i slabija krma popraviti. Obroke i vrijeme polaganja valja točno držati.

Vinograd. Nastavlja se rezanje, gnojenje i okopavanje. Sijeci kolje za lozu! Sada zimi misli i na maslinu, pa osobito pitaj gospodarskog učitelja za savjet. Maslina postaje u Dalmaciji sve

Voćnjak. Mlade voćke treba čuvati od zecova. Najbolje je voćke zamotati od zemlje do krošnje u trnje ili granje. Često je dosta stabla samo okrečiti gustim krečom, kojem se primiješa osoke, čade, karbola ili petroleja. Od potonjih se uzima 1—2 l. na 100 l. krečnoga mlijeka. Kad je lijepo vrijeme, treba kupiti gusjeničja gnijezda jaja i sve spaliti. Voće, koje si ostavio za zimsku potrebu, mora se sada često pregledavati; pa sve, što se je počelo kvariti, potroši. Ako nijesi jesenas gnojio, radi to sada. razgrnjuj pod krošnjc, a u proljeće ga zakopaj.

Vrt. U njemu se moraju svi ostaci pokupiti i spaliti. Lug se u kući mora sakugljati i prosipti po vrtu. Povrće, koje si spremio u trapove, često pregledaj i čisti od trulog lišća i ostalog. Dok je lijepo vrijeme, otvaraj trap svak dan, da se prozrači. Čuvaj sjemenje od miševa. Popravljaj ograde i sadi šivice.

RODU!

Evo rode tebi novog dara
Zemljodilskog lipog kalendara,
Kojće branit interese tvoje
Znat procinit velike ti znoje.

Sad na noge iz svakog budžaka
Dostaj bilo od velikog mraka,
Zora puea na sve strane rudi
Ajd u slogu da budnemo ljudi.

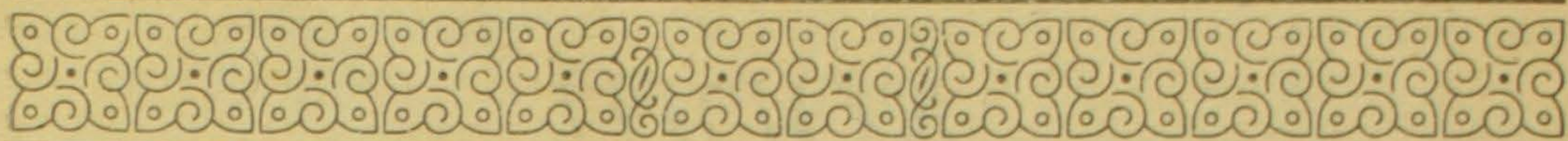
Ako sloga medju nama bude
I sakupi zemljodilske ljude,
Drukčije će tebe poštovati
Živilati tvoja mila mati.

Pa sad rode ja te molim vruće
Ako hoćeš svoje uskrsnuće,
Obgrlimi našeg kalendara
Zemljodilskog ovog lipog dara.

Paće sunce tebe obgrijati
Svaki ćete rode pripoznati,
Bićeš čovik svagdi pripoznati
Ako sloga tebe da uzprati

Pa sad rode svi u bratsku slogu
Molimo se svi dragome bogu,
Da nam dodje blagosov u radu
Složno naprid negubimo nadu.

STANIŠA.

† Dr. Vatroslav Jagić

rođen 6. jula 1838. umro 5. avgusta 1923.

Bolno iznenadila naš narod tužna vijest, da je u Beču preminuo veliki učenjak i prvi slavista, Vatroslav Jagić. Ovaj znameniti sin našeg naroda digao se visoko u svijetu nauke te prodičio ne samo svoj mali narod, nego i čitavo golemo slavenstvo, s kojim je temeljito upoznao i ostalo kulturno čovječanstvo, stekavši punim pravom glas i ugled prvoga slaviste.

Rodio se 6. srpnja 1838. u Varaždinu. Otac njegov, Vinko Jagić bio je čizmarski obrtnik. U Varaždinu je svršio pučku školu i prve razrede gimnazije, dok je više razrede svršio godine 1856. u Zagrebu, a onda dobio stipendij, da uči na bečkom sveučilištu. Ispite je položio s izvrsnim uspjehom i go-

dine 1860. imenovan profesorom filologije na zagrebačkoj gimnaziji. Odmah je počeo i književno raditi sa znanstvenom spremom. Prva mu je rasprava „Pabirci po cvijeću našega narodnoga pjesništva“, objelodanjena u izvješću zagrebačke gimnazije iz godine 1861. Naplao je prvih godina svoga učiteljevanja i „Slovnicu hrvatskoga jezika“, koja je barem dva decenija bila upotrebljivana u našim srednjim školama. Daskora je pokrenuo znanstveni časopis „Književnik“ s drom. Račkijem i Torbarom, u kojim je objelodanio više filoloških rasprava i mnogo kritika. Godine 1866. bio je izabran među prvim članovima Jugoslavenske akademije, koja se

upravo osnivala. Kao akademik mnogo je i marljivo radio za akademijske publikacije te „Starine“. S Kukuljevićem je zasnovao raspored izdavanja starih hrvpisaca. Radio je i kao tajnik „Matice ilirske“, a za 1. broj „Vienca“ 1869i napisao je poletan članak: „Živi li, napreduje li naša književnost?“

Prigodom poznate upadice na Jelačićevom trgu, kad je napadnuto bilo pjevačko društvo „Kolo“, prosvjedovalo je nekoliko profesora proti tome da David Starčević, koji je bio među demonstrantima, ostane i nadalje učiteljem na gimnaziji. Ban Rauch nije htio uvažiti prosvjed, već je otpustio od službe profesora Jagića i Bratelja. Jagić je, svijestan svoje snage, odmah naumio u tuđinu. Već god. 1868. bio je imenovan dopisujućim članom petrogradske akademije, pa mu je te olakšalo karijeru. Pomoću Sreznjevskoga i Grigorovića postao je profesorom komparativne filologije na novo otvorenom sveučilištu u Odesi. Tu je od god. 1872. počeo predavati; no tu ga ujedno snašao i prvi udarac: umrla mu najstarija kćerka

od tifusa a i sam je obolio od te bolesti i zaželio natrag u domovinu, gdje je imao biti profesorom na neton otvorenom hrvatskom sveučilištu. Međutim do toga nije došlo, pa je Jagić postao profesorom slavenske filologije u Berlinu, gdje je osnovao glasoviti „Archiv für slavische Philologie.“ Godine 1880. ostavio je Berlin te postao profesorom slavistike na petrogradskom sveučilištu. Radeći neumorno, objelodanio je u sve to vrijeme mnogo znanstvenih radova. Godine 1886. postao je profesorskom slavenske filologije u Beču, gdje je bio obasut odlikovanjima. Tamo je uredio seminar za slavensku filologiju u kojem je pod njegovim rukovodstvom radilo mnogo mladih kandidata slavistike iz svih slavenskih zemalja. Godine 1895. izdala je „Matica Hrvatska“ njegovu zanimljivu povijest ruske književnosti u XVII. stoljeću.

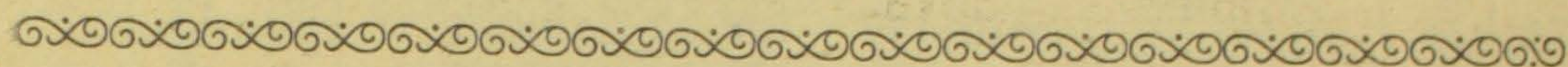
Veliki ovaj Hrvat i Slaven doživio je lijepu starost i eto u 86. godini dobe preminuo u Beču. Smrtni ostanci znamenitog pokojnika preveženi su u Varaždin, gdje su uz velike počasti te ogromno

učestvovanje dne 12. o. mj. sahranjeni u obiteljskoj grobnici.

S pokojnim Jagićem sišao je opet u grob jedan rijetko nadareni i radini sin našeg naroda, koji je u povjesti naše i slavenske kulture uopće ostavio neizbrisiv trag.

Njegovi nebrojeni radovi sačinjavaju bogatu riznicu znanja, te su sjajni spomenik njegove neumorne radinosti, bistra njegova duha i ponos našeg naroda i slavenstva.

Pokoj plemenitoj duši Vatroslava Jagića!

RAZGOVORI.

Pogodio.

— Jesi li čuo za Stjepana Radića?

— Jesam.

— A znaš li, šta je on?

— Znam. Najveća hrvatska budala!

— Pogodio si!

Radićev uspeh.

— Znaš li da je Stjepan Radić išao i u Englesku da radi protiv naše domovine?

— Znam.

— A znaš li, dali je uspeo da uradi štogod u Engleskoj?

— Znam i to. Uspeo je u tome, što je do sada bio samo hrvatska budala, a sada je postao nešto više: evropska budala!

Kad će se popovi maniti politike?

— Zašto su popovi ostavili prodiku u crkvi pa drže partajske zborove po mija-nama i ćošama?

— Zato što oće da budu poslanici, da dobijaje po 300 dinara na dan, a da ništa ne rade.

— Borme to tako nije dobro. Hrist je drukše naredio popovima, a ne da zavađaju ljude zbog politike.

— I ja držim da je tako.

— A šta misliš, oćel se popovi kadgod maniti politike?

— Oće, ali onda kad ih svih toliko zbog politike zamrzi, da će početi i na viru mrziti!

Ne u Zagreb!

— Kud si pošao bačo?

— Iđem s popovima u Zagreb, da tražimo pomoć.

— E moj bačo, da Zagreb nekome može pomoći, on bi najpre sebi pomogao. Nego se lipo, vrati kući, pa nemoj trošit novce na put u ova skupa vrimena. I zapamti što ću ti reći: ne traži nikad ni u slipcu oči, ni u Zagrebu pomoći, ni u Radiću pameti!

**Mi smo Bunjevci!
a ne Hrvati.**

— Naša bunjevačka gospoda se stide, da se zovu Bunjevci, i sad oće na silu da budu Hrvati. Oni vele: samo prostaci paori mogu da se zovu Bunjevci, a mi gospoda odričemo se toga prostoga imena i nazivamo se Hrvati.

— Zar tako naša gospoda?! Zar im je malo što su se mnogi za vreme Mađara stideli svoga bunjevačke imena i svoje Bunjevačkog Nane, nego se našega lipoga imena stide i sada, kada smo se oslobodili?

— Jest, bačo, takova su naša gospoda! Hoće da na

silu od nas naprave Hrvate, ali se neće u tome vajditi. Mi smo Bunjevci i to ćemo ostati do vika! Ne pomaže našoj gospodi što su od Subotičkih Novina napravili Hrvatske Novine, jer mi znamo da te novine pišu hrvatski kuferaši, koji su došli u Suboticu da se naidu kruva i da nas zavade i pocipaju. Mi ostajemo to što smo, a kojima su miliji hrvatski kuferaši nego mi rođeni Bunjevci, o tima mi nećemo da čujemo da su živi na svitu!

Ko nam je bliži?

— Šta misliš, ko nam je bliži: Srbi ili Hrvati?

— Ja mislim, da su nam bliži Srbi.

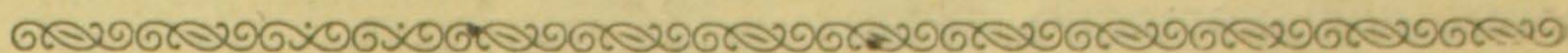
— Jeste, ali zašto?

— Zato što divane kao i mi. Kad divani Srbljin, i ovaj naš Subotičanin i onaj iz Srbije, Bosne i drugih krajeva, razumim ga ko da ga je rodila Bunjevačka Nana, a kad govori Hrvat ne razumim ga ko kad govori Mađar.

— Pa s kim treba da se držimo?

— Triba sa Srbima, jer je njih četiri puta više nego

Hrvata, i jer su nam Srbi kom-
 šije, a komšija s komšijom uvijek
 triba da se slaže. Nama će Srbi
 prija pomoći nego Hrvati, koji
 nisu u stanju ni sebi da po-
 mognu, a kamo li drugom.
 Da nije propala Mađarska i
 Austrija, možda bi nam Hr-
 vati i mogli biti od neke
 koristi, ali sada je svršeno
 sa njima. Držimo se boljega
 i jačega, a ostavimo one, koji
 misto da nas pomognu, traže
 da još mi njima damo!

Sve lažno.

Svud majstorluk vlada grubi:

Gledaj samo biser zubi,

Gojne grudi, bujne vlasi,

Kao svila i talasi,

Lice rujno, puno čari —

Sve su, sve su lažne stvari.

Al' bar duša, srce nisu,

Napravljeni radi mode . . .

Duša, srce — i oni su

Lažni, lažni od prirode.

R.

Zemljodilska Kasina.

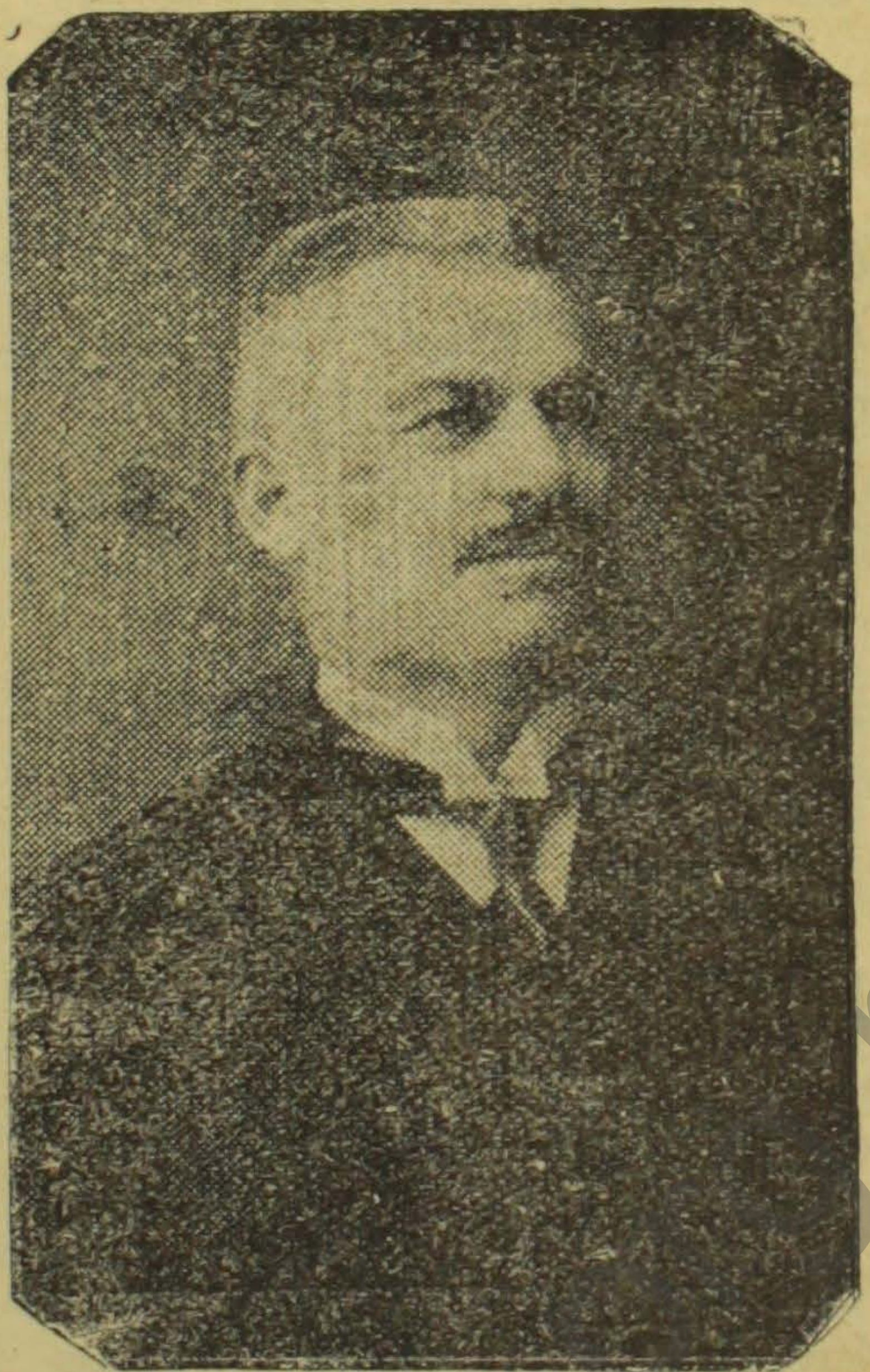
1921—1923.

Posle svetskoga rata da se mogu red i mir dostigniti u našoj miloj Subotici potrebno je bilo grupisanje ljudi koji su sa svojim marljivim radom kako na ekonomskom tako i na političkim polju na to pozvani.

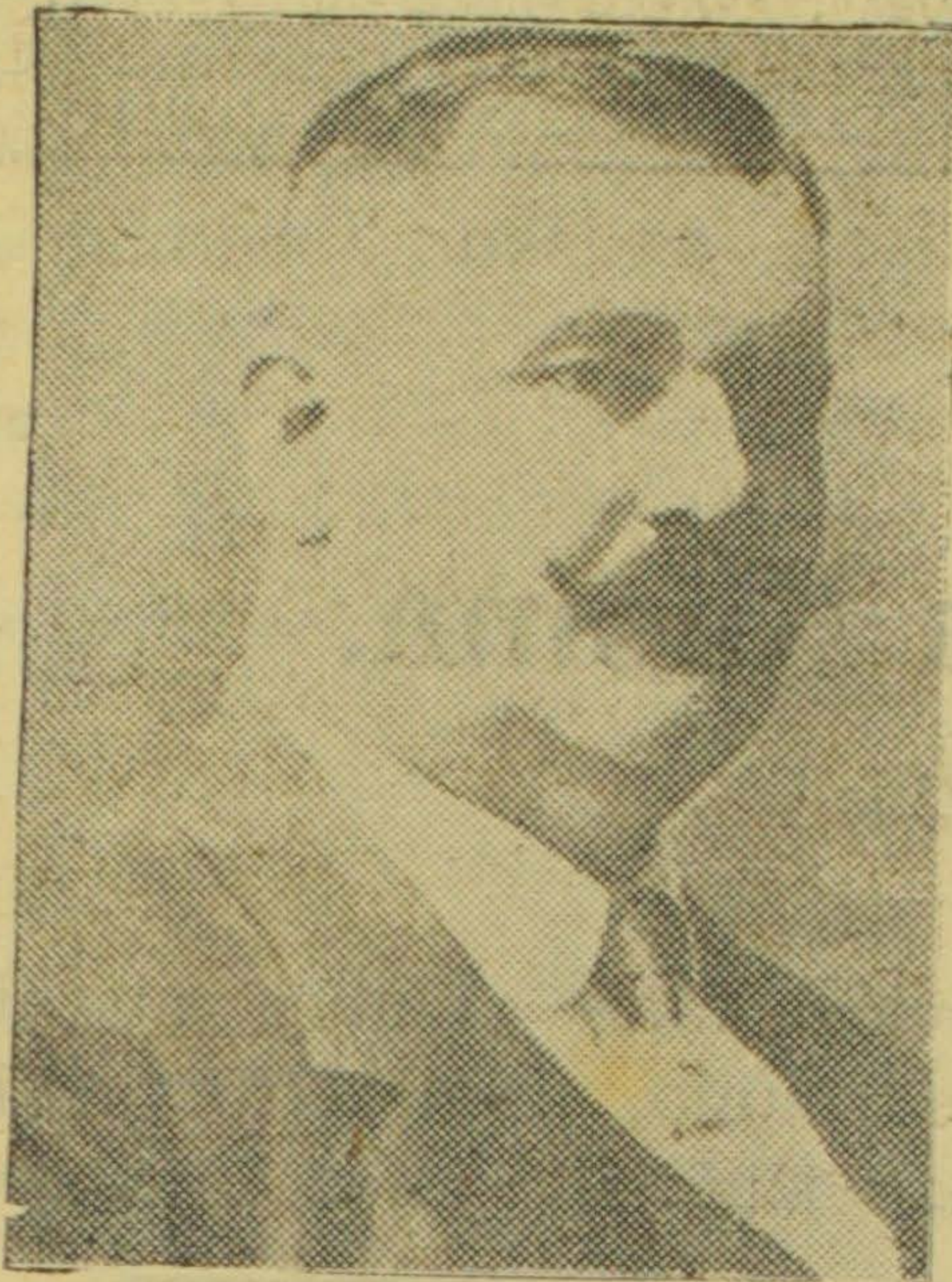
Ivan Crnković biv. narodni poslanik, Antun Vidaković i Staniša Neorčić kao pokretači osnivanja Zemljodilske partije stalno su o ovim radili kojem radu je uspeh da 20-og marta 1921. godine sakupili su se na konferenciju pravci današnje Kasine i iskazali potrebu Zemljodilske Kasine.

Nakon nekoliko dana 28-og marta 1921. godine pod predsedništvom pok. Barne Vidaković i prisustvu sledećih članova: Ivan Crnković, Jakov Crnković, Kalman Crn-

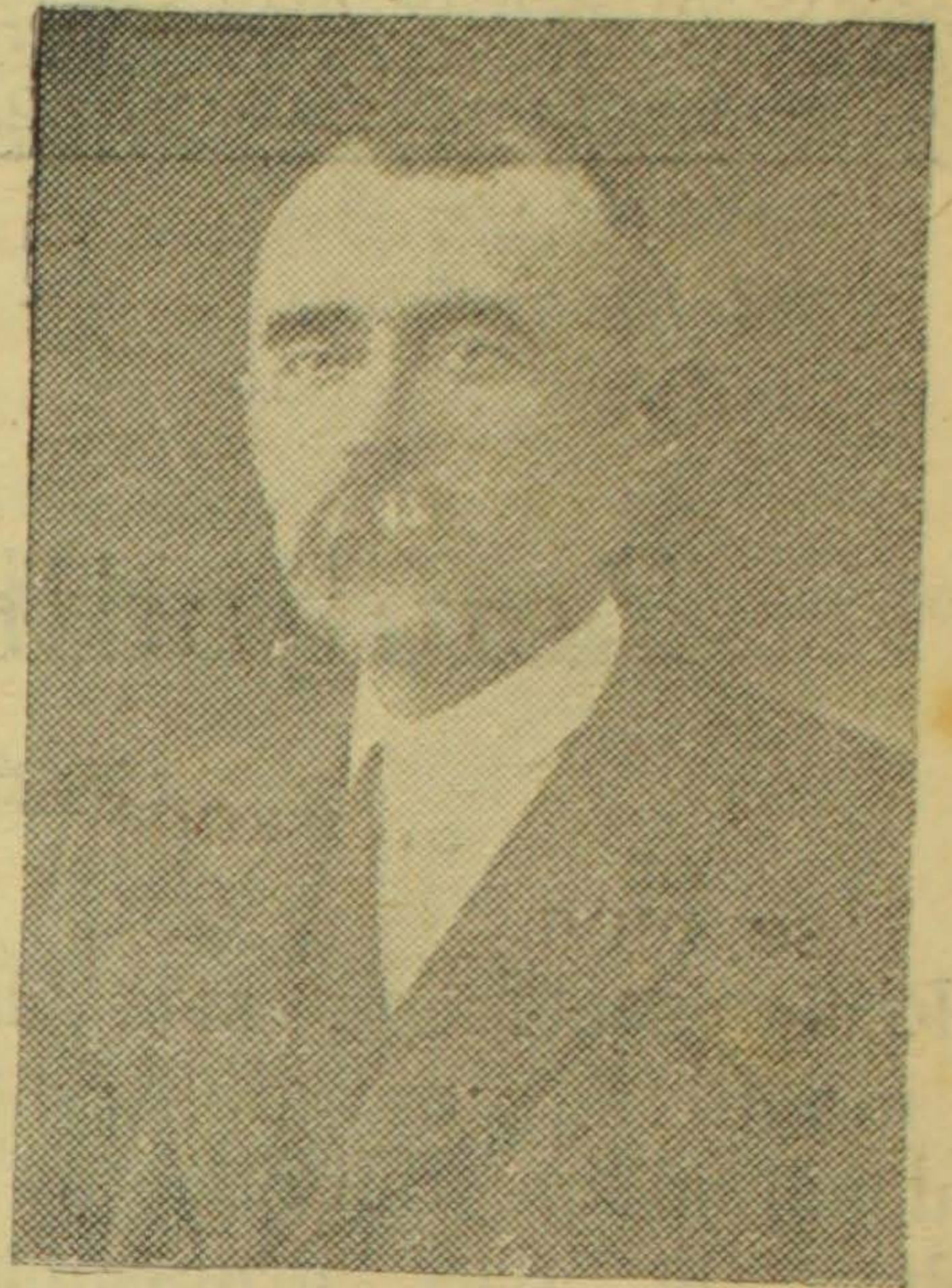
ković, Mate Dulić stariji, Bela Futo, Mate Horvacki, Lošo Kuntić, Vince Krmpo-

Dr. ANDRIJA PLETIKOSIĆ
veliki župan i gradonačelnik
grada Subotice.

MARKO JURIĆ
sadašnji narodni poslanik.

IVAN CRNKOVIĆ
bivši narodni poslanik.

tić, Dr. Joco Manojlović, Glišo Medjanski, Jašo Mačković, Marijan Milodanović. Antun Malagurski, Staniša Neorčić, Dr. Andrija Pletikosić, Mićo Šarčević, Imre Šipoš, Nikola Stipić, Mićo Skenderović, Neko Skenderović, Jakov Vuković, Mićo Vidaković, Milenko Radić, Marko Jurić, Pere Mukić, Antun Vidaković, Djuka Marković, Bela Stančić, činovnik, Antun Prčić, Antun Bibić, Pere Crnković, Marko Davčik, Martin Pletikosić, Josa Vidaković, Joso Vuković Budžin, Kalman Jaramazović, Fabuš Horvacki, Lazo Eškut, Roko

Vuković. Tome Frančišković, Marko Frančišković, Ive Sivić Kimetin, Marko Tonković, Bodo Poljaković, Kalman Pletikosić, Joso Kulunčić, Vranje Sudarević, Mate Tikvicki, Šime Antunović, Albe Peić Tukuljac, Dr. Miša Teodorović, Ive Poljaković, Grgo Vidaković Dokmanov, Pere Stipić, Kalman Vidaković, Dr. Vladislav Manojlović i Mijo Stantić održana je osnovačka skupština koja je izabrala sebi prvo predsedništvo i članove Upravnog Odbora i uputu njim dala da rad nastavu i učinu sve i sva za dobrobit celokupnog gradjanstva.

Izabrani su:

za predsjednika: Marko Jurić,
za podpredsednika: Pere Mu-
kić i Antun Vidaković, za
tajnika: Djuka Marković, za
blagajnika: Antun Prčić, za
knjižničara: Bela Stantić.

Upravni Odbor: Šime Ba-
šić Palković, Ivan Crnković,
Jakov Crnković, Kalman Crn-
ković, Mate Dulić, Bela Futo,
Mate Horvacki, Lošo Kuntić,
Vince Krmpotić, Dr. Joco
Manojlović, Gliša Medjanski,
Jašo Mačković, Marijan Mi-
lodanović, Antun Malagurski,
Staniša Neorčić, Dr. Andrija
Pletikosić, Mićo Šarčević,
Imre Sabo Šipoš, Nikola Sti-
pić, Mićo Skenderović, Neko
Skenderović, Jakov Vuković,
Mićo Vidaković, Milenko
Radić.

Za Upravnog Odbora za-
menike: Antuna Bibić, Pere
Crnković, Marko Davčik,
Martin Pletikosić, Josa Vida-
ković i Joso Vuković Budžin
a u Nadzorni Odbor, Kal-
mana Jaramazović, Fabuš
Horvacki i Lajčo Jarama-
zovog.

Koliko je imalo važnost
osnovati Zemljodilsku partiju
pokazivaju činjenice one koje
je ova partija za ovo kratko
vreme učinila.

U sporazumu sa radikal-
nom partijom preuzela je
vodstvo gradskog gazdovanja
na čelu sa svojim velikim
županom Dr. Andrijom
Pletikosićem koji to tako
pošteno i savesno vrši, da i
sam narod i gradjanstvo je
prizno ovo sotim kada je
predsednika zemljodilske par-
tije Marka Jurića sa najve-
ćom počašćom odlikovao to
jest izabrao za narodnog
poslanika.

Sama Kasina koja je osno-
vana sa 50—60 članova da-

ANTUN VIDAKOVIĆ
podpredsednik Zemlj. Kasine.

nas broji do 500 članova osim toga ima pod udružnice na Kaponji Djurdjinu, Hajdu Jarašu, Žedniku i u IV. krugu koje i same imadu mnogo brojni članova.

Osovala je „Bunjevačku Omladinsku Zajednicu“ u Subotici koja je na javnom polju već sudjelovala i nada je da će za kratko vreme intenzivnije vršiti svoj kulturni rad.

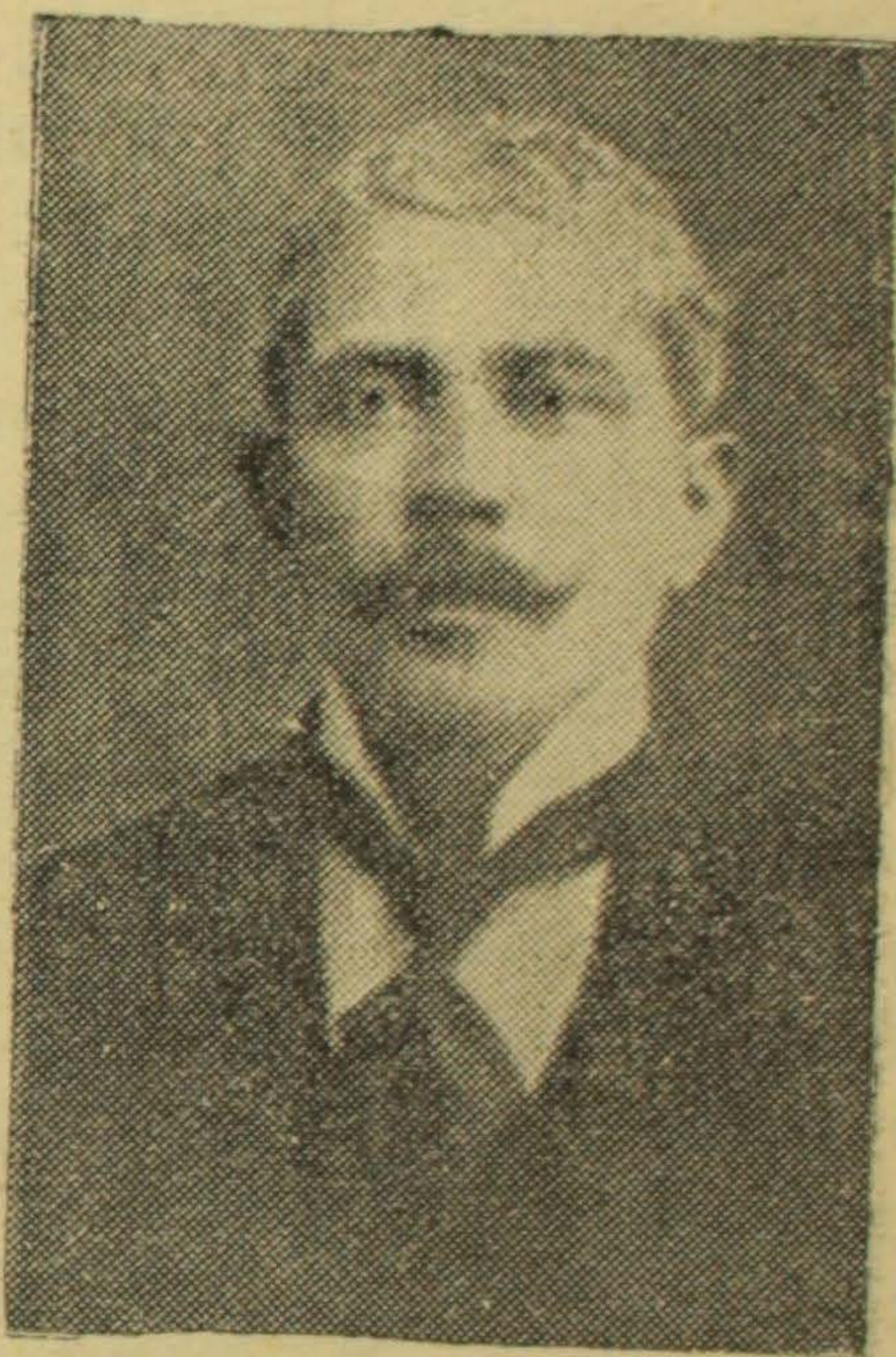
Izdaje novinu pod imenom „Zemljodilac“ koje je rad prid Vama mis'im dosta poznat i koga uređiva: Šime Rudić naš zemljodilac.

A evo sad šalje Vam „Zemljodilski Kalendar“ da i ovim dokaže da se činu u njoj sve ono što se mož za zemljodilski stalež.

Političke i administrativne poslove vršu Kasinske vodje Marko Jurić narodni poslanik, Antun Vidaković podpredsednik partija, Ivan Crnković bivši narodni poslanik, Jašo Mačković blagajnik,

Djuka Marković tajnik, Željko Rieger zamenik tajnik i članovi Upravnog Odbora.

Malo je ovde opisano iz života i rada naše Kasine ali iz ovoga se može viditi da je ovo Udruženje jedno od onih, koji neumorno rade na opšte zadovoljstvo za uređivanje Države i grada Subotice.

DJUKA MARKOVIĆ
prvi sekretar Zemlj. Kasine.

Barna Vidaković

Ime mu je poznato svugde gde ima Bunjevaca i Šokaca — Barna Vidaković je bio jedan od onih bunjevačkih starešina, koji su svesni bili svoje nacionalne i narodne dužnosti.

Živio je 77 godina i umro je 5.og novembra. Vidnu i živu ulogu je igrao u svim bunjevačkim pokretima. Jedan je bio od osnivača Pučke Kasine 1878 godine, pod čiju zastavu su stali ne samo Bunjevci i Šokci, nego i braća Srbi, da otvoreno i zajednički vode borbu protiv ugnjetača Slavena. U političkom životu je isto zauzimao vidan položaj. Bio je u redakcionom odboru „Nevena“ u najtežim danima, kada su Madjari najoštrije radili, da uguše naše akcije.

Veran je i odan bio svome rodu, radio je za njega i borio se za njegova prava

i kada je došlo oslobodjenje i ujedinjenje sa Srbijom, dični starešina nije stao na stranu, nego je radio dalje da dokaže svoju duboku i veliku ljubav prema svojoj braći Srbima, što mu je i uspelo.

Pre tri godine naime, kada je jedan deo Bunjevaca čisto ličnih razloga nastojao, da razdvoji Bunjevce i Srbe, Barna Vidaković stao je na čelo one struje, koja je ostala verno bratstvu sa Srbima. On je bio medju prvima, koji su pokrenuli akciju za osnivanje Zemljodilske Kasine i on je bio prvi konstitucioni predsednik, dok se nije izabrao konačan odbor. Tada je odstupio obzirom na svoju starost i živio u povučenošći videći konačan rezultat svojega plodonosnoga rada.

Sahrana je obavljena uz učešće mnoštva prijatelja, poznanika, štaratelja i jedno-

mišljenika. Medju učesnicima smovi deli gg. velikog župana dra Andriju Pletikosića, narodnog poslanika Marka Jurica, komandanta divizije generala Milana Damjanovića, predstavnika sviju gradskih i državnih institucija i vodstvo zemljodilsko-radikalne stranke

U pokojniku su izgubili svoga oca gg. podpredsednik zemljodilske kasine Antun

Vidaković, šef poreznog zvanja grada Subotice Ivan Vidaković i gradski činovnik Joso Vidaković. Saučešće, koje je izraženo mnoštvom prisutnih sahrani, neka je uteha ožalošćenima i to, da u žalosti iskreno uzima udela ceo bunjevački narod za koga je odano i pošteno radio.

Slava Barni Vidakoviću!

Goji Majka Sinka Zemljodilca

I.

*Goji majka sinka zemljodilca
Svoje čedo malenog ljubima
Ljuljuškaga pa mu popivava
Buji baji ljulja teba nana.*

II.

*Dok narasteš moj sinko primili
Pa na diku zemljodilskoj šili
Ti ćeš biti viran svom imenu
Ponos dika svojema plemenu,*

III.

*Bačo će te malo škulariti
Pa ćeš sinko vaspitovan biti
Al ćeš ostat zemljodilac pravi
Nauk neće škoditi u glavi.*

IV.

Nemoj mi se sine pogospodit
 Zemljodilstvo od sebeti odbit
 Već ko učen čovik ljubi svoje
 Učenomu zadaćamu toje.

V.

Onda će se nana radovati
 Ako će te takvoga imati
 Zemljodilac svoje divno ime
 Ponos ljudcki divitit se s njime.

VI.

Boga moli, svoje sinko brani
 Viran budi svojoj miloj nani
 Bunjevcom mi ostani do viko
 Pa ćeš biti ponos, uzor, dika.

VII.

Dok narasteš moj sokole sivi
 Pa dok ljubav u tebi oživi
 Da znaš ljubiti lipoti imanje
 Plemenita mило gazdovanje.

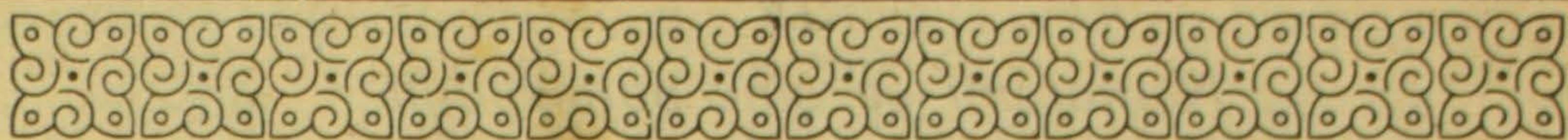
VIII.

Dok ti Baća da dva lipa dere
 Što će krasiti naše lipe dvore
 Ta nebi se sinko pazarijo
 Makar kakav to gospodar bio.

IX.

Buji baji veliki narasti
 Uživotu pun uživo slasti
 Ja i Babo moli ćemo Boga
 Što nam dade sina primiloga.

STANIŠA.

Klerikalska i Zemljodilska partaja.

— Znaš li šta je to „klerikal-ska partaja“?

— Znam. To je *popovska partaja*, koja se bori da popovima bude što bolje, da popovi imaju svu vladu u svojim rukama i da se zemlja, koju za popove sirotinja radi ne razdili među siromašne paore.

— A šta je to *zemljodilska partaja*?

— Zemljodilska partaja to je naša paorska partaja, koja brani i čuva sve nas paore ljude i siromašne i bogate, jer je paor paor pa imao on sto lanaca ili samo dva. U tu se partaju upisujemo svi mi, čije su ruke žuljevite i koji hranimo kruvom gospodu iz popovske partaje.

— A ima li i paora u popovskoj partaji, i šta oni tamo traže?

— Na žalost ima ih. To su oni naši paori, kojima žene dirigiraju, i kojima su njeve žene i stare majke nadivanile da se neće spasti, ako se ne upišu u popovsku partaju.

— A ima li mnogo takvih naših paora, koji su ostavili svoje paorske interese, pa se bore za interese popova, koji nemaju ni

dece niti se moraju brinuti za svoju obitelj, jer se hrane o našoj mucu?

— Bilo ih je ranije dosta, ali su se ljudi sada trgli, jer su uvideli, da je dovoljno za spasenje biti dobar kršćanin, ne raditi ništa hrđavo, činiti dobra dila, poštovati Boga, ispovidati svoje grije, ići u crkvu, ne zavađati se s ljudima i u opšte živeti onako, kako je Bog dragi naredio. Zato su se mnogi naši ljudi ispisali iz popovske stranke i stupili u našu pravu „Zemljodilsku“ partaju. Neka se popovi i dalje upisuju u popovsku partaju, a mi paori ćemo u našu zemljodilsku. Svi se ljudi u družuju da brane svoje interese i svoja prava, pa se udružujemo i mi paori. I radnici fabrički i obrtnici i lekari, i inžinjeri i advokati svi se udružuju, prave svoje partaje, da obrane svoje interese, pa se udružujemo i mi zemljodilci.

— Tako je! A sad mi kaži: kakve to svoje interese brane popovi? Jesu li gladni, jesu li žedni, jesu li goli, jesu li bosu, imaju li strije nad glavom i kruva na stolu, je su li, mučeci

se za Hrista, ogoleli i smršali, dali ih je ubila briga za kućom i dicom: dali će dicit moći nabaviti ruva i kruva, šta im fali, kad još traže?

— Eh, šta im fali! Hoće da svi mi igramo, kako oni sviraju!

— Aha, to li je! E borme nećemo tako! Neka njih u crkvi, neka tamo uče ljude kršćanskoj ljubavi i slozi, a neka se manu kavge zbog politike. Popovi su sluge Isusove, a Isus nije stvarao političke partaje, nego svoju svetu kršćansku crkvu, koja će nas naučiti kako treba živeti pa spasti svoju dušu. Isus nije učio, da popovi pišu po novinama i da krštene duše, svoju rođenu braću Bunjevce ruže i nazivaju pundravima. Isus nije učio, da popovi idu na partajske zborove i da se svade s braćom, nego da mire ljude kad vide da su se zavadali. Isus nije naredio da popovi budu poslanici i da vode politiku, jer se zbog politike često puta i braća svade, a

popovima je Isus naredio da nas uče ljubavi i praštanju uvrída! Šta će pop u politiku! Eno mu crkva, pa neka tamo vrši svoju uzvišenu kršćansku dužnost!

— Dobro si kazo! A sad mi reci jeli bunj.-šokačka stranka takođe klerikalska partaju?

— Jest, ona je klerikalska (popovska) partaja. Najpre su nam rekli da će to biti naša bunjevačko-zemljodilska partaja, pa su onda od nje napravili cisto popovsku-klerikalsku partaju.

— A znaš li, kô su vođe te klerikalske partaje?

— Vođe klerikalske partaje su pop Korošec, pop Rajić i Miško Prčić!

— Koji Miško Prčić? Jel onaj što do podne mrzi cio svijet, a od podne i samog sebe?

— Jeste. Taj je!

— Eh, onda znam sve. Nemoj mi dalje divaniti! Zbogom!

— Zbogom, bačo!

Dečja usta.

Četvorogodišnji Ivica došao je sa devetogodišnjom sestricom Marijom iz Zagreba u Samobor, da prisustvuje čika Franjinom pogrebu. Svi rodjaci su, razume se, uplakanih očiju. Ivica ih začudjeno sve posmatra.

Starija sestra ga pita, zašto i on ne plače. Ali Ivica joj brzo odgovori:

— Ne mogu, kad me ne biju!

J. K.

Anton Čehov:

Radost.

Bilo je u ponoći. Mića Kuldarov, uzrujan, razbarušen, uletio je u stan svojih roditelja i stao brzo amo tamo hodati po svim sobama. Roditelji su već bili legli spavati. Sestra je ležala u postelji i čitala posljednju stranu romana. Braća gimnaziste su spavali.

— Otkuda ti? — začudili se roditelji. — Šta je s tobom?

— Oh, ne pitajte! Nisam to nikako očekivao. Ne, ja nisam to nikakako očekivao! To je ... to je nevjerojatno!

Mića udario u smijeh i sjeo u naslonjač, od radosti nije se mogao držati na nogama.

— To je nevjerojatno! i vi se nemožete predstaviti. Pogledajte amo!

Sestra skočila s postelje te bacivši na sebe odijelo prišla je bratu. Gimnaziste se probudili.

— Šta je to s tobom? Izgledaš grdno!

— To je od radosti, mamice! Ta mene sada zna sva Rusija. Sva! Prije ste samo vi znali da na tom svijetu opstoji koležki registrator Dimitrij Kuldarov a

sada to zna sva Rusija. Mamice! Gospode!

Mića je skočio, ustrčao se po svim sobama te opet sjeo.

— Pa šta se je to dogodilo? Govori pametno!

— Vi živite kao divlje zvijeri; ne čitate novine, ne zanimete se za javnost, a u novinama ima puno toga što je vrijedno pažnje. Štoga se događa, odmah se sve saznade, ništa ne ostaje skriveno. Kako sam ja sretan! O, Gospode! Ta u novinama štampaju samo o znamenitim ljudima, a sada su o meni našampali.

— Šta ti to govoriš? Gdje? Tatica problijedio. Mamica pogledala na ikonu i prekrstila se. Gimnaziste skočili te onako u kratkim noćim košuljama prišli svomu starijemu bratu.

— Da, da! O meni su našampali! Sada sva Rusija zna za mene. Vi, mamice, sakrijte ove novine za uspomenu. Čitati ću kaskada. Pogledajte!

Mića izvadio iz džepa novine i dade ih ocu te zabode prstom

u mjesto obilježeno plavom olovkom.

— Čitajte!

Otac natače naočale.

— Ta čitajte!

Mamica pogledala na ikonu i prekrstila se. Tatica se nakašljao te počeo čitati.

„29. decembra u jedanajst sati na večer koležki registrator Dimitrij Kuldurov . . .

— Vidite, vidite? Dalje!

. . . koležki registrator Dimitrij Kuldarov, izlazeći iz p vane u Maloj Bronnoj, u kući Kozihina i nalazeći se u pijanom stanju...

— Bio sam sa Semjonom Petrovićem . . . Sve je u tancine opisano. Nastavite! Dalje! Slušajte!

. . . i nalazeći se u pijanom stanju pokliznuo se je i pao pod konja izvoščika Ivana Drotova, seljaka iz sela Durikino, juhnovskog okruga, koji je tu stajao. Konj se je poplašio te prešavši preko Kuldarova i odvukavši preko njega saonice sa u njima nalazećim se Stepanom Lukovim, moskovskim trgovcem

drugoga ceha, jurio je ulicom, dok ga dvornici ne zaustaviše. Kuldarova, koji je isprva bio u nesvjestici odveli su u policijski kotar, gdje ga je liječnik pregledao. Udarac, što ga je dobio u zatiljak . . .

— Pao sam bio na rudu. Dalje! Čitajte dalje!

. . . što ga je dobio u zatiljak smatran je kao laka ozleda. O događaju sastavljen je zapisnik. Nastradalom dana je medicinska pomoć“ . . .

— Naredili su mi, da zatiljak hladnom vodom kvasim. Sad ste čitali? A? Eto, to je to! Sad je otišlo po cijeloj Rusiji! Dajte amo!

Mića zgrabio novine, složio ih i turio u džep.

— Otrčati ću k' Makasovima, pokazati ću im. Moram pokazati još Ivanickima, Natatiji Ivanovnoj, Anisimu Vasiljiću . . . Otrčati ću! S bogom!

Mića metnuo na glavu službenu kapu s kokardom te triumfirajući, radostan, istrčao je na ulicu.

Dobar za službu.

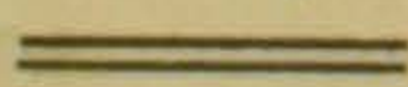
Pogadja se jedan čovek kod nekog trgovca da služi.

— Pa znaš li ti sve domaće poslove?

— Razume se . . .

— Čistiti . . . vatru ložiti?

— Kako ne gospodine, dva puta sam bivao osudjivan za paljevinu.

zkvkh.org.rs

BUNJEVCI i SRBI!

Čitajte, širite, pomazite, oglašujte i pretplaćujte vaš list

ZEMLJODILAC

*on jedini brani Vaša prava i
bori se za Vas.*

ADRESA ZA NARUČBE:

ZEMLJODILAC

ZEMJLODILSKA KASINA SUBOTICA.

ODABRANI.

Napokon! — uskliknu gospo-mlađi, kao vuk magarca. Gospođa Saveta Ristić, kad joj muž, predišući teško, kroz kašalj, dade tako dugo očekivanu veselu vijest, da je dobio odsutstvo.

I, natežući na koštunjave zakašice zasukane rukave, gospođa Saveta nastavi:

— Skoro sam bila izgubila svaku nadu da ću ove godine vidjeti grad. Ja ne znam, koji si mi ti čovjek! Zaglušio si me pričanjem o svojim sposobnostima i marljivosti, a tamo i s poslužnikom uredovnim bolje postupaju nego s tobom. Poreni, počeraj, došli smo u jesen, i mi smo još uvijek tu. Sad mogu da lijepo spremim svoje novo ljetnje odijelo i slamati šešir za do godine, ili Bog sam znade do kada, jer će doći do toga da ti uopće nećeš dobiti odsutstvo. Lijep si mi ti čovjek! Počuj ga samo; govori kao štampana knjiga. Ni Salamun nije bio nametniji od njega. A tamo! Svako dobije izmijenu i unapređenje, a on još uvijek tu. U deset godina nije mogao da dotjera do kotarskog suca. Preskaču ga

riču u ovoj pustinji, podivljaću posvemn. O majko, majko neću ti nikad oprostiti, što si me zaglupila da pođem za ovu mrcinu.

Savetin muž, postariji sudija Jaša Ristić, pusti mirno da se na njegovu uglastu, prosijedu glavu izlije bujica ženinih prekora, i češkajući dugim noktom malenog prsta lijeve ruke ogromni i šiljasti nos, sjede za spremljen astal i prione halapljivo da srče čorbu, što se je pred njim pušila.

Bio se navikao na ženine ujedljive i žalostive riječi i napustio konačno svako nastojanje da se opravda i da je tješi nadom da će njegove „posobnosti“ naići kad tad na razumijevanje i pravednu nagradu, priznajući, da je uglavnom imala pravo.

Ali nadu nije napustio. Milovao ju je tajno u sebi i bio je duboko ubijeđen, da će čas odmazde doći, a tad... e, tada će on očitati njoj i svima ostalim.

To uporno vjerovanje dolazilo je do izražaja samo u blijedu samosvjesnu osmijehu, kojim je

odgovarao na ženine prekore. A i taj je nastojao da sakrije. Jer čim bi ga gospođa Saveta primijetila, nova bujica još ljućih riječi provaljivaše iz njezinih ustreptelih usta i slijevaše se na glavu poštovanog sudije.

Čim je sa ženom stigao u grad, sudac nije propustio da po starom običaju, pohodi viđenije predstavnike sudske hijerarhije, zagrijan uvijek nadom da će željeni dan „priznanja“ osvanuti. Mislio je da time podržava neprekinuti vezu između sebe i „vlasti“, i da tako neće lako pasti među „zaboravljenje“. U tim prigodama ne bi propustio da sa čustvenim zanosom govori o sve većem broju posala kod suda, o svojoj spremnosti da najteže preuzme sam na riješavanje, o svojoj zduševnosti i marljivosti. I snishodljiv, upriličen osmijeh predsjednika, lagano podrugljiv prizvuk u riječima uvaživanja višeg državnog odvjetnika, potsprдно povlađivanje starijih i mlađih drugova on je tumačio kao neosporni dokaz da se u njemu „krije“ idelan sudija.

To je bio izvor, na kojemu se njegovo ubijeđenje, umoreno dugim čekanjem, ojađeno ženim vajkanjem i zamjerkama, osvježavalo i nada sticala nova krila.

Kad je ušao u veliku predsjednikovu sobu, i vas zategnut u dugom crnom odijelu stao zbunjeno kraj vrata, začudi se neobično prijaznom izrazu na predsjednikovu licu.

— A to ste vi! Izvolite; sjednite — reče mu predsjednik, pokazujuć rukom na širok fotelj, prevučen kožom.

Naslonivši se duboko, sudija priđe i sjede na sam kraj fotelja. Srce mu je kucalo uzbuđeno.

— Dakle na odsutstvu, da se odmorite od naporna pada? — obrati mu se predsjednik s najprijaznijim osmijehom.

— Baš ste došli u dobar čas. Sudac kaznenog odijeljenja se razbolio, i bio sam u neprilici, ko bi ga mogao zamijenuti, jer su svi ostali suci u velikom poslu. Vi nemate ništa protiv toga, da preuzmete taj posao za mjesec dana?

O molim, dapače . . . uvijek spreman . . . — promuca sudija, ugodno iznenađen ponudom. I pomisli: kucnuo je čas, kucnuo je čas.

— Razumije se da ćete dobiti potpune dnevnice.

Sudija zinu. I to — dnevnice. Jasno je: hoće da ga nagrade. Što li će reći Saveta!

— Ne treba, razumije se, da vam preporučujem ma šta. Poznata mi je vaša spremnost i marljivost.

Sudija položi ruku na prsi i zine, da dade izraza bog zna kojem zanosnom govoru, ali mu predsjednik odsječitim zamahom ruke osujeti namjeru. I reče mu tiho, skoro šaptom:

— Sam bih želio da što prije dovršite parnicu radi uvrede časti Grbića i družine protiv Stankovića.

— Grbića i družine protiv

Stankovića — opetova sudija, da mu bolje ostane u pameti.

— Da. Stvar se vuče već dugo, a u interesu je stranaka... razumijete? — I pruživši ruku sudiji predsjednik se osmijehnu najljupkijim osmijehom.

Sudija otrča hodnikom da svrši ostale „dužne“ pohode, pa da poleti svojoj Saveti.

Viši državni odvjetnik bješe u veliku poslu. Na komplicirani pozdrav glagoljivog sudije odgovori samo laganim skupljanjem gustih prosijedih obrva. Ali kad ču da se spominje kazneno odjeljenje, pridigne glavu nag utu nad debelim svežnjem spisa, i čkiljeći u suca upita:

— Kako... kako? Vi preuzimate vođenje kaznenog odjeljenja.

— Jest, gospodin predsjednik, mi je ukazao tu počast... to povjerenje...

— Aha, dobro, dobro. Gledajte da što prije dovršite paznicu radi uvrede časti Grbića i družine protiv Stankovića.

Sudija se začudi. Pomisli: i on zna za tu parnicu. Što se to njega tiče? Mora da je stvar javnog interesa. E, pa gledaću da je dovršim što prije. I stade da ubijeđuje višeg državnog odvjetnika, kako će se svojski zauzeti za tu parnicu. Ali ovaj zarije nos u spise, i skapljujuć obrve, dade jasno razumjeti da ne želi daljeg razgovora.

Sudija se nakloni i strugnu iz sobe, da pođe i poglavici suda.

Poglavica suda, mršavi savjetnik Dojčić stajaše kraj otvorenih vrata svoje sobe u živom razgo-

voru sa nepoznatim gospodinom. Čim spazi suca, prekine razgovor s ovim i predusretajuć suca reče:

— Znam, znam. Ovaj čas je poslužnik predsjedništva donio naređenje. Izvolite unutra da vam ga predam i potpišete primku.

— Kako to brzo ide ovdje, pomisli sudija. — To je služba!

Pružajuć mu naređenje, savjetnik reče:

— Imaćete dosta posla, ali ne treba da uzmete sve na dlaku. Preporučujem vam samo da što prije urečete dan rasprave u parnici radi uvrede poštenja Grbića i družine protiv Stankovića.

— Vraga! — pomisli sudija i on u isti klin. Moraće odmah da pogledam, o čemu se radi. I htjede da pođe s te stope u kazneno odjeljenje, ali se sjeti svoje Savete.

— Odmah, odmah — uskliknu — da joj javim. Kojeg li iznenađenja za nju!

Žena ga dočeka s jednakim zajedljivim raspoloženjem kao svagda, kad bi se vratio s tih pohoda.

— Jesu li te imenovali predsjednikom? — upita ga podrugljivo. Kadgod doćemo u grad, moraš po što po to da običeš sva vrata suda, zalizan, ukrućen kao da ideš u svatove. Drugi paze samo na svoje posle i bivaju unepređeni, a ti uza sve to ostaješ nepromijenjeno u istom činu, u istoj varošici.

Ali gledajuć u muža, i spazivši važan i tajanstven izraz na nje-

govom šiltastom licu, sasvim drugim, blagim glasom upita?

— Ima li što novo?

— Što bi bilo novo u magarca, kog preskače vuk! — odgovori on s izviještačenim nehajem u glasu, ali s takim izrazom u očima, koji je objašnjivao sve.

— Što je; reci! — saleti ga nestrpljivo gospođa Saveta. I u njoj se probudi zaspala nada.

— Pogodi!

— Premještaj, unapređenje?

— Bolje, bolje!

— Što bi moglo biti bolje?

A kad joj on u tančine ispriča, ona ga zagrlji i uskliknu:

— Ovdje, zacijelo ovdje ćemo ostati. To je nesumnjiv predznak. Treba da pođem k modistici i izaberem moderniji šešir; k švalji da mi prekroji odijelo.

— Ono isto popodne pođe u nekih poznatih gospođa i svima navijesti, da će iduće zime imati čast da ih vidi kod sebe na čajankama.

— Čemu se smijete? — upita sudija.

— Aha, vas je dopalo da razriješite ovaj zamršeni čvor! — reče s neprikrivenim čuđenjem stari kancelista. — Nijedan sudac nije htio da uzme na sebe taj teret. Moj se šef razbolio od same pomisli.

— Što je na toj parnici tako strašno? — upita zabrinuto sudija, gledajući na debeli omot spisa.

Kancelista se nasmija tajanstveno i pogleda sažalno na sudiju.

— Ne bi li mi pekli? — dvori se sudija sa snishodljivim osmijehom.

Kancelista mahnu rukom.

— Dajte, kazujte — zaintači, skoro šapćući sudija i položi ruku starom kancelisti na rame.

— Čitavo klupko — odluči se kancelista da priča. Za imenima privatnih tužilaca krije se . . . vlast.

— Vlast!? — upropasti se sudija.

— Da, općinsko upraviteljstvo. Ta su gospoda više ili manje upletena u prljavo pitanje vodovoda, gdje je konstatiran manjak od tristotinetisuća dinara. Gospodin Stanković je u mjesnom listu napisao pravu optužnicu protiv te gospode. I ova ne bi mrdnula, da se za njima ne kriju opet druge, moćnije osobe, kojima je do toga da gospodin Stanković bude osuđen. Ove su prisilile privatne tužioce da prikažu tužbu. Pošto su vrlo moćne i zlurade, to se svaki sudac boji da dirne u taj osinjak, jer je sva prilika da će Stanković uspjeti da dokaže istinitost svojih tvrdnja.

— Aaa!.. tako! — uskliknu sudija i zamisli se. Kad kancelista izađe, stade da zuri u žuti omot po svoj prilici s jednakim izrazom u očima, kojim je Nabukodonosor gledao u tajanstvena slova, koja je nevidljiva ruka napisala na zidu.

Sjede, i stisnuvši glavu među šake, stade da sobom razlaže!

— Očito je. Nemaju pouzdanja u mjesne suce, jer su više ili

manje poznati ili čak prisni prijatelji onih ličnosti, koje se kriju za privatnim tužiocima. Vrlo delikatna stvar, zacijelo. I povjerali su je meni.

— Gospodo slavna — reče glasno — ne dam se ja ustrašiti vašom silom. Urediću vas ja! Gospodin predsjednik je znao koga je birao, da pokaže, kako su svi moćnici slabi, preslabi pred pravdom.

Potpuno ubijeđen o ispravnosti svog mišljenja, ureče ročište na kratak rok. I znajući da će ga drugovi i znanci saletiti pitanjima, krio se od njih. Iz ureda bi pošao pravo kući. Ali ni ženi ne htjede o svari ništa reći, iz bojazni da ne ispriča kojoj prijateljici. Na dan rasprave sudnica je bila dubkom puna radoznala svijeta. Optuženik priznade da je autor dopisa izašlog u mjesnom lisju i izjavi sa će dokazati istinitost svih iznesenih tvrdnja. Ali se zastupnik privatnih tužilaca usprotivi, veleći da nije dozvoljen dokaz istine, jer su izmišljene podvale u listu općenite naravi, i po tom već po sebi kažnjive.

— Istina se uvijek smije i mora dokazati — zagrmi zaneseni sudija i pripusti dokaz, koji se sastojao od svjedočanstva nekolicine radnika, zaposlenih kod gradnje vodovoda.

Kad je, po dovršenoj raspravi, tarući zadovoljno ruke, upita starog kancelistu: — Što vam se čini? Zar ne da je tako trebalo postupati? — Ovaj saže plećima i progundā nešto nejasno.

Sudija pomisli: Čudi se i divi mi se.

Kod kuće ne izdrža ženine navale i ispriča joj sve.

— Poludio si — planu gospođa Saveta. Ti da se usprotiviš onima, koji vedre i oblače? O jadne mene! Znala sam da ćeš počinuti kakvu glupost. Da si me barem clagovremeno obavijestio!

— U tebe je, kao u svake žene kratka pamet — odvaži se sudija da reče, više da umiri sebe nego iz ubijeđenja — ti pravničke stvari ne možeš da razumiješ.

— Ti si glupan — ražesti se gospođa Saveta. O tom sam se već davno osvjedočila. Ali da ćeš tako ludo propustiti prigodu, koja ti je kao s neba pala, oh tome se nijesam nadal, ne nijesam se nadal. Gledaj, tikvane, da ispraviš; nemoj sam sebi da iskopaš jamu.

Pod lavinom ženinih usijanic riječi, u sudiji splasnu vas zanos. Podnimi se i učuta. U njegovoj su duši bile strašan boj želja da istraje u svojoj namisli do kraja i bojazan da bi žena, kao skoro uvijek, mogla imati pravo. Ali pobjedi prva, i on završi svoje maštanje s riješenjem da poslušati prvi glas, koji mu se u duši javio. Uistinu gospođa Saveta ne bi bila mnogo razumjela o čitavom tom poslu, da nijesu kod nje dosle dvije gospođe, koje su joj na tenana objasnile sve preporučujući joj da po mogućnosti ubijedi muža o neistinitosti tvrdnja gospodina Stankovića. I gospođa Saveta obećala da hoće, jer je

ženskim proziranjem razumijela, koliko može da vrijedi naklonost ljudi moćnih, kako su bili muževi ovih dviju gospođa.

Pripušteni svjedoci potvrdiše na raspravi optuženikove tvrdnje i sudijaga riješi optužbe. Ženi ne reže ni riječi o tome. Mislio je: čekaj ti samo pa ćemo da vidimo, ko je imao pravo.

Sutradan dođoše u njegovu sobu mnogi kolega, da mu čestitaju na energičnom postupanju. Posmijeh na njihovom, koji je sudija primijetio, uze ovaj kao dokaz zavisti. Pomisli da će biti dobro, ako lično odmah izvijesti svoje pretpostavljene o uspijehu parnice.

Pođe naprije kod višeg državnog odvjetnika.

— Dozvolite da vam saopćim rezultat parnice Grbića i družine protiv Stankovića — reče sudija naklanjajući, se duboko dostojanstveniku, koji ne podignu nosa sa spisa.

— Znam, znam — progundā suho viši državni odvjetnik. I pošto ne pokaza nikako volju da se upusti u dalji razgovor, sudija izađe tiho.

— Već zna — pomisli — samo ne razumijem, je li zadovoljan, ili ne. Da mu nije po volji, bio bi mi valjda, što primijetio... ili baš protivno. Ah, svejedno. Ovoga se napokon ta stvar i ne tiče pobliže.

Pođe zatim k poglavici suda.

— Čini mi se da nijeste dobro razumjeli pravničku stranu spora — rečā mu, s osmijehom, mršavi savjetnik Dojčić.

— Naprotiv... pokuša da se obrani sudija.

Savjetnik mahnu rukom i primijeti: Eh, u tim varošicama i ne bude nikad tako komplicirani slučajeva.

Hoće da se ističe — pomisli sudija — i zavida mi. Ali mu sumnja blesnu mozgom: O Bože, ako sam se prevario? I pođe k predsjedniku.

Predsjednik ga dočeka s najljubaznijim osmijehom. Sudiji se učine da mu je spala sa srca planina.

— Čuo sam već — reče predsjednik, kad je sudija zinuo da ispriča tok rasprave.

Mislim... — promuca gospodin Ristić želeći da ipak dade oduška moru čistava, koje mu preplavilo dušu.

— Je li vam odsutstvo već isteklo? — prekide ga predsjednik.

— Jest, ima već osam dana, i...

— Dobro, dobro — zaključī predsjednik i pruži mu ruku u znak da je audijencija dovršena.

Imadoh li pravo ja ili ne! — junačio se sudija putem kući — kamo li obziri... osmijesi... babe. Predsjednik je sa mnom zadovoljan. Pitao me, je li mi isteklo odsutstvo. Zacijelo me kani ostaviti na kaznenom odjeljenju ovdje. A Saveta!? Kako li će se začuditi i jednom za uvijek naučiti da ne zabada nos u moje službene stvari.

Kad ispriča ženi sve, ona da svisne od jada.

— O tvrdoglava glupana! Upropastio si se. Nikad nećeš više dobiti unapređenje. I još sam mu preporučila. Ali ćeš poći sam na trag, tvrdu ti riječ dajem.

— Čuti, gusko jedna — obrecnu se prvom u svom vijeku na nju sudija.

Sutradan pohita za rana u sud. U sobi ga čekaše već poslužnik predsjedništva s uredovnim nekim omoćom u ruci.

— Naredjenje — pomisli sudija, i srce mu stade nemirno tući. — Da je što zlo, bio bi me pozvao k sebi — umirivaše sebe.

Potpisa drhćućom rukom primku. Čim postužnik izađe raspe-

čati zapečaćeni omot i razvije širok arak ispisan velikim slovima. Kako čitaše tako su mu ruke sve više drhtale i lice blijedilo.

Naređenje je glasilo:

„Gospodinu Jaši Ristiću sucu u H., sada na odsutstvu. Pošto je vaše petnaestdnevno odsutstvo isteklo, i vaš rad nije više potrebit kod ovog suda, ukida se naređenje ovog predsjedništva, kojim ste određeni da za mjesec dana zamijenite bolesnog suca kaznenog odijeljenja i naređuje vam se da neostupno nastupite dužnost u X.“

Kad dočita, ispade mu arak iz ruku i on klonu shrvan na stolicu.

Rikard Pikolić.

Nova bunjevačka pisma.

(Piva se na ariju:

„Djuvegije, gdi ste, gdi ste? . . .)

Klerikali, gdi ste, gdi ste?

Htila bi da znam!

Na sve strane Zemljodilci,

Kud god pogledam!

Složni smo mi Zemljodilci,

Bunjevačke Nane sinci,

Naša će biti pobjeda!

*Djuvegija poručio,
Dab' me prosio!
Moj me baćo njemu daje
Rado, veselo!*

*A moja mi veli nana
Nek ja ljubim klerikala
Al ja imam boljega!*

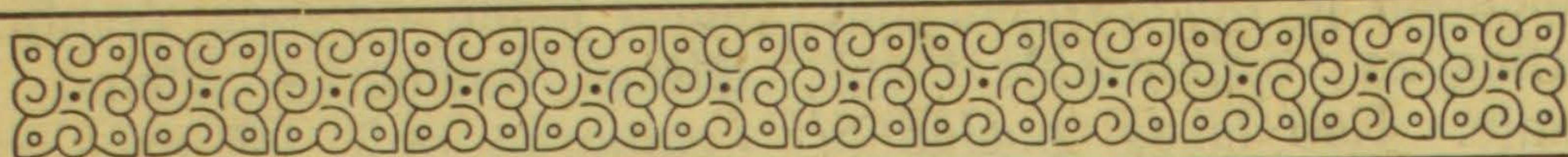
*Djuvegija Zemljodilac.
Nana klerikal.
Ostaćemo neudate.
Šta naradi „bal“.*

*Naili smo se fanaka,
Al ostali bez momaka:
Svi momci ostavili nas.*

*Zemljodilci kolo vode,
Vesele se svi.
Barjak njihov pravde, sloge
Leti pobedi.*

*Složno smo sa Radikali,
Oni vode rič u vladi,
Mi ćemo sad da vladamo.*

MLADI ZEMLJODILAC.

Staniša Neorčić.

Jedan od najuglednijih prvaka i vodja Zemljodilaca je g. Staniša Neorčić. Njegovo ime će navek biti urezano u povest Bunjevaca, jer je svo-

jim radom ovekovečio svoje ime.

Već, kao mladić je bio saradnik ondašnjeg „Nevena“ i „Subotičke Danice“, i bio

je vođa ondašnje Bunjevačke omladine. Pisao je veoma mnogo pesama, i aktualnih

članaka, koji su mu veoma lep uspeh osigurali.

Rodio se u Subotici 1868.

godine. Već u svojoj ranoj mladosti je pokazao naročite vrline za organiziranje i agitiranje. Kao takav postao je već 1894. godine općinar i bio je jedan od najistaknutijih ljudi Laze Mamužića. Bio je općinar sve do sloma Mađarske, te u tom položaju je sve učinio, što je mogao za Bunjevce naročito kod smeštanja za činovnike.

Posle revolucije 1920. go-

dine ponovo je postao općinar i jedan od vođa Zemljodilske Kasine. — Stalno i neumorno radi još uvek za svoj narod, koji njemu mnogo može zahvaliti.

Da imamo mnogo takovih Bunjevaca, kao što je on, nebi bilo takovih razdora, jer Staniša Neorčić je radio i radi za slogu naroda i za bratsku zajednicu.

Zuji viter!

I.

*Zuji viter lišće s' drva spada,
Evo zima a jesen propada.
Sve to gleda gorka sirotinja,
Jel je priti glad i golotinja.*

II.

*Kruva ima, pripravljeno malo,
A ogriva skoro baš ni malo.
Alaj teško sirotim se zvati,
U sto mlogo dićice imati.*

III.

*Pa i valja sve, odranit rodu,
I na slavu velikome Bogu.
Da Bog dade malo sriće nami,
Jel sirotom u proljeće svani.*

IV.

*Zimu će mo valjda prigaziti,
Prolječno će sunce ogranuti,
Pa će ševa zapivati nami,
Sirotinji onda će da svani.*

V.

*A ti stara ostarila Zima,
Mi siroti baš te nevolimo,
I opet te svi molimo skupa,
Nek nam viter stanove nelupa.*

VI.

*Pa će ma se od zime odbranit,
Sirotinju neće mo saranit.
Jel više nas Božija je ruka,
Koja brani svojeg slavnog puka.*

STANIŠA.

Dr. Jovani Vladislav Manojlović

Ova dva imena znače jedan deo historije ovoga grada. — Za vreme Madžarskog režima nepokolebivi borci prava Bunjevaca i Srba, za vreme rata internirani zbog svojih načela. Za vreme revolucije, pri svršetku rata prvi

Dr. Jovan Manojlović, bivši narodni poslanik.
 među osnivačima Bunjevačko-Srpskog Narodnog Veća (odbora) od tada do danas prvaci radikalne stranke, koji su sa strane Srba veoma mnogo doprineli, da se što

pre osnuje Zemljodilska Kasa i to putem agitacije medju Srbima Zemljodilcima.

Dr. Jovan Manojlović je već za vreme Madžara bio više puta poslanik i kao takav je neumorno radio za svoj narod. — Bio je poslanik u prvoj skupštini u takozvanom Narodnom Predstavništvu. Na izborima 1920. godine je izabran ponovo za poslanika, te je bio u parlamentu sve do izbora 18-og marta 1923. godine.

Dr. Vladislav Manojlović je za vreme Madžara bio vodja ovdašnjih Srba i kao takav vidnu ulogu igrao na političkom životu. Posle uje-

dinjenja je 1920. godine postao je veliki župan, vladin poverenik za Bačku županiju, i kao takav mnogo je doprineo konsolidovanju našeg javnog života. Gotovo dve godine je bio na ovom položaju, kada je imenovan za kraljevskog javnog beležnika, što je i sada. Jedno vreme je bio predsednik radikalnog kluba u Subotici.

Braća Manojlovići su prvaci Zemljodilsko-radikalne stranke i kao takovi najveći prijatelji Bunjevaca, koji sa nama zajedno rade na tome, da se prilike u Subotici potpuno i konačno konsoliduju, da se može bratski i u jednoj zajednici raditi.

Vetar zvoni.

Kuća je prazna — nema stanovnika.

Več i poslednja ptica odletila.

Zimski oblaci pokrili su neba

A mi sanjamo drugog, žarkog leta.

*

Ona kuća nekad beše puna

Prijatelya — smeha i veselye,

*Nekad puna gromkih razgovora —
A sad prazna — nema stanovnika,*

*

*Oko kuće hladan vetar „zvoni“
Nešto peva „sve će jednom proći,
Ovu pesmu vetar davno peva,
Al mi nismo čuli od veselja.*

*

*Neki stranac ide prema kući,
Hoće unutra al' ne mož' kući.
„Siromah sam — prosijak — pustite me.“
„Vetar duse: Kuća je prazna Gospodine.“*

*

*Gledam došljaka — sanjam li sada?
Ta to je čovek punih prijatelja.
Ta ova kuća Njegova bila!
Zar On prosijak — zar On nema hleba?*

* * *

*Prosijak odlazi velikom tugom . . .
Jos jednom pogleda kuća, i kaže: s bogom.
Mrak se hvata veče je već kasno,
I vetar dalje zvoni . . . čujem ga jasno.*

JOSIP SOKČIĆ.

O razdvoju jednokrvne braće Bunjevaca.

Već je prošlo tri godine dana, kako su se razdvojili jednokrvna braća Bunjevici, a ne samo da su po imenu jedni, nego i po viri. Stanimo i zapitajmo se: Zašto je to uradjeno? Odgovor bi bio vrlo jednostavan, kada bi hteli i smili istinu kazati oni, koji su prouzročili ovaj razdvoj. Ali nije velik maler, ako ne smiju kazati, kazaću to ja u ime moje i sviju onih koji su se odilili.

Posli dolaska slavne srpske vojske pridata je vlada i uprava grada Subotice u bunjevačke ruke. I sve je to bilo vrlo lipo i dobro i mi smo se iz sveg srca radovali što smo — hvala Bogu — već jednom dočekali ono, što smo odavna želili. Ali

za malo bijaše naša radošt, jer smo uvidili to, da su počeli zaboravljat ondašnje vodje Bunjevaca, da su i oni sinovi zemljodilskih (parorskih) roditelja, i počеше najnesnosnije terete izbacivat na svoju rođenu braću zemljodilce, bez ičijeg naredjenja u obliku rekviracije, a što mislim, da je svima poznato, da se to tako dogodilo. Mi zemljodilci videći tu nepravdu, molili smo, da se ti tereti razmetnu srazmerno i na sve staleže, i mi ćemo na nas spadajući dio svesrdno snašati. Naša opravdana molba nije bila uslišana i mi smo se počeli protiviti toj nepravdi pa i odbijati je. Ujedno smo zahtivali, da se u takvim i

sličnim slučajevima i mi zemljodilci saslušamo, tim pre, što mi zemljodilci činimo većinu stanovništva i što veći dio terena na nas spada. I oni umesto da nas saslušaju, a oni nas laktom u rebra i jedan sveštenik nam reče, da ako vi hoćete da svašta znate i vidite, onda vi nama ne tribate. No ipak mi nismo naumili bili, da se cipamo, nego smo voljni bili, da i dalje ostanemo i zajednički radimo na dobrobitu celog naroda i zemljodilskog staleža. Ali prvi naš zajednički sastanak, koji se održao u Pučkoj Kasini pokazao je i otkrio je sve ono, što su mislili i hteli učiniti ondašnje vodje sa zemljodilcima, a to je, da nas stave pod tutorstvo (tu su se privarili), jer nisu dozvoljavali, da zemljodilci izaberu sebi iz svoga staleža predsednika i ostalo vodjstvo, nego kao malolitnima naturalizovali su jednog advokata (fiškala) kao zemljodilca, jer po njihovom shvatanju pravi zemljodilci ne mogu sami sobom ravnati i svoje poslove uredjivati. I baš tu su se jako osramutili i privarili, jer od onoga doba, od kako smo

se razdvojili, pokazali su zemljodilci ne samo da znaju i mogu svoje poslove uredjivati, negu su sposobni i na to, da sprovedu organizaciju svoju i da vode i upravljaju sa svojom strankom i kasinom bez onih, koji su ih toliko u malo činili i pod tutorstvo mećali. Eto dragi čitatelju to je pravi i istiniti razlog, a ujedno i odgovor na pitanje „Zašto smo se razdvojili?“

Podjimo dalje i posmatrajmo prošlost da ustanovimo, šta se sve dogodilo i postiglo na političkom polju do danas i pored najcrnijih kleveta i laži, koje su nabacivali i pripisivali po svojim sramnim novinama na zemljodilce i na njihovog ljubijenog vodju g. Dr. Andriju Pletikosića današnjeg velikog župana i gradonačelnika. Oni su svojom nepromišljenom politikom postigli to, da su se sami razjurili iz varoške kuće, a to su oni upravo namenili bili zemljodilcima, i oni su uopšte nesposobni postali za svaki politički rad, a mi zemljodilci sa našim vodjom g. Dr. Andrijom Pletikosićem postali smo jaki bedem od-

brane i spas za Bunjevce i za zemljodilce pa i za sve ostale staleže. Stara poslo- vica veli: „Ko pod kim kopa jamu, sam upadne u nju.“ Tako se dogodilo i sa našom jednokrvnom braćom Bunjevcima, sa takozvanim klerikalima, koji su nas u ono vreme odbacili od sebe.

„Subotičke Novine“ te sramne popovske novine u svakom broju iznašaju, da smo mi zemljodilci bez vire i da smo radikalske sluge, i da tarmamo sve ono, što je bunjevačko i kršćansko. To je jedna pusta laž i izmišljotina, i te popovske novine prosto idu samo za tim, da nas vridne i poštene zemljodilce što većma ocrne. A zašto? Zato, jer su zemljodilci obaveštavali svoj bunjevački narod i zemljodilski stalež i što su uvek samo za njega i za njegovu koristradili, i nisu hteli svoj rod zaludivati, kao što to oni čine sa virom.

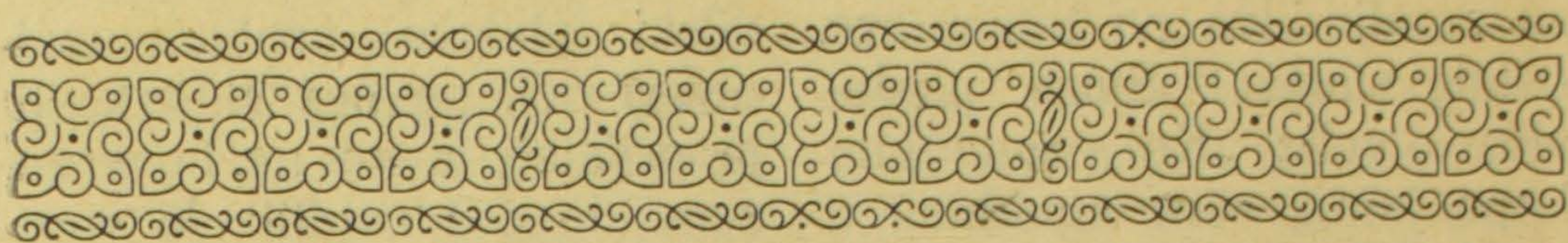
Dragi bunjevački zemljodilski staleže probudi se i otvori oči, pa ćeš vidit ko ti je prijatelj, a ko ne, i uveren sam, da ćeš uviditi da smo mi zemljodilci najbliži srcu tvom. Klerikali su daleko od tebe, oni poštuju samo sebe i svoje mandate. A sad slobodan ću biti upitati gospodu klerikalce, šta bi bili oni radikalima da su se izmirili sa njima? Ja neću da kažem: sluge. Jer to oni nama prebacuju. Oni žele, da radikali postanu njihove sluge, a to će postići, samo neka čekaju . . .

Braćo Zemljodilci! Vidimo kako se svi staleži kupe u svoje kolo da budu što jači, i da se mogu što uspešnije boriti za interese svoje. Zato se i mi zbijajmo u naše redove i kupimo se pod barjak zemljodilski, koji će Vas štitit i branit u svakom pogledu! Na noge junačke braćo Zemljodilci! Bog te živio rode moj!

Božan.

N a s e d a n i j e .

Mlad lekar: — Lepo mi ide! Da gazda od kuće ne bi primetio koliko sam zadužen, uverio sam ga da su poverioci koji mi svaki čas dolaze — moji bolesnici.... A on mi danas, obešenjak, piše da mi od prvoga diže kiriju, pošto lekarska praksa tako lepo ide.

VESELI SVET.

Dvoje s današnjeg korza.

— Šta ste se poneli toliko? — zapita razmažena gospođica Mimi svoga dosadanjeg udvarača. — Ako ste obukli novo odelo od engleskog štofa po najnovijem kroju ne treba da zaboravite, da je vunu već pre vas nosio jedan ovan.

— Imate pravo: I svila, koja vas obmotava, pre vas već je omotavala jednu bubu.

M. + B.

N e m a č k i n o v a c .

Hvala milostivom Bogu što su Nemci vrlo učeni ljudi i imaju više profesora nego sve ostale evropske države zajedno.

Jer kako bi oni sada mogli brojati svoj novac?

Zamislite, naprimer, da je u Nemačku doputovao sa ostrva novi Gvineje divljak Papuanac, koji ume da broji samo do deset. Šta će taj grešnik i kako će?

Nailazi on na primer, u pekaru da kupi hleba, i kažu mu:

— Imate da platite, molim lepo... 6 milijardi, 560 miliona i 500 hiljada maraka...

Je li to mnogo više od deset? — pita začuđeni Papuanac. I dok mu objašnjavaju stvar, on uzdiše, seda na pod, skida cipele i počinje brojati na prste: koliko ruku i nogu ulazi u jedan kilogram hleba. Taj čovek ne bi morao baš tako dugo da broji: samo nekih 285 godina i 3 meseca, ako se odbije dva sata dnevno za odmor i 8 sati za spavanje. Ali vi, razume se, shvatate da za to vreme nemačka valuta može još malo da padne, te Papuanac ne bi stigao ni rukama ni nogama da prestigne nemaške cene. I tome jadniku bi, na kraju krajeva, ostalo samo jedno od dvoga: ili da se koristi okolnošću da ljudi obično ne žive više od sto godina, pa da umre, — ili pak da postupi još prostije: Da se smesta dipne i iz onih stopa otputa za svoju postojbinu, i tamo ruča.

* * *

Koliko teškoća ima da pretrpi jedan divljak, da bi mogao živeti u kulturnoj Nemačkoj, u toliko je lakše sada živeti profesorima matematike i astronomije.

Astronomima je čak i lakše živeti nego ranije. Pre, kada je kilogram šunke stajao čaš 3 i po marke, a čaš 4, oni, rasejani kao što su svi naučnici, nisu ni opažali tu razliku u ceni. Jer šta je to pola marke, kad rastojanje između zemlje i sunca iznosi 149. miliona kilometara! Razlika u cenama mogla se u prošastim vremenima primetiti samo kroz mikroskop. A sada je za taj posao potreban, u najmanju ruku, teleskop.

IZGLEDI!

Dužnik: — Moram vam saopštiti, gospodo, da od moje bogate ženidbe neće biti ništa! Njeni roditelji neće me za zeta! Da biste došli do svojih para, mogao bih vam još predložiti samo toliko da se srevenite i kupite mi jednu srećku Klasne Lutrije!

Mali Aca i mamini zubi.

— Mamice, mamice! — vikaše iz sobe mala Aca, — da dam Milančetu jednu jabuku da jede?

— Pa kako će je jesti, kad nema zuba? — reče mama.

— Slatka mamice, podaj mu one tvoje zube, što stoje u ogledalu kod prozora!

M + B.

U ženidbenom birou.

— Mladi gospodine doktore, za vas tek imam partiju: nosi pola miliona!

— Ta, ostavite se, čoveče! Ja još ne mislim da se ženim, jer sam suviše mlad!

— Koješta, mlad! Na taj način samo gubite interes na toliko kapital!

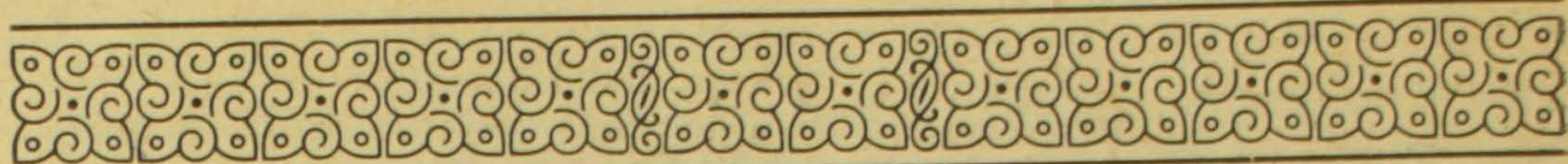
— i —

IZ ŠKOLE.

Profesor geografije tumači deci godišnja vremena, pa će posle zapitati novinareva sina Milana:

— Dede, ti Milane, kaži mi kako je sada doba godišnje u nas?

— Molim lepo, gospodine, tata kaže da je sad doba grabeži i mita.

Ekonomski život Vojvodine.

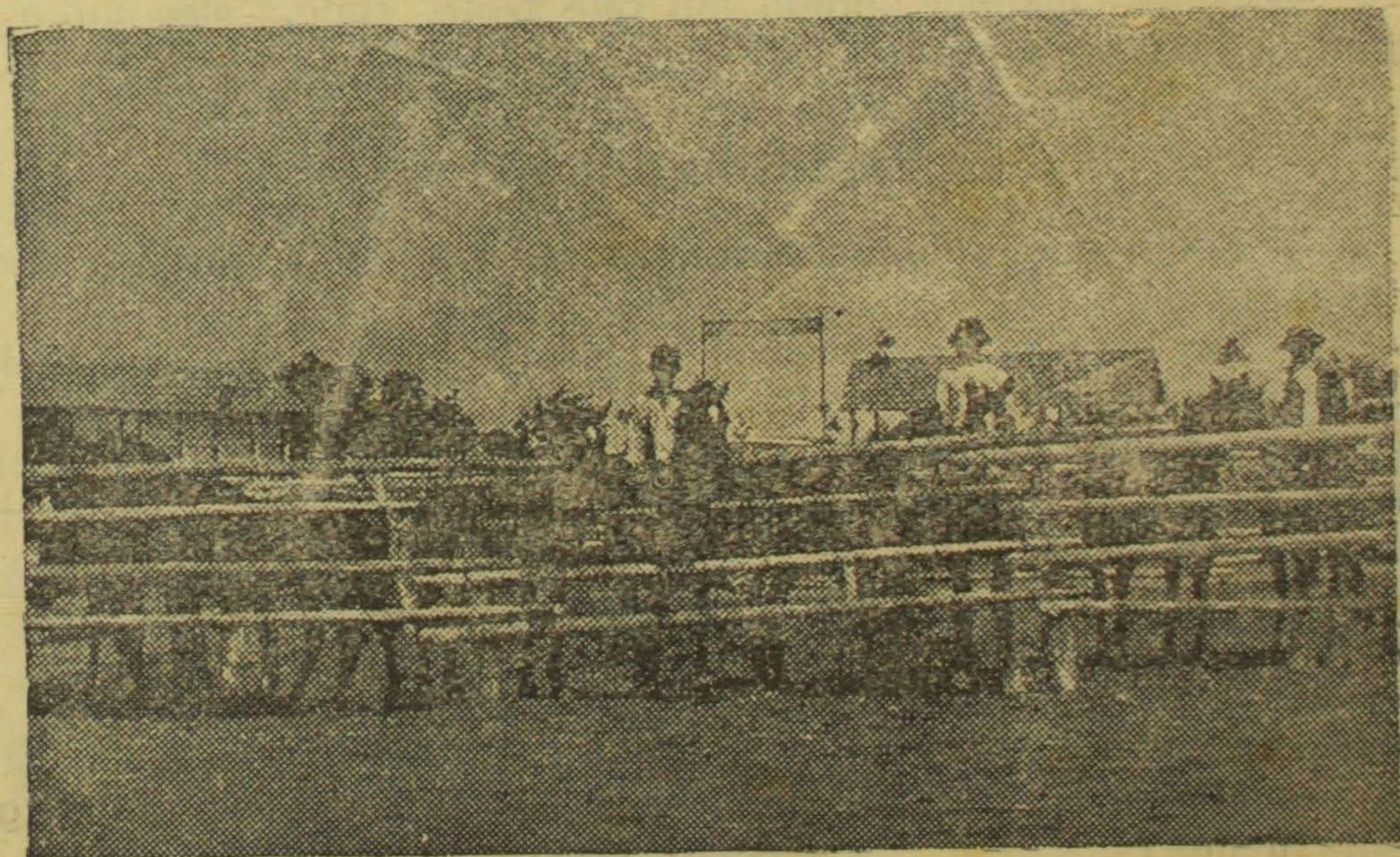
Razvoj prilika u državi.

Uzorno imanje na Bikovu.

Razvoj ekonomskog života u Vojvodini veoma lagano napreduje. Razlozi tome su mnogovrsni, što uslove manjkanja prostora ovde ne možemo opširnije razložiti. — Nova imanja se dižu gotovo uopšte, nego isključivo stara imanja daju glasa o sebi proizvodnjom nuzgrednih produkta. — Pored toga se ipak

oseća rad nova doba u takozvanom majuru na Bikovu, čiji je vlasnik veleposednik Mavro Halbrohr.

Imanje se sastoji od gotovo 30 zgrada, u kojima se nalazi sveono, što je potrebno za rukovodjenje jeftinog modernog imanja. Najinteresantnija zgrada je na imanju letnikovac „Ida“, koja

nas sa svojom sagradnjom i impozantno visokim tornjem podseća na stara plemićke dvorove. Letnikovac je u parku i pod njime leži ribijsko jezero, koje se sada dovršava. Sa visokog balkona letnikovca se mogu viditi sve zgrade i ceo bikovski hatar. Ito pada medju interesantnost letnikovca soba u tornju puna zbirakama i vanrednostima

lovačke umetnosti. Ovde je i ekonomska biblioteka koja sadrži najnovije i najmodernije srpske nemačke i madjarske knjige.

Cela ekonomija izgleda, kao jedno malo selce na širokoj bikovačkoj ravnici. Sada je u izgradnji meteorološka stanica, koja je snabdevena najmodernijom aparatima za proricavanje vremena.

Medju zgradama su veoma interesantni stanovi za radnike.

Svaki stan je sasvim zaseban sa potrebnim prostorijama, što do-

kazuje čovečansko osećanje vlasnika. Vlasnik vodi brigu o egzistenciji svakog radnika, čime služi primerom svim ostalim ekonomima. Pored stanova nalazi se na imanju radionica za drvo, kova, mašinerje, kovačnica, slagalište, ranionica za svinje, vaga sa prostorijama, stočarstvo, stovarište za kukuruze, u koje može stati 3000 q kukuruza klipova. Za sitno stočarstvo je sagradjeno zasebno dvorište, u koji može stati 1000 komadi sitnog pileža.

Na imanju se nalazi i ručni mlin za izradu domaćih potreština i veliko zvono za tačno ukazivanje radnog vremena.

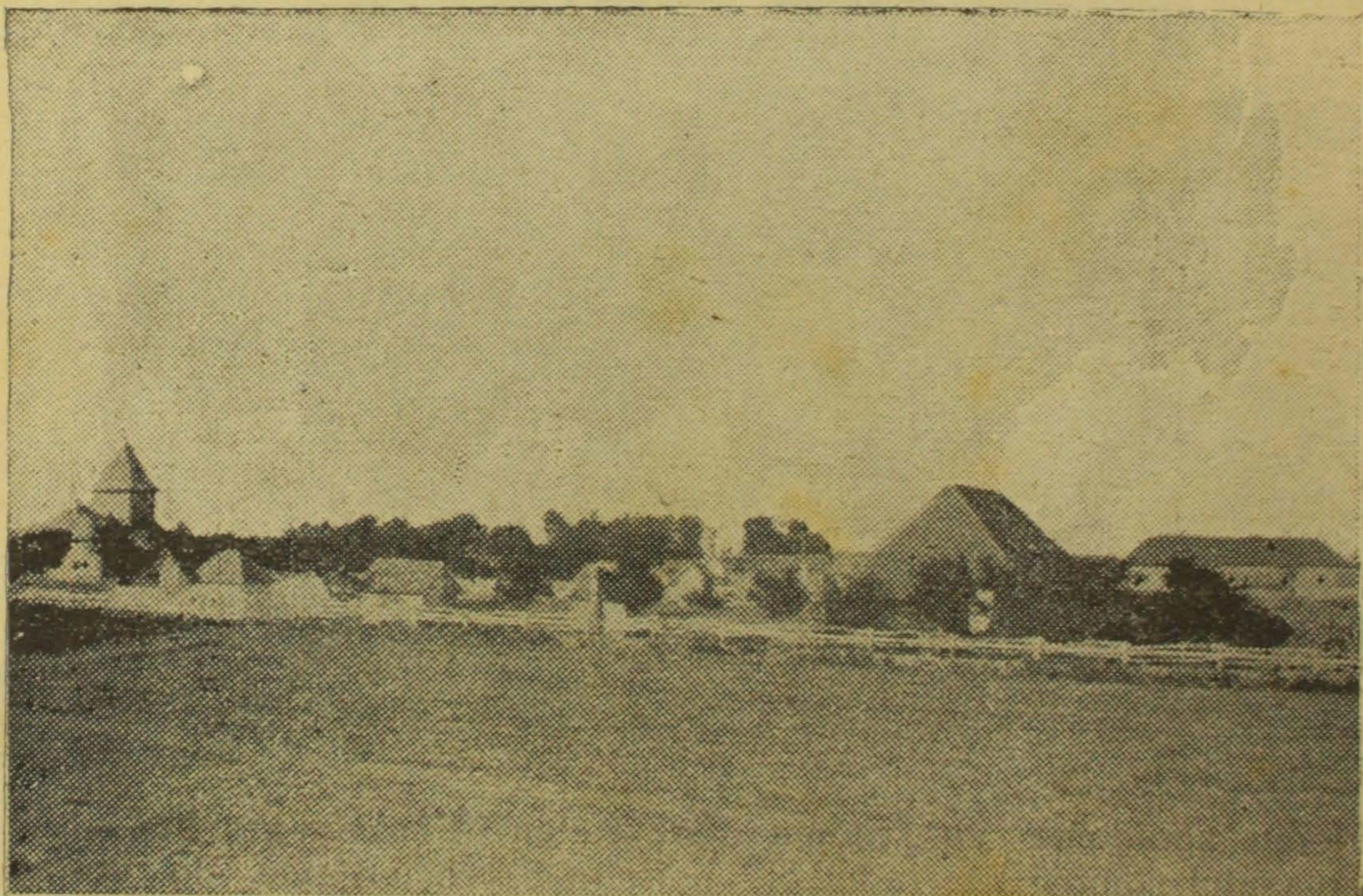
Priplod rogata stoke i ždrebadi se redovno nastavlja, koji posao se za sada samo toliko favorizira, koliko je u sadašnjim prilikama moguće. Bavi se i sa

priplodom takozvanih velikih belgijskih zecova i golubova.

Svaka zgrada ima svoje ime tako da se svako veoma može raspoznati. Sa mašinerijama je imanje tako bogato snabdeveno, da se mogu videti sve one mašine, koje su potrebne jednom uzornom imanju.

Što se tiče samoga ragla vlasnika Mavre Halbrora, imamo da kažemo sledeće:

Mavro Halbror je završeci svoje srednje škole u trgovačkoj školi u Subotici, otišao je u nemačku radi studiranja ekonomije, gde je najpre slušao predavanja na visokoj školi u Hohenheim a zatim završio svoje studije na univerzitetu u Halleu. Posle toga se vratio kući i počeo praktično ekonomizirati. Za vreme rata je držao više predavanja i stručnjačkih konferencija,

pri kojima je uvek samo moralan uspeh lebdeo pred očima.

Mavro Halbror radi na tome, da pritekne razviću ekonomstva u našoj kraljevini. Naročito je posvetio pažnju takozvanim raztovima lekovile snage. Hoće, da dokaže, da naša zemlja ima takovih ekonomskih snaga, koje nadmašuju sve ostale. Cilj mu naučnim putem dokazati opravdanost svojega stajovišta, i skrenuti pažnju nadležnima na važnost ekonomstva.

Za što, da padaju cene poljoprivrednim proizvodima i porezi se povećavaju? Odgovor je obično to na ovo pitanje, za to, što svaka država što više proizvđa, a rashodi države danomice rastu.

Nama ekonomima treba nastojati, da se ne bavimo samo proizvodjanjem pšenice nego i sa svim ostalim. Lugaarstvo, stočarstvo, sitno stočarstvo, mlekcarstvo,

i ma što drugo, više prihoda donosi nego proizvodjenje žita i ostalih useva. Pored ovoga je veoma važno pitanje mašina, na što naši ekonomisti veoma malo misle, i ako je dokazano, da se svaka mašina isplati za tri godine.

Agrarna reforma je isto veoma mnoga naškodila razvitku gospodarstva. Reflektanti a naročito dobrovoljci ne obrađuju zemlju tako kako to naše prilike zahtevaju, jer se u njihovim krajevima drugačije radi. Nadležni bi tako morali pomoći ovome, da prirede što više predavanja i izložba, na kojima bi oni naučili kako se mora obrađivati zemlja kod nas. Na upotrebu đubreta i racionalni priplod stoke naročito treba skrenuti pažnju svima.

Nadležna ministarstva bi trebala nastojati, da ekonomski mogu i drugim se baviti osim usevine. Trebali bi povoljnim

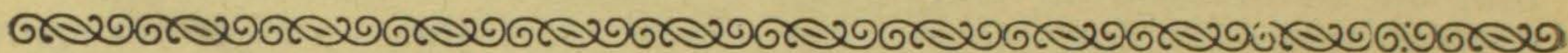
zajmovima subvencijama podupirati razvoj poljoprivrede u svakoj grani i u svakom pravcu. Trebalo bi postaviti urede radi resenja i uređenja svih ovih pitanja, tako, da stručna lica dođu do reči u vodstvu. Ovo bi tako mnogo doprinelo napretku naše poljoprivrede, da bi za nekoliko godina nadmašili sve ostale u ovom pogledu.

Veoma je važno i to, da se ekonomski grupišu u udruženje, zajednice i društva, gde ne sme imati reč politika i partizanstvo nego čista ekonomska pitanja. Vrlo je dobro, što se imanje Marve Halbrora može ovako prikazati, i što je izišlo ovo razmatranje u našem kalendaru.

Ovo je znak zbliženja, upoznavanja i nastojanja da se stvari

jedna zemljodilska zajednica ne samo ovde, nego za celu Vojvodinu, te da dodjemo do salučujuće reči u vladi u parlamentu i u državnim poslovima. Samo na ovaj način ćemo naime moći sasvim obraniti naše zajedničke interese naše ekonomske snage. Naši interesi su i interesi ove države, jer dok smo mi jaki, jaka, je i država, a ako smo mi slabi, slaba je i država.

Naša je zemlja agrarna zemlja — a mi smo agrari, mi je obrađujemo — mi smo jedna Agrarna zemlja. Država treba da obrani interese svojih agraraca, svojih zemljodilaca i to tako, da stvari take zakone koji brane interese i štite rad sviju naših zemljodilaca.

Zašto . . . ? Zato.

Zašto je dosuđen mučni život meni —
Zašto se nad menom nebo ne vedri?

Zašto molitvu mi ne poslušaju niko,
Zašto se ja gubim lagano i tiho?

Dosada sam bio slavljn sa sve strane,
Nisam imo muke nit, krvave rane,

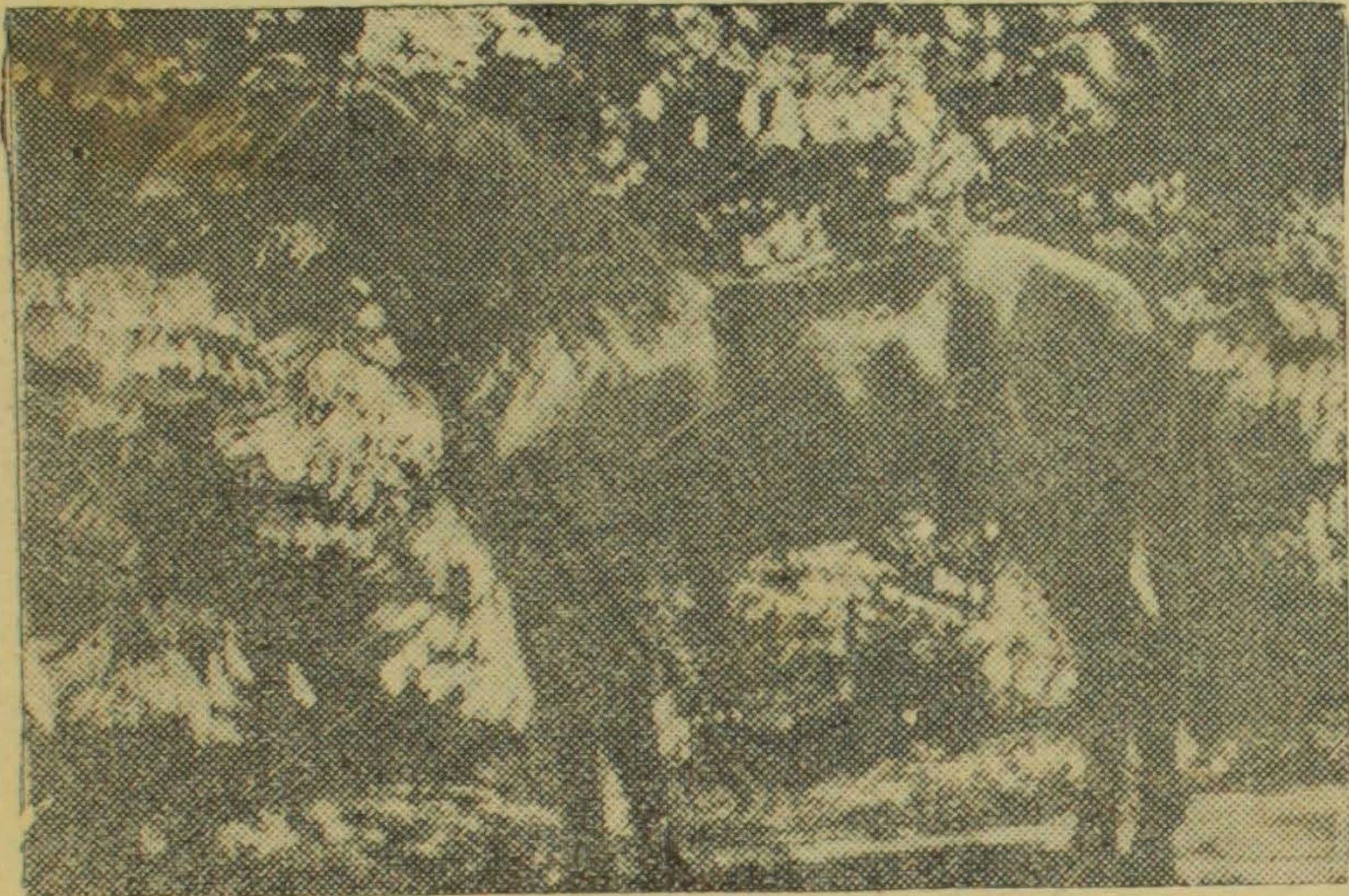
Nit sam kad sanjao tragična snova,
Svagde sam čuo glas ljubavnih zvona.

Jer sam i u mraznoj zimi sunca „htio,“
Zato se ja gubim lagano i tiho. —

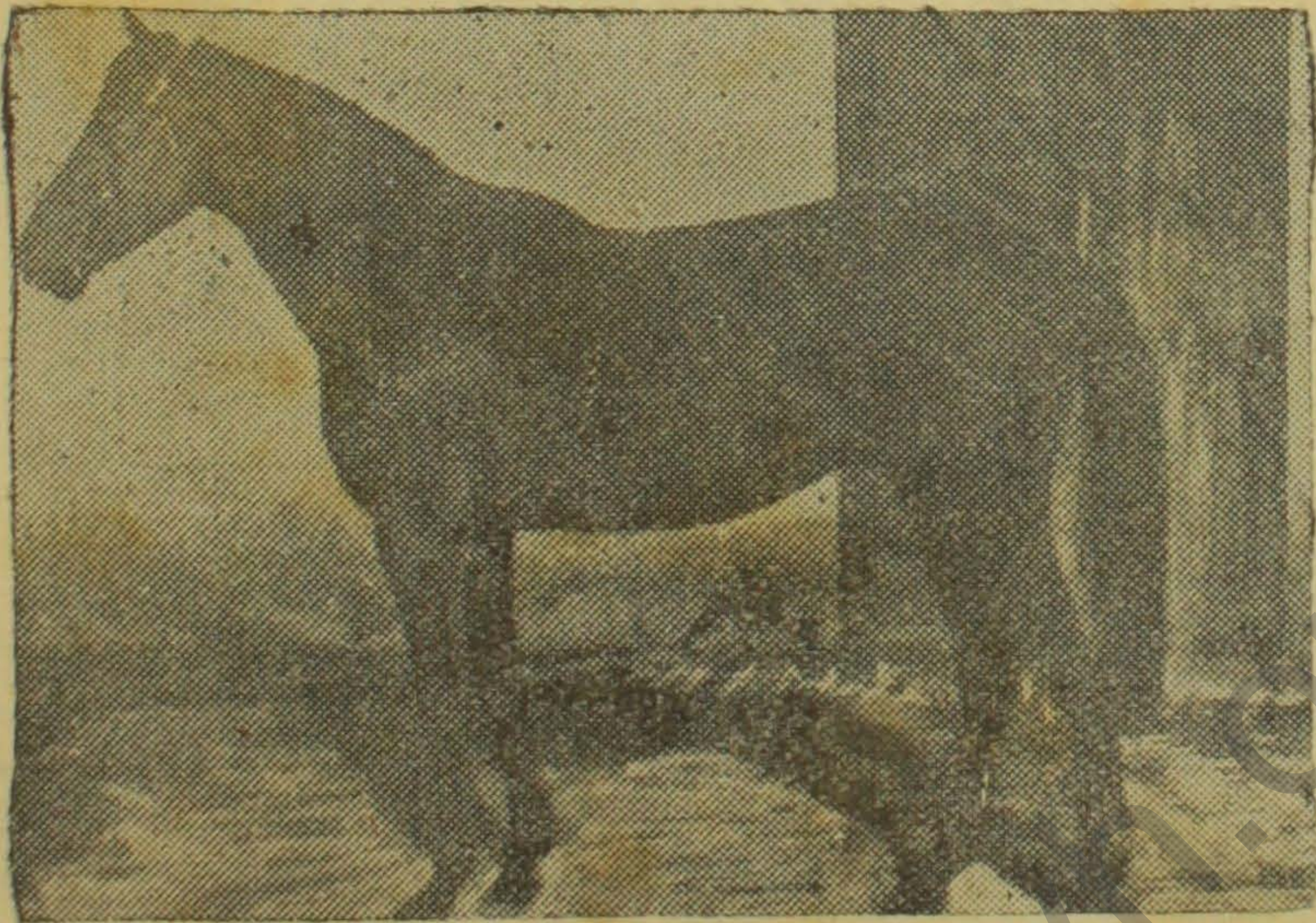
Josip Šokčić.

Uzorno imanje ud. Mirka Kalmar na Zobnatici.

U ataru Subotice, na pustari Zobnatice se nalazi čuveno uzorno imanje udove Mirka Kalmar. Ovo imanje se pre udara agrarne reforme prostiralo na 1240 lanaca, ali usled udara agrarne reforme suzeno je na 500 lanaca.

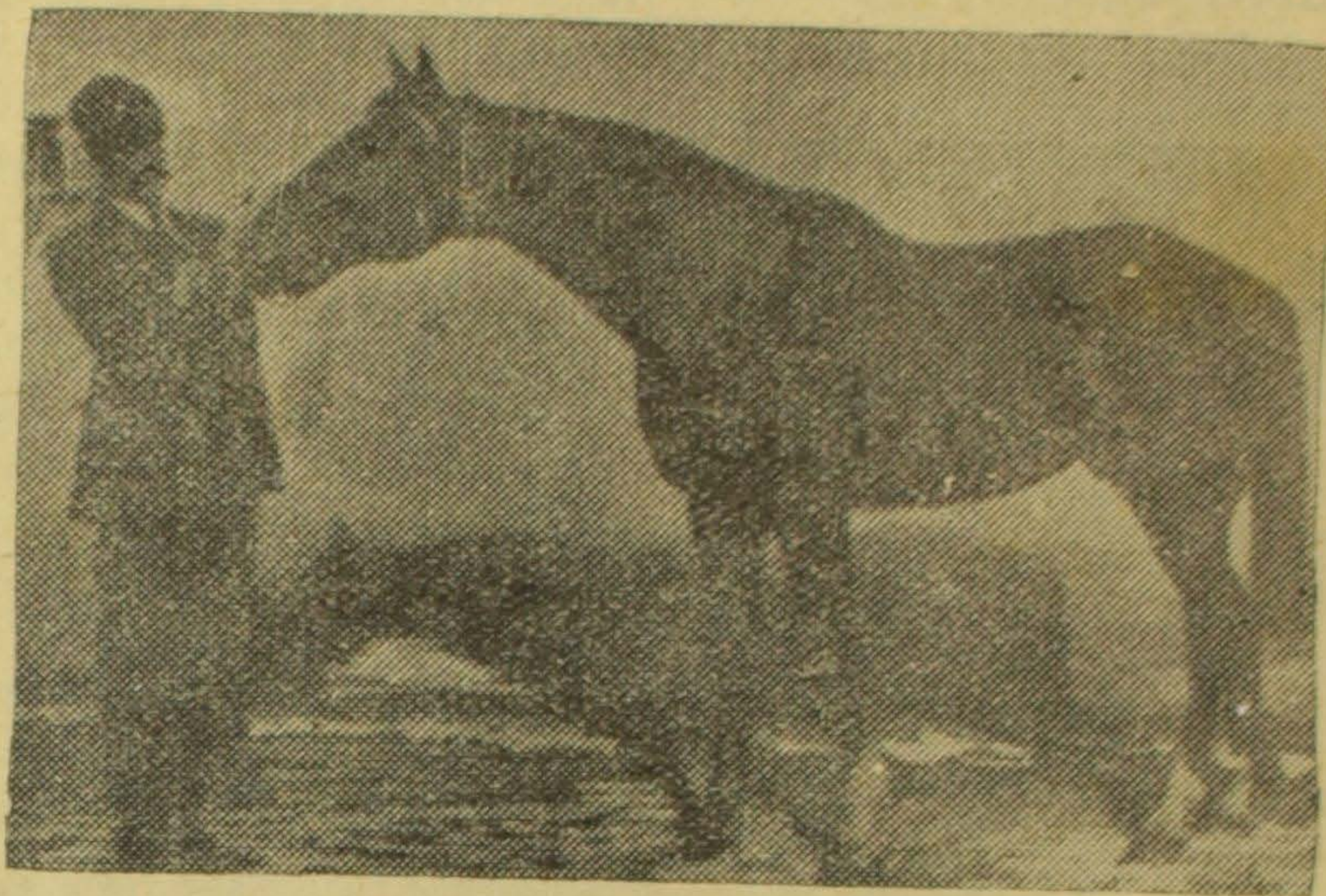

„Mozeš“ ždrebac od 10 godina, amerikanske rase (za priplod).

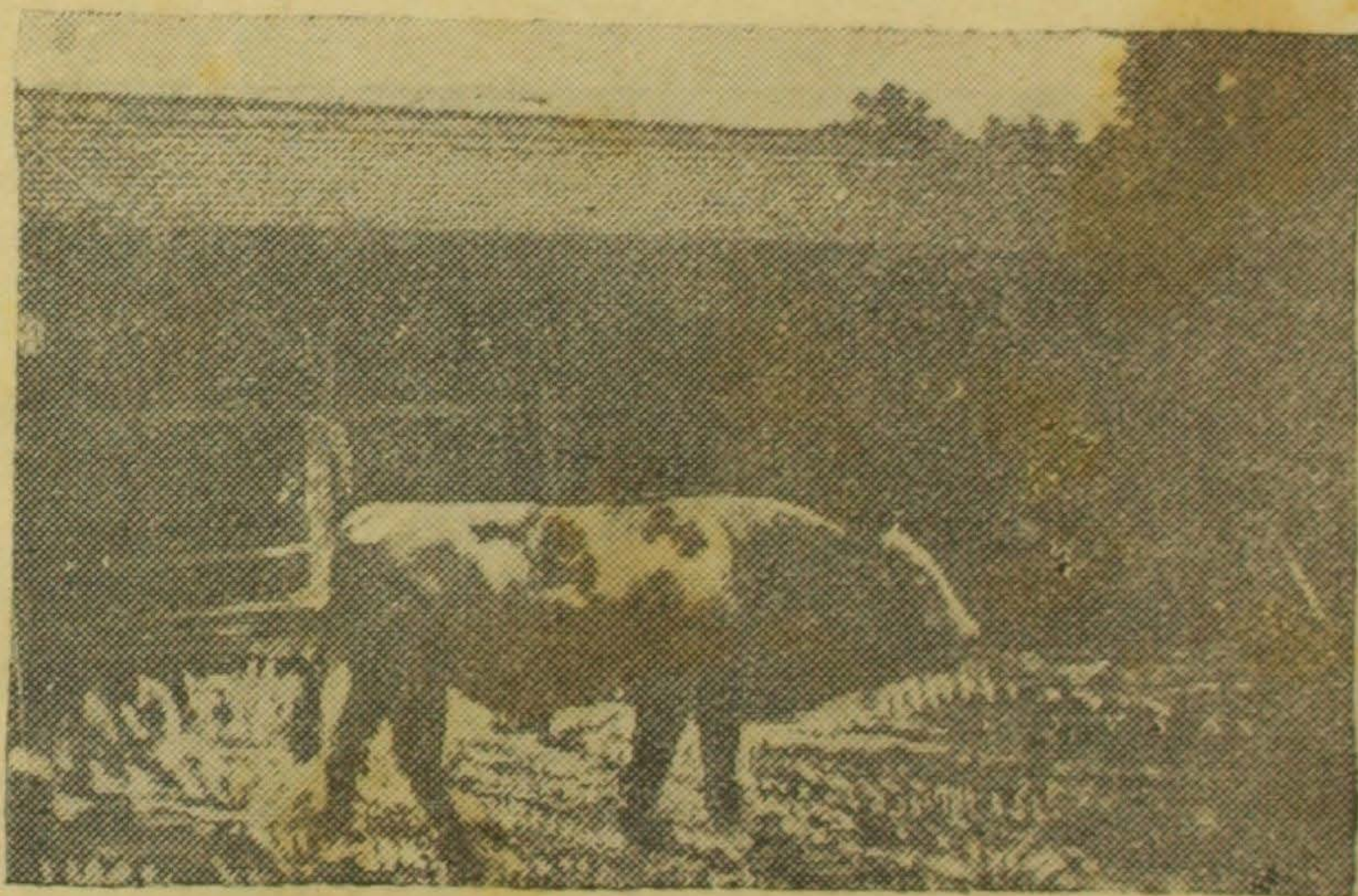

„Levente“ punokrvni ždrebac engleske rase od 4 godine (za priplod).

Imanje je jedno od najboljih i najmodernijih u Bačkoj, koje ima veoma dobro ime. Naročito je na glasu stočarstvo, koje je priznato, kao jedno od prvih u srednjoj Evropi. — Naročito su lepa konjogojstva i rogata marve.

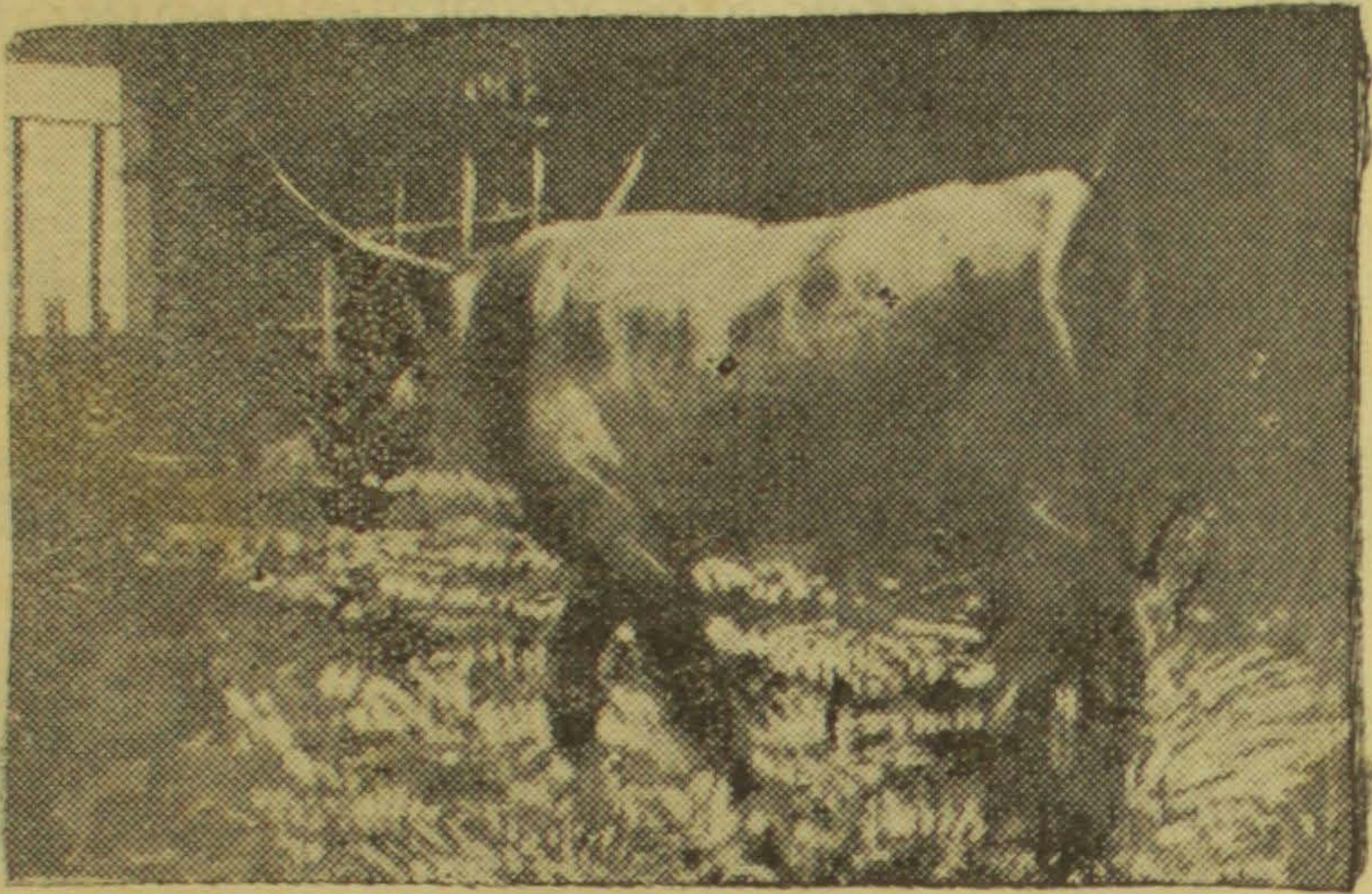

„Pantagrud“ ždrebac od 7 godina engleske rase.

Bik za priplod simentajske rase od 4 godine, za pr-plod, težak 9 meferi i 25 kilograma.

Donosimo slike najboljih primera stočarstva:

„Djemant“ — Bik madjarske rase od 3 godine.

1. „Mozeš, ždrebac od 10 godina, američanska rasa (za priplod).
2. „Levente“ punokrvni ždrebac engleske rase od 4 godine (za priplod).
3. „Pantagruel“ ždrebac od 7 godina engleske rase.
4. Bik za priplod simentalke rase od 4 godine, za priplod, težak 9 metara i 25 kilograma.
5. „Djemant“ bik mađarske rase od 3 godine.

1. apr., 16. juna, 17. avg., 6. nov. ako dat nepada u ned ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.

1. nov., ako dat nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.
Kovačica (Banat) 1. apr., 10. okt.
Kovin (Banat) 7. maja i 7. nov.

Sajmovi (vašari) u Vojvodini.

A.

Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid. dat. u ned. i poned.

Alibunar (Banat) 15—17. marta, 15.—17. juna, 24.—28. aug. i 16.—18. okt.

Apatin (Bačka) 7.—8. maja i 7.—8. okt. ako su označeni dani osim ned. i poned., biva prid označeni dan u ned., i poned. sajam.

B.

Bač (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid poned.

Bajmak (Bačka) 25. maja, 24. aug.,

11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan. u pon. biva sajam.

Bavanište 20. jan. i 24. septembra.

nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.

Bezdan. (Bačka) 15. marta, 16. jula,

29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u slid poned., ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.

Bizovac 19. marta i 20. septembra.

Boka (Banat) 16. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.

Brnjevar (Baranja) 2. febr., 8. juna, 5. aug., 15. nov., u poned. onhi ned. kada označ. dani padaju.

Budisava (Bačka) Iza 1. apr. u poned i utorak.

C.

Crepaja 6. aprila i 10. septembra.

Čenej (Banat) 24. maja, 21. aug.,
21. okt. ako datum u posleni
dan pada, prid njim u ned.

Čoka (Banatu) na Ime Isusovo;
na mladi Bskrs; na dan Sv.
Trojstva i 29. sept.

Čurug (Bačka) 4. marta, 1. juna
i 6. okt. prid dat. u ned. i
poned.

D.

Dārda (Baranja) 27. marta, maj.
prosni dana; ned. Bartholo-
meja
i Svi Sveti uvik u pon.

Debeljača (Banat) 19. marta i
1. sept.

Deliblato (Banat) 1. apr. i 8.
sept.

Despot Tv. Ivan. 21. mart. 11.
juna i 24. okt.

Dobrica (Banat) 2. do 5. maja,
23. do 25. sept.

Dolovo (Banat) 21. marta i
21. okt.

E.

Ečka (Banat) 21. maja i 21. okt.

F.

Feketić (Bačka) drugog pone-
diljka maja i poslidnjeg po-
nediljka oktobra miseca.

Feldvarac (Banat) 22. marta 7.
juna, 21. aug. ako dat. u pos-
len dan pada, prid dat. u
ned. biva.

Franzfeld (Banat) 1. marta i
6. aug.

Futog-Stari (Bačka) 3. apr., 16.
juna, 17. aug., 6. nov. ako dat
nepada u ned ili u poned. u
prijašnjju ned. ili poned. biva
sajam.

G.

Gedre (Baranja) 19. marta, 22.
jula, 21. septembra, posli dat,
u poned. i 5. nov. prid. dat.
u poned.

H.

Hajdučica (Banat) 25. aug.
Horgos (Bačka) u poned. druge
ned. febr. druge ned. juna i
treće ned nov.

I.

Idvor (Banat) 3. maja i 2. sept.

J.

Jankovac (Bačka) 17. apr., 26.
juna, 2. nov., ako dat. ne-
pada na ned. uvik slidećeg
poned. biva sajam.

Jarkovac (Banat) 3. apr. 22. juna,
25. okt.

Jasenovo (Banat) 21. maja i
11. okt.

K.

Karlsdorf (Banat) 19. marta, 10.
jun., 20. sept. i 7. nov.

Kanak (Banat) 19. marta i 20.
sept.

Kanjiža Stara (Bačka) 25. maja,
1. sept., ako dat. nepada u
nedilju ili u poned., onda prid
datum u ned., onda prid da-
tum u. ned. i ponediljak biva
sajam.

Kanjiža Turska (Banat) 29. apr.,
1. aug. i 1. nov., ako dat.
nepada u ned. prid dat. u
nedilju biva sajam.

Kovačica (Banat) 1. apr., 10.
okt.

Kovin (Banat) 7. maja i 7. nov.

Kozar Racki (Baranja) 13. marta.

1. maja, 26. juna, 16. okt.

Krnaja (Bačka) 12. maja, 6. okt.

ako datum u ned. ili poned. pada istih dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.

Kucura (Bačka) 15. jun. i 3. okt.

Kudžić 1. aprila.

Kula (Bačka) 29. apr., 24. juna.

6. aug., 15. okt. prid. dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli dana biva sajam.

L.

Laška (Baranja) 4. nedilje aprila, ponediljkom i 1. ponediljka okt.

M.

Magoč (Baranja) 14. febr. 18. apr., 3. juna, okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslenog dana biva sajam.

Maiš (Baranja) 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.

Martonoš (Bačka) 8. juna i Ime Marija slideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvik prijašnji poned. bivaju sajmovi.

Melenci (Banat) Grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug., 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.

Miletić-Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako o poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.

Mol (Bačka) 30. maj., 30. sept.

Ako datum prid svetac ili prid nedelju pada prijašnje nedilje u nedilju biva.

Mokrin (Banat) 14. febr. 24. maja 1 20. aug.

Moravica Stara (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.

N.

Novi-Sad (Bačka) 20. mart., 19. maja, 10. aug. i 29. okt.

O.

Odžaci (Bačka) 19. apr., 28. sep. ako dat. na ned. ili poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.

Omoljica 18—19. aug.

Orlovat 17. marta i 11 nov.

P.

Pačir (Bačka) 18. sept.

Palanka Nova (Bačka) (prvog ponediljka maja i okt.

Pančevo (Banat) 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.

Petrovac (Bačka) 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.

Petrovo-Selo (Bačka) 8. maja. 30. avg., 7. nov., prid dat. u ponediljak.

Plavna 2. maja i 2. oktobra.

Pivnica (Bačka) 17. apr., i 1 jula, 23. okt. Ako datum na ned. il ponedeljak pada, slideća 2 dana ako dat. na drugi dan pada. slideće ned. i poned. biva sajam.

Priglevica-St.-Ivan (Bačka u poned. posl. 24 juna.

S.

Sarča (Banat) 15. mart., 15. sept.

Ako datum pada na ned. onda prid datum u ned.

Samoš (Banat) 13. maja i 1. okt.

Sečanj (Banat) 4. apr., 12. jun. i 16. okt.

Selo-Ziči (Banat) 4. apr., 16. okt.

Senta (Bačka) 26. marta., 22. jun.,

17. aug. i 19. nov. uvek prid dat. u nedelju i poned.

Sivac (Bačka) 3. apr., 10. juna. 25.

sept. Ako datum na nedelju ili poned. pada, istog dana inače u prijašnju ned. i pon. biva sajam.

Sombor (Bačka) po nov. kal. na

Blagovist, po star kal. na Spasov po star. kal. na Velku Gospu, na

25. nov. Ako ovi sveci osim nedilje na koji drugi dan padaju,

onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada,

istih dana biva sajam.

Srbobran-Sentomaš (Bačka) 12.

mart. 28. jula 20. sept.

Srpski-Krstur (Bačka) 18. sept.,

15. febr.

Srpski-Itebej (Banat) 17. apr. i

16. okt

Srpska-Neuzina (Banat) 12. jan.

Sveti-Đurađ (Banat) 15. apr., 30.

sept. 20. juna.

Stara-Beba (Banat) 8. marta, 8.

juna, 8. sept. Ako datum nepada

na nedelju, onda je sajam prijašnje nedilje.

Stari Bečej (Bačka) 8. apr., 5. jula,

17. okt. uvek prid datum u nedilju.

Stari-Futog (Bačka) 31. marta, 16.

juna, 18. aug. i 7. nov., ako dat.

ne pada na ned. ili poned. onda

prid dat. u ned. i poned. biva

vašar.

Stanašić (Bačka) u poned. prid

12. apr. i 4. okt.

Subotica o Matiji, 16. maja, 29.

juna, uvek na dat., 8. sept., 28.

okt. po 3 dana. Ako dat. na ned.

pada, istog dana se počima ako

na drugi dan pada, prid datum

u nedilju počima se sajam. Ne-

diljni opće veliki sajmovi sva-

kog ponediljka i petka bivaju.

Sridom, nediljom i subotom za

telad, jagance biva sajam.

T.

Temerin (Bačka) 25. febr., 5. maja,

4. sept., 22. nov. Ako datum ne

pada na nedilju ili poned. u pri-

jašnju nedilju biva sajam.

Tisafeldvar (Bačka) 24. marta, 8.

juna, 29. aug., 11. okt. uvek ne-

diljom i poned. ako dat. na po-

slen dan pada, prijašnje ned. biva

Titel (Bačka) 6. apr., 22. aug., 20.

okt. tih nedilja poned. i utorkom

u slučaju sveca slid, dan biva.

Tomaševči (Banat) u poned. prija

febr. kvatre i majske, prid Man-

dalinu; prija sept. i dec. kvatra.

Torža (Bačka) 11. juna, 2. okt.

Topola (Bačka) 18. i 19. aprila, 13.

i 14. jula. 4. 5. okt. prid datum

u nedilju i ponediljak.

Tovariševo (Bačka) 2. febr. i 16.

novembra.

Turski Bečej (Banat) 25. marta,

17. aug., 3 okt. Ako dat. nepada

u ned. u prijašnju nedilju biva

sajam.

U.

Uljima 19. augusta.
Uzdin 4—5. maja, 21—22 nov.

V.

Vajslo (Baranja) o Grguru, o pohodu Gospe, o Franji (okt.), sv. Luci, tih. ned. ponediljkom.

Velika-Kikinda (Banat) 25. febr. 24. april. 24. juna, 20. sep. i 1. dec.

Beliki-Bečkerek (Banat) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu i nedilju biva sajam.

Veliki-Žam (Banat) U ned. prid. Durđevo, u prvu ned. sept.

Visto (Baranja) 1. apr., 13. jula i 26. okt.

Vranjevo 3. maja, 13. jula i 30. okt. prid datum u nedilju.

Vrbas-Novu (Bačka) 28. marta, 2 juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.

Vršac (Banat) u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušnicu, u pivu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u posljednju nedilju okt. sajmovi se petkom počimaju, 4 dana traju.

Ž.

Žabalj (Bačka) 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Žombolja (Banat) 19. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

Važniji sajmovi u Hrvatskoj i Slavoniji.

Aljmaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.

Bjelovar, 17. aprila, 19. maja 17. rujna i 20. oktobra. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina onda se drži sajam sliedeći dan.

Brod, 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom 13. lipnja. 13. srp. 24. kolov. 14. rujna, 30. stud.

Brod na Savi, na hr. Blagovist,

na Trojt., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2. dana prije marvinski.

Dalj na hr. Đurđevo, na hr. Lučin.

Daruvar, u hrist. bielu nedj 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u poned. po Maloj Gospi 30. list,

Đakovo, 24. travnja na Đurđevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20—22. sičnja.

Feričanci, 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.

ŠTAMPARSKI UMJETNIČKI ZAVOD

E TELKE RAJČIĆ SUBOTICA

IZRAĐUJE U ŠTAMPARIJSKU STRUKU SPADAJUĆE RADOVE KAO: PISAĆE PAPIRE, KOVERTE, POZIVNICE, SVADBENE I VJERENIČKE KARTE, POSJETNICE, DJELA, LISTOVE UZ NAJNIŽU DNEVNU CIJENU. NARUDŽBE SA STRANE OBAVLJAJU SE NAJKULANTNIJE I NAJTAČNIJE. — KNJIGOVEZAČKI RADOVI IZRAĐUJU SE NAJMODERNIJE I NAJUKUSNIJE.

UČINITE JEDNU PROBU NARUDŽBE I UVJERIT ĆETE SE.

ZAGREBAČKA UL. 2. TELEFON 310.

Opšta Privredna Banka D. D.

Subotica.

Somborski glavni zavod: Bačvanska Agrarna Štedionica.

Filijale: St. Moravica, Pačir, Apatin.

Osnovana 1892. godine. Vlastita glavnica i ulozi: 130,000.000

Prima:

Uloge na knjižice i na tekućem računu uz svakdašnju najvišju kamatu, koje isplaćuje svagda bez otказа, a i naloge za isplatu tako na domaćim, — kao i na inostranim tržištima.

Stavlja u tečaj:

Mjenice hipotekarne i ličnog kredita i ine zajmove.

Kupuje i prodaje:

Vrijednosne papire i strana platežna sredstva, putem svojih poljoprivrednih preduzeća poljske proizvode, stoku za priplod na svoj račun i u komisiji.

Prodaje:

U svojim industrijskim preduzećima zgotovljene gotove i polugotove proizvode.

Doznake izvršava na sva inostrana tržišta.